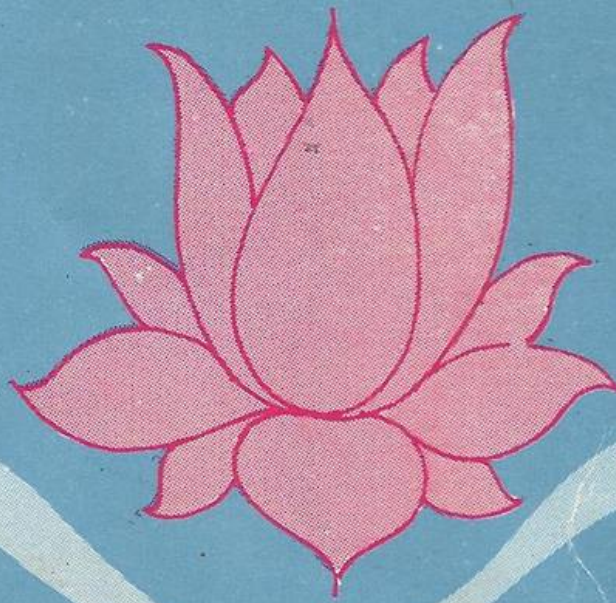


සානෝදය

බෞද්ධයන්ට හිතන්නට
උගන්වන ලිපි පෙළකි



වර්ණප්‍රභාසර

සහෝදය

(බෞද්ධයන්ට හිතන්නට උගන්වන
ලිපි පෙළකි)

කැලණි විශ්වවිද්‍යාලයේ කුලපති අග්ගමහාපණ්ඩිත,
ධර්මශාස්ත්‍රශිෂ්‍යරෝමණි, ත්‍රිපිටකවාගීශ්වරාවාරය
පූජ්‍ය චල්පොල ශ්‍රී රාහුල
මහාචාර්යපාදයන් වහන්සේ
විසිති

ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ
කොළඹ 10

1992

ප්‍රථම මුද්‍රණය 1992

© වල්පොළ රාහුල

නොමිලිපුවර් වයිජ්සෙට් :
සීමාසහිත මල්වි පැක්ස් (ලංකා) සමාගම
කොළඹ 7

විජ්සෙට් මුද්‍රණය :
වතුර මුද්‍රණාලය
142, අවිස්සාවේලල පාර
වැල්ලම්පිටිය

ප්‍රකාශය :
ඇස්. ගොඩගේ හා සහෝදරයෝ
675, පී.ද ඇස්. කුලරත්න මාවත,
කොළඹ 10

ISBN 955-20-0823-9

කර්තෘගේ නිවේදනය

1933 දෙසැම්බර් පටන් 1934 සැප්තැම්බර් දක්වා කාලය තුළ මවිසින් ලියන ලද සකොදය නම් පත්‍රිකා හතක් මුද්‍රණය කොට නොමිලයේ බෙදා හරින ලදී. ඒ සඳහා විශදම් දරන ලද්දේ කොළඹ ජේ.ඩී. ප්‍රනාන්දු සමාගමේ ඊවීමන්ඩ් ධර්මසේන, වැල්ලවත්තේ යූ.ආර්. ප්‍රනාන්දු, වැල්ලවත්තේ ඩබ්ලිව්. එන්. ප්‍රනාන්දු, දෙමටගොඩ එඩ්මන්ඩ් චිරකෝන් යන මහතුන් සහ ගාල්ලේ ඊ.එල්. කාරියවසම් මැතිණියන් කොළඹ ග්‍රන්ථප්‍රකාශ යන්ත්‍රාලයන් විසිනි. ඒ සියල්ලන්ට මගේ කෘතඥතා පූර්වක අවංක ස්තූතිය හිමි වෙයි.

ඒ කාලයේ මේ පත්‍රිකා කියවූ බොරලැස්ගමුවේ ජී.එච්. පෙරේරා කවිවරයා ප්‍රකාශ කළා "රාහුල භාමුදුරුවෝ අපට හිතන්ට ඉගැන්වුවාය" කියා. මීට අවුරුදු හැටකට පමණ ඉහතදී ලියන ලද නමුත් මේ පත්‍රිකාවල ගැබ්වී ඇති අදහස් හා විවේචන එදාටත් වඩා අද අවශ්‍යයි, කාලෝචිතයි. එදා බුද්ධශාසන අමාත්‍යාංශයක් තිබුණේ නෑ. මිනිස්සු නිදහස්ව ආගම ඇදහුව. එදා සුදු වස්ත්‍ර හැඳගත් (මිදතවසන) දසසිල් උපාසිකාවෝ නිදහස්ව පාරේ කොටේ ගමන් කළා. අද කහවස්ත්‍ර හැඳගත් දසසිල් උපාසිකාවන් (මාතාවන්) පොලිස් රැකවරණ ඇතිව "බෝධිපුජා"වලට අරගෙන යනව.

ජී.එච්.පෙරේරා කවිවරයා කීවාක් මෙන් මේ ලියවිලි සිතන්ට උගන්වන පාඩම් මාලාවකි.

ධර්මශාස්ත්‍රෝත්තතිකාමී,
චල්පොළ රාහුල

1992 නොවැම්බර් 5
"සේනුමතී"
බෞද්ධායතන මාවත
කොට්ටේ

පටුන

පිටුව

නියම බුද්ධිපුරාව	1
දේවකාරාධිනාව සහ ධර්මපුරාව	11
ත්‍රිවිධරත්නයට කරන අපහාස	17
හික්ෂුන්ගේ කුලභේදය	23
පින්කම් හා පුරුෂතා	28
මතභේදය	45
සංසරත්නය හා සාංඝිකය	61

නියම බුද්ධ පුජාව

කියවන්නා: බුද්ධ පුජාවට ඔබ විරුද්ධය යන ආරංචියක් පැතිරී තිබේ. ඒ ගැන රටේ කැළඹීමක් පවත්නා බැවිද රහස්‍යක් නොවේ. මේ පිළිබඳ සත්‍යය කුමක්දැයි දැන ගැනීමට කැමැත්තෙමි.

කර්තෘ: මම කිසියෙක් බුද්ධ පුජාවට විරුද්ධ නොවෙමි: යළි, මම එය කිරීමට බලවත් ලෙස අවවාද කරන්නෙමි. ආමිස-ප්‍රතිපත්ති යන ද්විවිධ පුජාවටම තථාගතයන් වහන්සේ තරම් සුදුස්සෙක් නැත. අද බෞද්ධයෝ බුද්ධපුජා නොකෙරෙහි: බුදුරජාණන් වහන්සේට සුදුසු පුජා නොපවත්වති: "බුද්ධ පුජා" යන උතුම් ලේඛලය පිටතින් අලවා නොඑක් විකාර කරති: විහාර මලුවක පිනුම් ගැසීමත්, නොඑක් විහිළු තහළුවලින් යුත් පෙළහරක් යෑමත්, ප්‍රතිමාවක් ඉදිරියේ ආහාර පාන වර්ග තැබීමත්, තවත් අනේකප්‍රකාර විකාර කිරීමත් බුද්ධපුජා ලෙස සලකති. නමුත් මේවා උන්වහන්සේට සුදුසු පුජා නොවෙති.

කියවන්නා: "බුද්ධ පුජා" යන වචනයෙන් මා අදහස් කෙළේ බුද්ධ ප්‍රතිමාවක් ඉදිරියේ ආහාර පානවර්ග තැබීමයි. මෙය අපේ පරම්පරාගතව එන චාරිත්‍ර ධර්මයකි. ඔබ ඊට විරුද්ධද?

කර්තෘ: විරුද්ධකම කෙසේ වෙතත්, ඒ පිළිබඳ මගේ අදහස අද රටේ පිළිගත් මතයට වෙනස් බව නම් ඇත්තකි.

කියවන්නා: ඒ කුමක් ද?

කර්තෘ: එය බුද්ධ පුජාවක් නොවේය යනුයි.

කියවන්නා: ඔබගේ අදහස හයානකයි, අන්තරායදායකයි, එය මිථ්‍යාදාෂ්ටියකි.

කර්තෘ: ප්‍රිය මිත්‍රය, කලබල නොවනු මැනවි, නොකිපෙනු මැනවි. යම්කිසි කරුණක් පිළිබඳව, තමාට නුපුරුදු අලුත් මතයක් පිළිබඳව සාකච්ඡා කරන විට ඉවසිල්ලෙන්, මෙහිදීයෙන් සහ සමාදානයෙන් යුතුව, ශිෂ්ට ධර්මයන් නො ඉක්මවා කළ හැකි නම්, මා සිතන හැටියට, එය, බුද්ධ ප්‍රතිමාවක් ඉදිරියේ ආහාරපාන වර්ග තැබීමට වඩා උතුම් බුද්ධ පූජාවක් වෙයි. එනිසා නොකිපෙනු මැනවි. මා කියන දෙය ඉවසිල්ලෙන් අසා නුවණින් සිතා බලන්න.

අපේ යම්කිසි ඥාතියකු මළ විට, ඔහු වෙනුවෙන් ආහාරයක් වෙන් කොට තැබුව හොත් එය ඥාති ප්‍රේතයාට බිලි වශයෙනැයි මිනිස්සු කල්පනා කරති. මළගියවුන්ට ආහාර පිදීමේ අදහස එයයි. අපේ ජාතික විරයකුගේ ප්‍රතිමාවක් ඉදිරියෙහි කෑම බීම තැබුවහොත් එය කෙබඳු දර්ශනයක් වේ දැයි සිතා බලන්න. බෞද්ධයෝ ප්‍රතිමාවක් ඉදිරියේ ආහාර පාන වර්ගයන් තබා, විහාර කාමරයෙහි දොර වසා, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ආත්මයට හැතහොත් අවතාරයට අවුත් එය ඉඳුල් කරන්නට ඉඩ දෙන්නාක් මෙන් පිටතටවී ස්වල්ප වේලාවක් බලා සිටිති.

සමහර තැන්වල බෞද්ධයෝ ආසනයක් පනවා එහි වැඩ හිඳින ලෙස ප්‍රතිමාවට ආරාධනා කරති. ඊට පසු, මුව දොවන්නට පැන්ද, අනෙක් ආහාර පාන වර්ගයන්ද, දැහැන්ද, පඩික්කමක්ද පිළියෙළ කොට තබති. මෙය කොතරම් සිතහ උපදවන බොළඳ වැඩපිළිවෙළක්දැයි සිතා බලනු මැනවි.

ආහාර පානාදී බාහිර දේවල් උසස් හැටියට හැඟෙන්නේ අභ්‍යන්තර දියුණුව අඩු පමණටය. කීර්සනාට සියල්ලටම වඩා උතුම් දෙය ආහාරයයි. ඥානයෙන් සහ ගුණයෙන් දියුණු නොවූ කල්හි වැඩුණු මනුෂ්‍යයා තුළද ඒ අදහස එසේමය.

ශීල, සමාධි, ප්‍රඥාවන්ගෙන් අග තැන්පත් බුදුරජාණන් වහන්සේ වැනි උතුමකුට, උන්වහන්සේ පිරිනිවන්පා අවුරුදු දෙදහස් පන්සියයකට පසුත්, ආභාරපාන වර්ගවලින් ගරු කරන්නට සිතීම අපේ අභ්‍යන්තර ගුණ දහම් දියණුවේ අඩුකම විදහා පෑමකි. බාහිර දෙයකින් උන්වහන්සේට සෑහෙන ගෞරවයක් කරන්නට අපට පුළුවන්කමක් නැත. තමන් වහන්සේට ගෞරවය ප්‍රතිපත්ති පූජාව බව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් බලවත් ලෙස දේශනා කරන ලදී.

කියවන්නා: එතකොට බාහිර වශයෙන් දානමානාදියෙන් තථාගතයන් වහන්සේට ගරු කිරීම නුච්චමනා ද?

කර්තෘ: නැත: එය එසේ නො වේ. බුදුරජාණන් වහන්සේට ආභාර පානයකින් සංග්‍රහ කරන්නට යමෙකුට ඉඩක් ලැබෙතොත්, සැබැවින්ම එය මහත් වාසනාවකි. උන්වහන්සේගේ ශරීරයටද, අනෙක් සත්වයන්ගේ ශරීරයට මෙන්, කෑම, පීම්, ඉඳුම්, හිටුම්වලින් ප්‍රයෝජනය ලැබේ. ඒ ජීවමානව සිටියදීය. නමුත් අද උන්වහන්සේ ජීවමානව නැති බැව් අපි හොඳින්ම දනිමු. එනිසා ආභාර පානාදියකින් උන්වහන්සේට සංග්‍රහයක් කරන්නට අපට ඉඩක් නොලැබීම මහත් කනගාටුවකි.

කියවන්නා: මේ ජීවමාන බුදුන්ය යන හැඟීමෙන් ප්‍රතිමාවකට ආභාර පාන වර්ග පිදුවහොත් එය වැරදිද?

කර්තෘ: ප්‍රතිමාවක් පිළිබඳව මේ ජීවමාන බුදුන්ය යන හැඟීමෙන් ගරු සත්කාර කරන බැව් බොහෝ අය කියති. එය එසේම දැයි මට තේරුම් ගත නොහැක. බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමානව සිටියදී, උන්වහන්සේගේ අසනීපයකට බෙහෙතක් සපයන්නට අපට අවස්ථාවක් ලැබිණි නම්, අහෝ! එය කෙතරම් වාසනාවක්ද! අද උන්වහන්සේ ජීවමානව නැති බැවින් උන්වහන්සේගේ රෝගයකට අපට බෙහෙත් කරන්නට ඉඩක් නැත. නමුත් යම් කිසි ශ්‍රද්ධාවතෙක් ප්‍රතිමාවකට

රෝගයක් වැළැඳුනාක් මෙන් සිතා ගෙන, හොඳ හැටි ඇඳක් සරසා, ප්‍රතිමාව එහි සකස්පවා, සිවුරක් පොරවා, "වරෝ! බුදුභාමුදුරුවන්ට අසනීපයක් හැදිලාය" කියා, වියදම් කොට වෛද්‍යවරයන් ගෙන්වා, කෂාය උණු කොට ප්‍රතිමාවට පිළිගන්වයි නම්, මෙය මොන තත්ත්වයේ විහිළුවක් වේදැයි සිතා බැලිය යුතුයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමානව සිටියදී කළ හැකි හැම සත්කාරයම උන්වහන්සේ පිරිනිවි පසුත් කරන්නට නුපුළුවන් බැව් සැලකිය යුතුයි. දැන් අපට කළ හැකි සත්කාර මොනවා දැයි සොයා බැලීම නුවණැතියන්ගේ සිරිතයි.

කියවන්නා: එතකොට අප විසින් ඒ ගැන කුමක් කළ යුතුද?

කර්තෘ: ගිලනුන්ට, රෝගීන්ට උපස්ථාන කිරීම තමන් වහන්සේට කරන උපස්ථානයකැයි බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලදී. උන්වහන්සේගේ අසනීපයකට අද අපට උවුටන් කරන්නට නුපුළුවන් බැවින්, උන්වහන්සේගේ වචනයට අනුව අප විසින් අසරණ, දුප්පත් රෝගීන්ට කරුණාවෙන් සංග්‍රහ කළ යුතුයි. එය උන්වහන්සේට පුජාවයි.

එසේම, අද අපට උන්වහන්සේගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස දානයක් දිය නොහැකි බැවින්, අප විසින් කළ යුත්තේ නිරාහාරව කුස ගින්නෙන් පෙළෙන අසරණයන්ට ඒ වෙනුවෙන් සංග්‍රහ කිරීමයි. එය උන්වහන්සේට කරන ගෞරවයකි.

බෞද්ධයන් නුවණ මෙහෙයා ක්‍රියා කළ යුතුයි. ආහාරය වුවමනා කරන්නේ එය පරිභෝග කළ හැකි පුද්ගලයකුටය. යමක් දිය යුත්තේ ප්‍රයෝජනය ගත හැකි පුද්ගලයකුටය. ප්‍රතිමාවකට ආහාරයෙන් ප්‍රයෝජනය නැති බැව් අපි හොඳින්ම දනිමු.

එක්තරා පාසැලක් අසල පිහිටි විහාරස්ථානයක විශාල ලෙස ආහාර පුජාව පවත්වනු ලැබේ. විසි තිස් දෙනෙකුන්ට යැපෙන පමණ ආහාර ඉවත ලනුලැබේ. අර පාසැලේ ඉගෙනීමට එන ඇතැම් දුප්පත් ළමයි දවල් දහය පමණ වන විට සිහි නැතිව වැටෙති. නමුත් ඔවුන්ට එක ආහාර වේලකින් සංග්‍රහ කරන කෙනෙක් නැත. බුදුහාමුදුරුවන්ගේ නමින් ප්‍රයෝජනවත් දෙය අඥාන ලෙස අහක දමති. අර දුප්පත් දරුවන්ට සංග්‍රහ කිරීම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ වචනය පිළිපැදීම බැව් ඔව්හු නොදනිති.

ඥානවත් ලෙස ක්‍රියා කරන්නා බෞද්ධයායි. කරන සෑම ක්‍රියාවකම තත්ත්වය නුවණින් විමසිය යුතුයි.

කියවන්නා: ප්‍රතිමාවකට ආහාර පානවලින් ප්‍රයෝජනයක් නැතිබවත්, ආහාර පානවලින් ප්‍රයෝජනය ඇත්තේ පාවිච්චි කළ හැකි අයට බවත් ඇත්තකි. නමුත් බුද්ධ ප්‍රතිමාවකට පිදීමේනුත්, අසරණයකුට දීමේනුත් වඩා පින් සිදු වන්නේ කුමකින් ද?

කර්තෘ: නමාට පින් බලාපොරොත්තුවෙන් යම්කිසි වැඩක් කරතොත් එය සැබැවින්ම වෙළෙඳාමකි. එලයට ආශාවෙන් යමෙක් යමක් කරයිනම්, එය උතුම් ක්‍රියාවක් නොවේ. කර්මඵල අදැහීම යන්නෙහි නියම තේරුමනම්, යම්කිසි ක්‍රියාවක අවශ්‍යකමත්, එහි ඇති වටිනාකම සහ ප්‍රයෝජනයන් නිසිලෙස නුවණින් තේරුම්ගැනීමයි. එලය තේරුම්ගැනීම එකකි, එයට ආශා කිරීම අනෙකකි. ප්‍රතිමාවක් ඉදිරියේ කෑම බීම තබා අහක දැමීමේනුත්, කුසගින්නෙන් පෙළෙන අසරණයකුට කරුණාවෙන් මෙහිප්‍රියෙන් යුතුව සංග්‍රහ කිරීමේනුත් වඩා අවශ්‍ය ක්‍රියාව කුමක්ද? වඩා ප්‍රයෝජන ක්‍රියාව කුමක්ද? කියා නුවණින් සිතා බැලිය යුතුයි.

ප්‍රතිමාවක් ඉදිරියේ ආහාර තබන්නේ තමන් පින් ගන්නා ආශාවෙනි. එය තෘෂ්ණාවයි. ප්‍රතිමාවකට ආහාර පුජා

කිරීමේදී කරුණා, මෙහි ආදි ගුණයන් උපදවන්නට ඉඩක් නැති බැවිනි. නමුත්, අසරණයෙකුට සංග්‍රහ කිරීමේදී නියම අන්දමින් කරුණා, මෙහි ආදි ගුණයෝ සිත්හි පහළ වෙති.

දානයක් දීමෙන් දායකයා ආනිසංස පහක් ලබයි-ආයුෂ, වර්ණ, සෑප, බල, ප්‍රඥා යන මේයි. මේ ආනිසංස පස දායකයාට ලැබෙන්නේ, දායකයා දානයත් සමග ඒවා ප්‍රතිග්‍රාහකයාට දෙන බැවිනි. ප්‍රතිමාවක් ඉදිරියේ ආහාර පාන වර්ගයන් තැබීමෙන්, ආයුෂය, වර්ණය, සෑපය, බලය, ප්‍රඥාව යන මෙයින් කිසිවකුත් ප්‍රතිමාවට නොලැබෙන බැව් අපමි හස්තාමලකයක් මෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂය. එනිසා පුජා කරන්නාටද ඒ ආනිසංස ලැබීමට කිසිත් යුතුකමක් නැත. නමුත් කුසගින්නේ පෙළෙන අසරණයකුට ආහාර පානයන්ගෙන් සංග්‍රහ කළ හොත්, මේ ආනිසංස පහම දායකයාට ලැබෙනු නො අනුමානයි.

කියවන්නා: පහත් පුජාව ගැන ඔබගේ අදහස කුමක්ද?

කර්තෘ: පහත් පුජාව ගැනත් එසේමයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමානව ඇත්නම්, උන්වහන්සේට වුවමනා ප්‍රදීපාලෝකය ශ්‍රද්ධාවකුත් විසින් සැපයිය යුතුයි. නමුත් අද උන්වහන්සේට පහත් එළිය සපයන්නේ කෙසේද? අසල්වැසි අසරණයා දවස මුළුල්ලේ වැඩ කොට අවුත් රැ බත් පංඟු වැනිව කෑමට එළියක් නැතිව කළුවරේ සිටියදී, කිසිත් ප්‍රත්‍යක්ෂ අදහසක් නැතිව, පන්සල් වත්තක් පුරා පහත් අසුභාර දහසක් දැල්වීම කවර නම් බුද්ධ පුජාවක්දැයි මට නොවැටහේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවත්ව සිටින දවසකවත් මෙය උන්වහන්සේට ගෞරවයක් නොවේ. උන්වහන්සේටත් එළිය වුවමනා කරන්නේ එක මනුෂ්‍යකුට වුවමනා පමණකි. බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමානව ඇත්නම්, උන්වහන්සේ මැද හිඳුවා, වටේ පහත් අසුභාර දහසක් දැල්වීම මොන තරම් ජීවාවක්දැයි සිතා බලන්න. සිද්ධස්ථානයක සුදුසු පරිදි පහත් දැල්වීම අවශ්‍යයි.

සිංහල බෞද්ධයෝ දුරදිග නොබලා ආගමේ නමින් මෝඩකම් කරති.

සියවන්නා: බුද්ධප්‍රතිමාවකට මල් පුජා කිරීම සහ වැදීම ගැන ඔබගේ අදහස කුමක්ද?

කර්තෘ: මල් පිදීමට සහ වැදීමටත් මම එකඟ වෙමි.

සියවන්නා: ඔබගේ අදහස් පරස්පර විරෝධීයි. ප්‍රතිමාවකට ආහාරපාන වර්ගයන් පිදීම නුච්චමනා වැඩක් හැටියටත්, ඊට මල් පිදීම සහ වැදීම චුච්චමනා වැඩක් හැටියටත් සිතීමට හේතුව මට නම් නොවැටහේ.

කර්තෘ: මම එය පහදා දෙන්නමි: බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමානව සිටි දවසේ වුවත්, මල්පිදීම සහ වැදීම උන්වහන්සේ වැඩඋන් විහාරයෙන් හැතැප්ම දහස් ගණනකින් ඇත වසන්තකුටත් කළහැකි වැඩකි. ඒ පිණිස උන්වහන්සේගේ ශරීරය දැකීම අනවශ්‍යය. නමුත් දානයක් දීම එසේ නො වේ. උන්වහන්සේ ළඟට නොපැමිණ දානයක් පිළිගැන්විය නොහැක. දානයේ ප්‍රයෝජනය ශරීරයටයි. බුදු වුවත් ශරීරයට කෑම බීම අවශ්‍යය. මල්පුජාව සහ වැදීම එසේ නොවේ. එහි උන්වහන්සේගේ ශරීරය හා කිසිත් සම්බන්ධයක් නැත. එය අපේ චිත්තප්‍රසාදය පිළිබඳ බාහිර ප්‍රකාශයකි. මල්පුජාව පිළිබඳ කාව්‍යමයවූද, පවිත්‍රවූද, ශිෂ්ටවූ රම්‍ය අදහස එක්තරා උසස් තත්ත්වයකට සිත දියුණු නොකළ පුද්ගලයකුට නොවැටහේ. වන්දනාවද එබඳුම වෙයි. මල්පුජාව සහ වැදීම තථාගතයන්වහන්සේ ළඟ ඇතත් නැතත් කළ හැකි වැඩකි: එහි උන්වහන්සේගේ ශරීරය හා කිසිත් සම්බන්ධයක් නැති හෙයිනි. එසේම උන්වහන්සේ ජීවමානව ඇතත් නැතත් මල්පිදීම සහ වැදීම කළහැක. නමුත් දන් දීම එසේ නොවේ. ඒ පිණිස උන්වහන්සේ ජීවමානව වැඩ සිටිය යුතුයි. ජීවමානව වැඩ සිටීමද ප්‍රමාණ නොවේ.

උන්වහන්සේ ළහටම යා යුතු යි. ආහාරය හා උන්වහන්සේගේ ශරීරයත් අතර සම්බන්ධයක් ඇති හෙයිනි. ඉතින් උන්වහන්සේගේ පංචස්කන්ධය අභාවයට ගිය පසු උන්වහන්සේට අපි කෙසේ අහර පිළිගන්වමුද?

කියවන්නා: එතකොට මේ සිරිත පරම්පරාගතව පැවතී ගෙන එන්නේ ඇයි? පෙර රජදරුවෝ පවා මෙසේ බුද්ධපුජාව නොකොළෝ ද?

කර්තෘ: රජදරුවන් සත්‍යය මැනීමේ මිම්මක් කර ගැනීම අපේ බලවත් මුළාවකි. බොහෝ විට රජවරු බරපතළ අපරාධ කොට පසුව පාප විපාකයට හයින්, නොඑක් අන්දමේ බාහිර පුදපුජා පැවැත්වූහ. ධර්මය සම්බන්ධයෙන් කතාකරනවිට රජකම අගනා දෙයක් නොවේ. රජවරුන්ට බලය තිබේ. නමුත් ධර්මාවබෝධය අනෙකකි.

පරම්පරාගතව එන සිරිත්වලට හයවීම අපේ පිරිහීමට එක් හේතුවකි. පරම්පරාව ගණන්ගතයුත්තේ නොවේ. ගණන්ගතයුත්තේ සත්‍යයයි. තව අවුරුදු පණහක් සියයක් ගතවනවිට අද ජීවත්වන අපගේ වැඩත් පරම්පරාගත වෙනවා ඇත. ඉතින් ඒ කාලයේ උපදින මිනිස්සු මේවා පරම්පරාගත සිරිත්යයි අද අප කරන දේවල් භාර ගැනීමට බැඳී සිටිත්ද? හැබෑ ආත්ම ශක්තියෙන් යුත් පුරුෂයා, කොතරම් පරම්පරා ගණනක පටන් පැවැතෙන සිරිතක් වුවත්, නොමැනැවැයි හැඟුණු මොහොතෙහිම එය සුණු විසුණු කර දමයි. රාග, ද්වේෂ, මෝහයෝ පරම්පරාගතව එන පාපයෝ වෙති. ඒවාත් අත් නොහැර, පරම්පරාගත දේවල්යයි ආදරයෙන් රැකිය යුතුද? සමහරුන්ට පරම්පරාගතව එන රෝගයෝ වෙති. ඒවාත් රැකගතයුතුද? ගරු කළ යුත්තේ පරම්පරාවට නොව සත්‍යයටයි.

කියවන්නා: එතකොට මේවා පරම්පරාගතව පවත්වාගත එන්නේ මක්නිසාද?

කර්තෘ: මේවා පවත්වාගෙන එන්නේ ලාභ ප්‍රයෝජන නිසයි. ශාස්තෘවරුන්ගේ අභාවයෙන් පසු පූජකයෝ ඒ ඒ ආගම් ස්වකීය ජීවිකාවෘත්තියට පෙරළා ගත්හ. ධර්මය 'කණ්ඩ පුත්‍රය' කරගත්හ. එනිසා නොඑක් පුදපුජා පිළියෙළ කරන්නටත් ඒවායේ ආනිසංස වර්ණනාකරන්නටත් පටන් ගත්හ. එයම නිර්වාණ මාර්ගය බැව් පෙනෙන්නට පොත්පත් ලිවූහ. ඒ පොත්පත්වලින් සත්‍යය වසනු ලැබීය. ගැනීමට කළ හැකි සෑම ප්‍රයෝගයක්ම කළහ. එක්තරා දුප්පත් මෝඩ බෞද්ධයෙක්, අනෙක් ජාතියේ උසස්ව උපදින බලාපොරොත්තුවෙන්, පත්සලේ භාමුදුරුවන්ගේ අවවාදය පිට, බුද්ධ ප්‍රතිමාවට නොඑක් දේ පුජා කෙළේය. අන්තයට ඒ භාමුදුරුවෝ මෙසේ කීහ: "උපාසක උන්නැහේ, සියල්ලම පුජා කළත් මොකොටද? උපාසක උන්නැහේගේ ඔළුවේ කෙස් නැහැ. ලබන ජාතියේ තට්ටය ඇතිව උපන්නොත් අනෙක් සේරම ලැබුණත් මොටද? එනිසා හොඳට කෙස් ලැබෙන්න හිතා ගෙන හොඳ කිතුල් රැනක් බුදුභාමුදුරුවන්ට පුජා කරන්න." මෝඩ උපාසකයා කිතුල් රැන පුජා කෙළේය. භාමුදුරුවෝ පත්සල වත්තේ වැට බැඳවීමට කිතුල් රැන පාවිච්චි කළහ. සිතාසෙන්නට එපා. මෙය ඇත්තකි. ආගම ධර්මය ලාභ ප්‍රයෝජන ගැනීමට උපාසක කරගෙන තිබේ. එනිසා මේ පුජාවල් පරම්පරාගතව පවත්වාගෙන එති. ඉතින් යමෙක් ධර්මානුකූලව මේවා එළි කොට සත්‍යය පහදා දෙයි නම්, ඔහුට විරුද්ධකම් පැන නැඟීම පුදුමයක්ද?

කියවන්නා: ආහාර පුජාව කරන්ට එපායයි ඔබ කියන්නෙහිද?

කර්තෘ: කවදා වත් මම එසේ නොකියමි. මට වුවමනා කරන්නේ කාරණය පහදා දීමයි. එය කිරීම හෝ නො කිරීම ඒ ඒ අයගේ යුතු කමකි. ප්‍රතිමාවක් ඉදිරියේ ආහාර තැබීමට වඩා ජීවත්ව සිටින අසරණයකුට සංග්‍රහ කිරීම මෙහි කරුණා ප්‍රඥා සහගත ක්‍රියාවක් බැව් යමකුට වැටහේ නම්, හෙතෙමේ එසේ

කෙරේවා! ආහාර පුජාව නොකරම බැරි වැඩක් හැටියටත්, එය ඉතාම අවශ්‍ය හැටියටත් යමෙක් සිතයිනම්, ඔහුගේ සිතේ සැනසීම පිණිස, හෙතෙමේ එසේ කෙරේවා!

කියවන්නා: මේ පරම්පරාගත සිරිත හැරදැමුවොත්, අප විසින් ඊට වඩා ප්‍රයෝජනවත්වූ, බුදුරජාණන් වහන්සේට ගෞරවයක්වූ අනෙක් දෙයක් කළ යුතුයි. ඒ පිණිස කුමක් කළයුතුද?

කර්තෘ: අප විසින් අසරණයන්ට උදව් කළ යුතුයි. අපේ ශක්තිය, බලය, අපේ ධනය අසරණයා රකින්නට යෙදියයුතුයි. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය පරාර්ථය පදනම කොට ඇත්තේය. එනිසා කුසගින්නේ දුක් විදින්නන්ට කෑම දිය යුතුයි. අදින්නට නැතියවුන්ට වස්ත්‍ර දියයුතුයි. නවාතැන් නැති අයට නවාතැන් දියයුතුයි. රෝගීන්ට කරුණාවෙන්, ආදරයෙන් සංග්‍රහ කළයුතුයි. එය උන්වහන්සේ වෙනුවෙන් අපට කළහැකි පුජාවයි. දිනපතා කෑම උයන්නට කලින් භාල්මට බැගින් භාජනයකට දමා, සෑහෙන පමණ එක්වුවිට එය අසරණසරණ ව්‍යාපාරයකට පරිත්‍යාග කළයුතුයි. එය බුදුන්ට කරන ගෞරවයකි, එය බුද්ධවචනය ගරුකිරීමකි. සත්‍ය බැගින් එක්කොට සෑහෙන මුදලක් වුවිට, පොතක් ගන්නට වත්කම නැති බැවින් ඉගෙනගතනොහැකිව සිටින අසරණ දරුවකුට පොතක් සපයා දියයුතුයි. පහනට තෙල් නැති කමිත් කළුවරේ දුක්විදින අසල්වැසියාට එළිය දියයුතුයි. බුදුරජාණන්වහන්සේ අවවාද කළ පරිදි අප විසින් මේවා කළයුතුයි. එය ප්‍රතිමාවකට ආහාරපාන පිදීමට වඩා විශාල බුද්ධපුජාවකි. නිකරුණේ පහන් අසුභාර දහසක් දැල්වීමට වඩා විශාල පින්කමකි.

“ඡගදුපකෘතිරෙව බුද්ධපුජා,
තදපකෘතිය්තව ලෝකනාථ, පීඩා.”

“ලෝකයාට උපකාර කිරීමම බුද්ධ පුජාවයි. ලෝකනාථයන් වහන්ස, ලෝකයාට වරදක් කිරීම නුඹවහන්සේට කරන පීඩාවකි.”

දේවතාරාධනාව සහ ධර්ම පූජාව

කියවන්නා: නානා නිකායික ලොකු කුඩා ධර්මකථිකයන් වහන්සේලා ධර්මදේශනාවට ප්‍රථම දේවාරාධනාවක් කරන්නත්, තමුන්නාන්සේ එසේ නොකරන්නත් ඇති හේතු කිම?

කර්තෘ: මා දේවාරාධනාව නොකරන්නේ දෙවියන් එක්ක ඇති අමනාපයක් නිසා නොවේ. මිනිසුන්ට මෙන්ම, අනෙක් සත්වයන්ට මෙන්ම, මම දෙවියන්ටත් ගරු කරමි. මම මිනිසුන්ට විශේෂ ආරාධනයක් නොකරමි. එසේම, දෙවියන්ටත් විශේෂ ආරාධනයක් වුවමනායයි මම නොසිතමි. ඒ ඒ තැන්වල බණ කියවන්නවුන් විසින් කරන ලද දැන්වීම් බලා, නැතහොත් දවුල් ශබ්දය හෝ සංඝටානාදය අසා, නියමිත වේලාවට බණ අසන්නට පැමිණිය හැක. යම් හෙයකින් දෙවියන්ට ඒ දැන්වීමේ සිංහල කියවා තේරුම් ගත නොහැකි නම්, සිංහලෙන් අප කියන බණ තේරුම් ගන්නටද පුළුවන් කමක් ඇතැයි මම නොසිතමි. දෙවියන්ට තේරෙන්නේ පාලි පමණක් නම්, අප බණ කියන්නේ පාලියෙන් නොව සිංහලෙන් නිසා, අපේ බණ අසන්නට පැමිණීමෙන් දෙවියන්ට ප්‍රයෝජනයක් නැත. මේ වේලාවට අසවල් තැන බණ කියනවාය යන බව දැන දැනම, විශේෂ ආරාධනයක් නොකළ නිසා, දෙවියන් බණ අසන්නට නොපැමිණෙතොත්, එයින් අපට තේරුම් ගන්නට කිබෙන්නේ, ඔවුන් මහත් අභංකාර කොටසක් බවයි. එබඳු අභංකාරයක් නිසා බණ අසන්නට නොපැමිණෙතොත් එය කනගාටුදායක කරුණකි. ධර්මදේශනාව ගැන මිනිසුන්ට දන්වන්නාක් මෙන්ම දෙවියන්ටත් දැන්වීම ඒ බණ කියවන

දායකයන්ගේ යුතුකමකි. "දෙවියන්ටත් සමගයි" කියා දැන්වීමේ කොතක මුද්‍රණය කිරීම හෝ, දෙවියන් වෙනුවෙන් විශේෂ දැන්වීමක් පළකිරීම හෝ ඔවුන් රිසියෙන හැටියකට කළහැක. දේවතාරාධනාව කරන ශබ්දය දෙවියන්ට ඇසෙනොත්, ඔවුන් නොදුරක සිටිනවා විය යුතුයි. එසේ නම් ආරාධනා කළත්, නොකළත්, බණ කියන ශබ්දයද ඔවුන්ට ඇසෙනවා ඇත.

මේ හැර, බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්මදේශනා කරනවිට, දේවාරාධනයක් කළ බවක් දීඝ, මජ්ඣිම, අංගකුත්තරාදී නිකායන්හි සුත්‍රවලින් හෙළි නොවෙයි. සාමාන්‍යයෙන්, අද ධර්මදේශනාවයයි ගණිනු ලබන්නේ, ඇතිරිලි අතුරන ලද මේස පුටු ඇතිව සැරසු මණ්ඩපයක හික්ෂුන්වහන්සේ නමක් වැඩ හිඳ ගෙන, බීම හිඳගත් පිරිසකට, පොතකින් කටපාඩම් කරගත් දෙයක්, තමන්ට තේරුණත්, නැතත් , ශබ්දනගා කීමයි. අද ධර්මදේශනාව නිකම් උත්සවයකි. එහි නියම අදහස විනාශවී තිබේ. මා ගමනක් යනවිට, කෝලාහල කරන මිනිසකු දැක, පසකට ඔහු අඩගසාගෙන ගොස්, ඔහුට හොඳින් ජීවත් වන්නට පුද්ගලිකව, හිමින් අවවාද කළහොත්, එය නියම අදහස ඇති ඉතා වටිනා ධර්මදේශනාවකි. එතනදී, ඒ මිනිහාට අවවාද කරන්නට මා සුදානම් වනවිටත් දේවාරාධනාව කරන්නද? වැඩ සිදුවන කලාව ධර්ම කලාවයි. පාලියෙන් කියා සිංහලට පෙරළීම පමණක් ධර්මකලාව නොවේ. දේවාරාධනය නම් ලොකුකමට, බලපුළුවන්කාරකමට බියෙන් කත් අදින බැව් ප්‍රකාශ කිරීමකි. මනුෂ්‍යයන්ට වඩා හොඳින් දෙවියන් කෑම ඇදීම කරන බැව් පොතපතෙහි කියවන්නට ලැබේ. ඒ නිසා දේවාරාධනය කරති. මේ ලෝකයේ ධනවතුන්ට මෙන් දෙවියන්ටත් බොහෝදෙනා වාල්කම් කරති. නමුත් දෙවියන්ට වඩා මනුෂ්‍යයා ශ්‍රේෂ්ඨ බැව් ඔව්හු නොදනිති. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීමෙහි එක් විශේෂයක්නම් මෙයවේ. මා දේවාරාධනය නොකරන්නේ මේ කරුණු මෙසේ විශ්වාස කරන බැවිනි.

කියවන්නා: දෙවියන්ට ආරාධනා කරන්නේ දෙවියන්ගේ බල පුළුවන්කාර කමකට හයින් නොව, ඒ ඇත්තන් ශාසනය රකින නිසයි.

කර්තෘ: මෙය තවත් බරපතල වැරදි විශ්වාසයකි. ශාසනය නම් කුමක්ද? එය හුණුබදාම සහ ගඩොල් ගොඩක් නොවේ. කිසි පවක් නොකිරීමත්, සියලු කුසල් කිරීමත්, සිත පිරිසුදු කිරීමත් බුද්ධ ශාසනයයි. ශීල, සමාධි ප්‍රඥාවෝ ශාසනයයි. ගුණ ධර්මය ශාසනයයි. මුරකාරයකු ඉඩමක් රකින්නාක් මෙන්, ශාසනයත් දෙවියන්ට රැකිය හැකි වස්තුවක්ද? බුදුරජාණන් වහන්සේ ශාසනය බලාගන්නට කිසිවකුටත් භාර නුදුන්සේක. දෙවියන් ලවා ශාසනය රක්කවන්නට සිතීම ලොකු මුළාවකි. දෙවියන්ට ශාසනය තබා, ඇතැම්විට තමන්ගේ දේවලයවත් රැකගන්නට බැරි බැව් පෙනේ. ශාසනය සොයා ගත්තේ මනුෂ්‍යයෙකි. මනුෂ්‍යයන් විසින්ම එය රැකිය යුතුයි.

කියවන්නා: මිහින්තලා පර්වතයේදී සුමන සාමණේරයන් වහන්සේ මිහිඳු මහ රහතන්වහන්සේගේ නියමය පරිදි දේවතාරාධනාව කෙළේ නැද්ද?

කර්තෘ: එසේ කළ බැව් ඉතිහාසයෙහි පෙනේ. එය ඉතිහාසය මිස ධර්මය නොවේ. සුමන සාමණේරයන් වහන්සේ දේවාරාධනය කළත් නොකළත්, බුදුරජාණන් වහන්සේ එය කළ බවක් ත්‍රිපිටක පාළියෙහි මේතාක් අපට දකින්නට ලැබී නැත.

* * *

කියවන්නා: හොඳයි, ඔබ ධර්මපුජාව පිළිනොගන්නේ ඇයි?

කර්තෘ: ධර්මපුජාව පිළිනොගැනීමට හේතු මහත් රාශියකි. සියල්ලටම පළමු කියයුත්තක් තිබේ. "බුද්ධපුජා" යන උතුම් වචනය නොඑක් විකාරවලට ව්‍යවහාර කරන්නාක් මෙන්ම "ධර්මපුජා" යන වචනයද "කණ්ඩ සූත්‍රයේ" පදයක් කරගෙන

තිබේ. ධර්මපුජාව නම් ධර්මය පිළිපැදීමයි. බණකි තැනැත්තාට යමක් දීම ධර්මපුජාව නොවේ. එය ආමිස පුජාවයි. 'ධර්මය දේශනා කරන්නාට යමක් පිදීම ධර්මපුජාවම වෙයි' යනු යට කී සුත්‍රයේ බණයි.

බැලූ බැල්මටම, දැන් පවත්නා පරිදි, ධර්මදේශනාවකින් පසු යමක් පුජා කිරීම හරියටම කුලියක් දීම වැනි වෙයි. එය පිළිගැනීම කුලිය ගැනීමක් මෙනි.

ධර්මදේශනාවෙන් පසු පුජාවක් කිරීම බුදුන් රහතන් කාලයෙහි සිරිතක් වශයෙන් පැවති බවක් ත්‍රිපිටකයෙහි නො පෙනේ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයක් අසා එක්තරා මිනිසකු මහත් ශ්‍රද්ධාවෙන් තමා ළඟ තිබුණු වස්ත්‍රයක් උන්වහන්සේට පුජා කළ කථාවකුත්, රජගෙදර ස්ත්‍රීන්ට බණ ඉගැන්වූ අනඳ මහ තෙරුන්වහන්සේට කරන ලද වස්ත්‍ර පුජාවකුත් හැර, බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්මදේශනා කළ සකළස් පස් අවුරුද්ද මුළුල්ලෙහි ධර්මදේශනාවන්ට පසු කරන ලද පුජාවන් ගැන දැනගැනීම පහසු නොවේ. අද දින මේ පුජාව ධර්ම දේශනාවේ අංගයක් වශයෙන්ම පවත්නා බැව් රහසක් ද? බණක් කියවීමට යම්කිසිවකු සුදානම් වනවිට, ඔහු විසින් ප්‍රථම අංකයෙහිලා ගණනු ලබන දෙයක්නම් මේ පුජාවයි. එයද, ඒ ඒ නීතිඥයන්ගේ දක්ෂකමේ, කීර්තියේ හැටියට ගාස්තුව ගෙවන්නාක් මෙන්, ඒ ඒ ධර්මකථිකයාගේ කීර්තියේ හැටියට පිළියෙළ කරනු ලැබේ. 'හා! ඒ ඔය හාමුදුරුවන්ට ඔයතරමේ සුළු පුජාවක් ගැළපෙන්නේ නැහැ'යි නොඑක් තැන්වල කියනවා අසන්නට ලැබේ. මේ පුජාවේ විපක නිසා, සාමාන්‍ය මිනිසකුට ප්‍රධාන පංතියේ ස්ථවිරයන් වහන්සේ නමක් ලවා ධර්මදේශනාවක් කරවා ගන්නට අවකාශ නැතිවී තිබේ. ධර්ම දේශනා කරන හික්ෂුන් වහන්සේ තුළද මේ පුජාව ගැන අදහසක් නැද්ද යනු සැක සහිතයි. බණෙන් පසු පුජා පිළිගන්නා ඒ කාලයේ, මා තුළ නම්, ඒගැන එක්තරා බලාපොරොත්තුවක් තිබුණු බැව් අවංකව කියමි. ඒ

නියා ධර්මදේශනාවකදී ඇතිවිය යුතු නිශ්ශරණධ්‍යානයද කිලුටුටු බැව් මම දනිමි. මා තුළ පැවැති මේ 'පාපය' පසු කලෙක මට වැටහීමක් මේ දහම් 'පූජාවන්' ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට ප්‍රධාන හේතුවකි.

මේ පූජාව පිළිගැනීම නියා ධර්මදේශනාවක වටිනාකම බොහෝ දුරට මැකී යයි. "භාමුදුරුවන්ගේ තත්ත්වයට සෑහෙන පූජාවක් කළාය"යි දායකයෝ සිතති. භාමුදුරුවෝද "මට මේ ඇතැ"යි සතුටු වෙති. ධර්මයේ කියැවුණු කරුණු පිළිපැදීම ගැන දෙපක්ෂයේම කථාවක් නැත. මේ පූජාව නුච්චමනා බවත්, මෙබඳු පිරිකරකින් ධර්මය පිදිය නොහැකි බවත්, තමාට කරන එකම ගෞරවය මේ බණ පිළිපැදීම බවත් කීමට දේශකයාට ආත්ම ශක්තිය තිබිය යුතුයි. දැනට නම් දෙපක්ෂයම පිරිකරට රැවැටී එයින් නවතිත්.

ගතවූ වර්ෂයේ සිංහල අවුරුදු දිනයෙහිදී මා හිතවත් ස්වාමීන්වහන්සේ නමක් එක්තරා ස්ථානයක ධර්මදේශනාවක් කෙළේය. බණෙන් පසු උන්වහන්සේට වටිනා ලොකු ඔරලෝසුවක් පූජා කරන ලදී. "අලුත් අවුරුද්දේ පටන්ගැනීමට ඒ භාමුදුරුවන්ගේ හිත සතුටුවනට සෑහෙන පූජාවක් අපි කළා"යි ඒ ස්ථානයේ කෙනෙක් මා සමඟ කීහ. හරියටම, වෙළෙඳෙකු අලුත් අවුරුද්දේ සිය වෙළෙඳාමෙන් හොඳ ලාභයක් ලබන්නාක් මෙන්, ඒ දේශකයන් වහන්සේද සිය වෙළෙඳාමෙන් සතුටුදායක ලාභයක් ලත් බැව් ඒ කථාකළ අයගේ අදහස ලෙස මටනම් වැටහේ.

ඒ ස්වාමීන් වහන්සේටම දායකයෙක් බණක් ආරාධනාකොට පූජා වශයෙන් කුමක් වුවමනාදැයි ඇසිය. තමන් ළඟ කුඩයෙක් නැති බැව් උන්වහන්සේ කීහ. බණෙන් පසු කුඩය ලැබුණේය. "මේ බණ නොකීවා නම්, මට මේ කුඩය නො ලැබේ. හරියටම වැඩක් කොට කුලිය ගත්තා වාගේ"යි උන්වහන්සේම පසු දිනක මා සමඟ කීහ.

එක්තරා ස්ථවිරයන් වහන්සේ නමකට තමා බණකට ආරාධනා කළ බවත්, උන්වහන්සේ ආරාධනාව භාරගෙන "බණ පිරිකර වශයෙන් යමක් පූජා කරනවා නම්, එය මුදලින් ලැබෙන්නට සැලැස්සුවොත් ඊට වඩා ප්‍රයෝජනවත් වේය"යි කී බවත්, ඒ ආරාධනාව කළ අයම මා සමග කීය. දැන් බණකීම එක්තරා රාක්ෂාවක් වී තිබේ. ඇතැම් ධර්මකථිකයන් ධර්මදේශනාකොට ලැබූ පිරිකර විකුණා පොහොසත්වී ඉඩම් මිලයට ගෙන තිබෙන බැවිද ප්‍රකට රහස්ය.

මෙබඳු සිද්ධීන් තවත් දැක්වියහැක. බණ පිරිකරේ තත්ත්වය මෙසේ හෙයින්, අද ධර්මදේශනාව අතිශයින්ම කිඵු වී තිබේ. මෙතරම් ධර්මදේශනා පවත්වද්දීත් රටේ අපරාධවල අඩුවක් නොවීමට මෙයද එක් හේතුවකි. සම්මාදම මෙන්ම, මේ පිරිකරද ධර්මදේශනාවට බලවත් හිත්දාවක්වී තිබේ.

බණෙන් පසු කරන මේ පූජාව නතර වුවහොත්, පූජාව ගැන බලාපොරොත්තුවෙන් බණ කියන්නන්, තමන්ට ප්‍රයෝජන නැති බැවින්, බණ කීම නතර කරනවා ඇත. එයම රටට විශාල ශුභ සිද්ධියකි. එවිට, නිඃශරණධ්‍යානයෙන් කටයුතු කරන උතුම් අදහස් ඇති ස්වල්ප දෙනෙකුත් පමණක් බණ කියනවා ඇත. එය හොඳටම ප්‍රමාණවත්ය.

මේ ආදී කරුණු රාශියක් සලකා බලා බණට පසු කරන මේ පූජාව නො ඉවසීමට මා තීරණය කර ගත් බැවි දන්වනු කැමැත්තෙමි.

කියවන්නා: එසේ නම් ශ්‍රද්ධාවතෙක් හික්ෂුන්වහන්සේ නමකට පිරිකරක් පූජා කරන්නේ කෙසේද?

කර්තෘ: පිරිකරක් පූජා කිරීමට ධර්මාසනය හැර තවත් තැන් බොහෝ ය. පන්සලට අවුත් පිරිකරක් පූජා කළ හැක. හික්ෂුව ගෙදරට වැඩිමවාගෙන ගොස් පූජාවක් කළහැක. මගදී පූජාවක් කළ හැක. බණ කියා ඉවර වූ වේලාව හැර, පිරිකරක් පූජා කිරීමට තවත් සුදුසු වේලාවල් බොහෝ ය. බණට පසු පිරිකර පිළිගැනීම නුසුදුසුය කීමෙන්, හැම විට ම නුසුදුසුයි වරදවා තේරුම් නො ගත යුතුයි.

ත්‍රිවිධ රත්නයට කරන අපහාස

අප රටෙහි දිනපතා සහ සතිපතා පවත්වන ධර්මදේශනාත් පිත්තමුත් සිය දහස් ගණනක් වුවත්, හැම ගමක් පාසාම වාගේ පන්සලක් ඇතත්, අනුශාසක භික්ෂුපක්ෂය තිස්දහසකට අධික වුවත්, වරිත ශුද්ධිය අතින් නම් සැලකිය යුතු කිසිත් දියුණුවක් ඇති බැව් නො පෙනේ: යළි, අපේ මේ "ධර්මද්වීපය" අපරාධ අතින් ජනානුපාතය අනුව නම් ලෝකයේ තුන්වැනි හතරවැනි තත්ත්වයට වැටී තිබේ. මෙහි රහස කුමක්ද? මෙයට හේතුව කුමක්ද?

මෙහි වරද එක පක්ෂයකට පමණක් පැවැරීම සුදුසු නොවේ. ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයම එකතුවී ආගමික කටයුතු පිළිවෙළ කණපිට පෙරළාගෙන ක්‍රියා කරති. ධර්මය බුදුරජාණන් වහන්සේ අදහස් කළ දෙය පිණිස නොව, තම තමන්ගේ පුද්ගලික අදහස් පිණිස යොදති. මිනිසුන් දුසිරිතෙන් මුදා, සුසිරිතට යොමුකොට ධර්මය පුරුදු කරවීමේ පරමාර්ථයෙන් පටන් ගැනෙන ධර්ම දේශනාපළවල් කීයක් ඇත්ද? පන්සලක බණ පිළිවෙළක් පටන්ගත් විට, ඒ ගැන ආරංචි අසන මිනිස්සු "ඒ බණ පිළිවෙළේ අදහස මොකද?" යි ප්‍රශ්න කරති. මේ ප්‍රශ්නය ඉදිරිපත් වන්නේම අපේ වැඩපිළිවෙළ නොපිට පෙරළාගෙන තිබෙන බැවිනි. බණ පිළිවෙළේ අදහස ගුණධර්මයයි: එය එකම අදහසයි: එහි දෙවෙනි අදහසක් නැත. නමුත් අද ධර්මදේශනාව ප්‍රතිපත්තිය පිණිස නොව වෙන අයුතු දෙය පිණිස යොදන බැවින් යටකී ප්‍රශ්නය පැන නගියි.

ධර්මදේශනා පංතියක් සම්බන්ධයෙන් මුද්‍රණය කරන ලද සමහර දැන්වීම් පත්‍රයක මුලින් ඒ බණ පිළිවෙළ පටන් ගන්නා ලද්දේ විහාරයක්, පන්සලක්, පොත්ගලක්, නැත්නම් බෝකොටුවක් හෝ දාගැබක් ගොඩනැගීමට ආධාර ගැනීමේ අදහසින් බැව් සඳහන් වෙයි. මෙය කොතරම් කනගාටුදායක, අන්තරායකර වැරදීමක්ද? බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ජීවිතය වැනි ප්‍රතිපත්තිය පිණිසම සොයන ලද ධර්මය, උන්වහන්සේගේ පයේ දූවිලි වැනි ආම්සය පිණිස යෙදීම කොතරම් බේදජනකද? බණ ඇසීමටය කියා එබඳු තැනකට එන්නවුන්ගේ ගුණධර්මය ගැන කිසිත් බලාපොරොත්තුවක් නැත. මේ සම්මාදම් ගැනීමට, මුදල් සැපයීමට බණකීම උපායක් කරගෙන තිබෙන බැවින්, ධර්මදේශනාවයයි නම් කරන ලද ඒ ව්‍යාජක්‍රියාව කෙළවර වන තුරු කාලය ගෙවා, දේශනාව අතරේදී නැතහොත් අන්තයේදී සම්මාදම් දී මිනිස්සු ආපසු එති. මෙහි තවත් අශෝභන දර්ශනයක් නම් හික්ෂුන් වහන්සේ ධර්මදේශනාව කෙළවර කොට මිනිසුන්ගෙන් සම්මාදම් ගන්නා තුරු සහ අද "ධර්ම පූජාව"යි වරදවා නම්කරන ලද කුලිය ගෙවන තුරුත් වාඩිවී බලා හිඳීමයි.

සම්මාදම් ගැනීමටය කියා මිනිසුන් ගෙන්විය නොහැකි බැවින් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තෙරයාණික ධර්මය ඒ පිණිස දඩමීමා කර ගනිති. අහෝ! කොතරම් සංවේග ජනකද? මෙහිදී ප්‍රශ්නයක් පැන නගී: මේ මුදල් සැපයීමත් ශාසනයේ දියුණුව පිණිසම නොවේද? යනුයි. ශාසනය නම් විහාර පන්සල් නොව සුවර්තයයි, ප්‍රතිපත්තියයි. ප්‍රතිපත්තිය මුදලට ගත නොහැක. බොහෝ අය ශාසනය වරදවා තේරුම්ගෙන සිටිති. අනුරාධපුරයේ මහා විහාරය වැනි විහාර දහසකටවත්, රුවන්වැලි මහ දාගැබ වැනි ශ්‍රේෂ්ඨ දාගැබ් දහසකටවත් බුද්ධ ශාසනය එක මොහොතක් රැකගත නොහැක. දඹදිව කිබුණු දහස් ගණන් විශාල ගොඩනැගිලි ශාසනය රැකගැන්මෙහි පොහොසත් වුවෝද? ශාසනය හුණු බදාම ගොඩවල් වැනි නොවටිනා දෙයක් නොවේ. ශාසනය නම් ශීලයයි, සමාධියයි, ප්‍රඥාවයි. සම්මාදම් කරගත් මුදලින් මේවා

ගතහැකිද? විහාර පන්සල් කොපමණ තිබුණත්, ඒ හේතුවෙන් ශාසනයේ දියුණුවක් නැත. එකම විහාරයක් හෝ පන්සලක් නැතත්, යම් දිනක මනුෂ්‍යයා තුළ ගුණධර්මයෝ වෙත්නම්, එදා ශාසනය ජීවමානව පවතියි.

මේ කීම නිසා විහාර පන්සල් සම්පූර්ණයෙන්ම නුවුවමනායයි වරදවා තේරුම් නොගතයුතුයි. එයින් එක්තරා ප්‍රමාණයක ප්‍රයෝජනයක් තිබේ. එය සීමාව ඉක්මවා ශ්‍රේෂ්ඨ දෙයක් හැටියට වටහා නොගතයුතුයි. කොයි විදියකින් නමුත් අපට විහාර පන්සල් වුවමනා නම්, ඒ සුළු අදහස ගැන අප විසින් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තෙරයාණික ධර්මය කිලුටු කළයුතු නොවේ. ධර්මයට කිලුටක් නොවන පරිදි අප විසින් ඒවා පිළියෙළකර ගතයුතුයි. සුළු දෙයක් වෙනුවෙන් උසස්, උතුම් දෙයක් කිලුටු කිරීම බරපතළ අඥාන කමකි. එක්තරා බේබද්දෙක් මීයන් ඇල්වීමට තැනු උගුලේ කෙළවරක බරට ලෝහ පිළිමයක් තබා මීයකු ඇල්වීය. ඔහුගේ හීන අදහස ඉටුවූ බැව් නම් ඇත්තකි. නමුත් එය හරිද? අපේ වැඩ පිළිවෙළ බොහෝ කරුණුවලින් මීට සමානය. සල්පිලක බඩු විකුණා ගැනීමට හෝ ගොඩනැගිල්ලකට ගඩොල් ගැනීමට නැතහොත් පන්සලේ හුණුගුමට වුවමනා වූවට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය එයට උපායක් කර ගනිති. ඔවුන්ගේ බලාපොරොත්තුවද හරියයි. නමුත් ඔවුන්ට වරදින තැන ඔවුහුම නොදනිති.

බොහෝ තැන්වල බණ අසන අතරේ දී කැරෙන සම්මාදම් ගැන සිතා බලනු. මිනිසුන් මහත් ශ්‍රද්ධාවෙන්, සිත එකඟකොට බණ අසනවිට, එක්කෙනෙක් හෝ කීපදෙනෙක් සම්මාදම් වට්ටිත් රැගෙන බීම වාඩිවී හිඳින මිනිසුන් පාගමින්, කලබල කරමින්, මිනිසුන් අතර අවතාර මෙන් හැසිරෙන්නට පටන් ගනිති. මුළු පිරිසම කලබලවේ. දේශකයන් වහන්සේගේ දේශනා විලාසයද වලනයවේ. බුදුරජාණන්වහන්සේ අනන්ත කාලයක් මහත් කරුණාවෙන් දුක්විඳ අපට නිවන් දීමේ පරමාර්ථයෙන්ම දේශනා කළ උතුම් ධර්මයට වඩා සත්‍යයක් උතුම්වූ හැටි!

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය මුදල් සැපයීමේ මාර්ගයක් කරගැනීම භයානක පාපයකි. බණ කියන අතරේදී ධර්මය නො සලකා සම්මාදම් කිරීම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ වචනයට පයින් ගැසීමකි. එනිසා බණ අසන අතරේදී ගෙනෙන සම්මාදම් වට්ටියට ශ්‍රද්ධාවත් කිසිවකු විසින් ඇහුම්කන් නොදිය යුතුයි. බණට නො සලකා සම්මාදම් වට්ටියට සැලකීම ධර්මයට කරන අපහාසයකි.

දැනට පවත්නා වැඩ පිළිවෙළ නිසා දුප්පත් ශ්‍රද්ධාවතකුට බණ අසන්ට යාම අපහසු වැඩකි. "අතේ සල්ලි නැතිව අද බණ අහන්ටවත් යන්ට බැරිය"යි කියනවා නොඑක් විට අසන්නට ලැබේ. අපේ වැඩපිළිවෙළ නිසා සිදුවී තිබෙන දෙය මදිද?

අද අපේ සිද්ධස්ථාන නාඩගම්පලවල් වැනිය. සිද්ධස්ථානයක පැවැතිය යුතු විවේකය ශාන්තගතිය හෝ තැන්පත්කම ඒ තැන්වල නැත. මුදල් සම්මාදම් කරගැනීමට ලැබෙනොත් කොතරම් නොහොබනා විහිළුවක් වුවත් කම් නැත. දැන් "පින්කම්" යන්නෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ මුදලයි. ගතවූ දිනයට වඩා අද රූපියල් දහයක් වැඩිපුර ලැබීම, නම් "එදාට වඩා අද පින්කම වාසිය" යි කියති. මෙහිදී පින්කමයයි අදහස් කරනු ලබන්නේ මුදල් මිස අනෙකක් නොවේ. විහාර මලුවක බෙරගසමින් නැටීම හෝ පිනුම් ගැසීම මොන තරම් විහිළුවක්ද? ඇතැම් විහාරවල මේ විහිළු කරන්නෝ මත්පැන් බීගත් මිනිස්සුය. කුඩා ළමයන් ලවා බණ ආරාධනා වශයෙන් වූර්ණිකාවක් කීම මොන තරම් විහිළුවක්දැ යි සිතා බලනු මැනවි. මල්වට්ටි වෙන්දේසිය තවත් අශෝභන ක්‍රියාවකි. මේ විහිළු කරන, විහාර පන්සල්වලට නොයන්නට බෞද්ධයන් සිතට ගත යුතුයි.

විහාරයක් දෙස බලනු: එහි සෑම තැනම තථාගතයන් වහන්සේට අපහාස වන පරිදි මුදල් පැහැර ගැනීමට යෙදා තිබෙන උගුල්ය. බද්ධපර්යංකයෙන් වැඩහිදින පිළිමය ඉදිරියේ 'පින් පෙට්ටිය' යි වරදවා නම් කරන ලද පෙට්ටියක් තිබේ. හරියටම

බුදුරජාණන් වහන්සේ මුදල් සම්මාදම් කරන්නට හැඩ ගැහී වාඩිවී
 හුන්නෙකැයි අලුතෙන් අවුත් බලන්නකුට වැටහේ. තවත් තැනක,
 මුදල් දැමීමට තර්ජනය කරන්නාක් මෙන් අතක්ද ඔසවා ගත්
 සිටිපිළිමයක් ඉදිරියේ පෙට්ටියකි. සමහර විහාරයක පෙට්ටි
 හතරක් පහකටත් වැඩිය. කොතරම් නින්දාවක්ද? මේ සියල්ල
 උත්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයන් විසින් තම තමන්ගේ පුද්ගලික
 බලාපොරොත්තු නිසා ධර්මය කණපිට පෙරළා ගෙන ත්‍රිවිධ
 රත්නයට කරනු ලබන නින්දාය! සම්මාදම් වුවමනා නම්,
 විහාරයට කොහෙත් සම්බන්ධ නැති ලෙස, වෙනම තැනක වෙනම
 කාමරයක පෙට්ටියක් තැබිය යුතුයි. සම්මාදම් කොහෙත්ම
 වුවමනා නැතැයි කිසිවිටෙක නොසිතිය යුතුයි. සිද්ධස්ථානයන්හි
 කටයුතුවලට මුදල් වුවමනාය. නමුත් ඒ මුදල් සැපයීම බුදුරජාණන්
 වහන්සේට නින්දා නොවන ලෙස, ධර්මය කිලුටු නොවන ලෙස
 කළයුතුයි. බණ අසන්නයයි රවටා මිනිසුන් ගෙන්වා ගෙන
 ප්‍රයෝගයෙන් මුදල් සැපයීම පාපයකි. මුදල් සැපයීමට වෙන
 නොඑක් මාර්ගයෝ වෙති: බණ කීමිවලට කලවම් නොකොට ඒ
 වෙනුවෙන් යොදා ගත් විශේෂ දිනක, විශේෂ තැනකදී සල්පිල්
 පැවැත්විය යුතුයි. සම්මාදම් පත්‍ර ගසා විකිණිය යුතුයි. සමාගම්
 ඇති කොට සාමාජික මුදල් අය කළ යුතුයි. ධර්මය නොවිකුණා
 ශාසනය නොකෙලෙසා, ඕනෑ කෙනෙකුන්ට විහාර පන්සල්
 ගොඩනැගීමට මුදල් සෙවියහැකි පාරවල් බොහෝය. සිද්ධස්ථානයකට
 ඇතුළුවූ පසු සතයක් ගැනවත් සිතන්නට අවකාශ නොතැබීම ආගමේ වටිනාකම, පවිත්‍රකම රැකීමකි.
 විහාරය තුළ තිබෙන පෙට්ටිවලට මුදල් නොදැමීමට මතක
 තබාගත යුතුයි.

ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයම එකතු වී, තථාගතයන් වහන්සේගේ
 නෛරයාණික ධර්මය වෙළෙඳාමක්, මුදල් සැපයීමේ මාර්ගයක්
 කරගෙන සිටිති. ඇතුළත ගුණධර්මයක් ගැන බලාපොරොත්තුවෙන්
 බණ කීමක් හෝ ඇසීමක් නැත. ධර්මය කණපිට පෙරළා ගෙන
 ක්‍රියා කෙරෙති. අද ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයම සාමාන්‍යයෙන් බෞද්ධ

ප්‍රතිපත්තියෙහි නොව සීලබ්බත පරමාසයෙහි යෙදී සිටිති. සත්වයන් සංසාරයට බැඳ තබන දස සංයෝජනයන්ගේ තුන්වැන්න සීලබ්බත පරමාසයයි. එනම් වැළුම් පිදුම්, පින්කම්, උත්සව, පෙරහර, බෝධිපූජා වැනි බාහිර පුදසිරිත්, වත්පිළිවෙත් ආදිය උසස් ලෙස, අවශ්‍ය ලෙස, අගය කොට සලකා එහි ඇලී ගැලී සිටීමයි. මෙය නුගත්, අන්ධබාල පෘථග්ජනයාට ස්වාභාවික දෙයකි. දැනට බෞද්ධ යන නමින් කරන වැඩවලින් සියයට අනුවකටත් වඩා සීලබ්බත පරමාසයයි. අද මේ කරන වැඩ පිළිවෙළින් බෞද්ධයන්ට කිසිත් සහනයක් නොලැබියහැකි බැව් නුවණින් බලන්නකුට නම් හොඳහැටි පෙනෙයි.

මේ කරණු ගැන නුවණින් සිතා බැලිය යුතුයි. කල්පනා කළ යුතුයි. මුලින් කැරුණු නමුත් , දිගටම වැරදි කර ගෙන යෑම තද මෝඩකමකි. අද මේ කරන අශාසනික, අධාර්මික, සත්‍යාවබෝධයට බාධකවූ, හීනවූ, අනාර්යවූ වැඩ පිළිවෙළ නැතිකර දමන්නට ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයම වහා ක්‍රියා කළ යුතුයි.

භික්ෂුන්ගේ කුලහේදය

කුලහේදයට බුද්ධශාසනයෙහි කිසිත් අවසරයක් නැති බැව් ඉර හඳ මෙන් ප්‍රකට සත්‍යයකි. නොගිණිය හැකි තරම් දීර්ඝකාලයක පටන් දඹදිව බලපැවැත්වූ කුලහේදය බුදුරජාණන් වහන්සේ පයට පෑගෙන දුටිලි තරම්වත් නොසැලකූ සේක. බ්‍රහ්මණ, ක්ෂත්‍රිය, වෛශ්‍ය, ශුද්‍ර සියල්ලන් මහණ කොට, කිසිත් වෙනසක් නැතිව එකට ජීවත් වන්නට, එකට කෑම, පීම්, ඉඳුම්, හිටුම් කරන්නට සැලස්වූසේක. රජගහ නුවර සුන්‍ර නම් වණ්ඩාලයා (රොඩියා, ප-වමයා) වැසිකිළි සහ කැලිකසළ ශුද්ධකරන්නෙක් විය. පිටු සිභා වඩින බුදුරජාණන් වහන්සේට දිනක් ඔහු මුණ ගැසුණේය. උන්වහන්සේ මේ අතිශයින්ම පහත්යයි සම්මත වණ්ඩාලයා විහාරයට කැඳවාගෙන ගොස් මහණ කළසේක. බුද්ධශාසනයෙහි විනය ධරයන්ගෙන් අග්‍රස්ථනයෙහි සිටි උපාලි ස්ථවිරයන් වහන්සේ කෙස් රැවුල් කපන පතික්කියෙක් විය. සර්වඥ ශාසනය පිහිටා තිබෙන බලසම්පන්න ස්තම්භයන් ගෙන් එකක් නම් ජාතිහේදය හෝ කුලහේදය නැතිකමයි. ඉඩලැබුණු හැම අවස්ථාවකම ශාස්තෘන් වහන්සේ කුලහේදයට විරුද්ධව සටන් කළසේක. උන්වහන්සේගේ ජීවිතයෙන් විශාල කොටසක් මේ වෙනුවෙන් ගතකරනලදී. කුලහේදයට විරුද්ධව පවත්වන ලද දේශනාවෝ ත්‍රිපිටකයෙහි හැම තැනම පාහේ දක්නා ලැබෙත්.

නමුත් ඒ ශාස්තෘන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝයා හැටියට අද ලක්දිව පෙනී සිටින භික්ෂුන් අතර කුලහේදය, ගිහිත් අතර මෙන්ම, නැතහොත් ඊටත් වඩා බලසම්පන්නව ක්‍රියාකරන බැව් කියන්නට වීම සැබැවින්ම ඉතා කනගාටුදායක සිද්ධියකි. සියම්, අමරපුර,

රාමඤ්ඤ යන තුන් නිකායේම කුලභේදය පවත්නා වග අලුතෙන් සොයා ගන්නා ලද්දක් නොවේ. අමරපුර රාමඤ්ඤ දෙනිකායෙහි වාරිත්‍රයක් හැටියට කුලභේදය නැතත්, බොහෝ තැන්වල පන්සලක් පාසා කුලභේදය පවත්නා බැව් තොරහසකි. කොළඹ නගරයේ අමරපුර නිකායට අයත් හැම පන්සලක්ම පාහේ විශේෂයෙන් යම්කිසි කුලයක හික්ෂුන් වෙනුවෙන් ඒ කුලයට අයත් දායකයන් විසින්ම ගොඩ නගන ලද්දකි. මෙය බොහෝ දෙන දන්නා සත්‍යයකි. එක එක කුලයට එක එක පන්සල බැගින් පැන නැගීමේ භයානක සිරිත හැම පළාත්වලම පැතිරී යනු දැක්ම මහත් කනගාටුවකි. අමරපුර, රාමඤ්ඤ දෙනිකායෙහි මහණ උපසම්පදා කිරීමේදී වාරිත්‍රයක් හැටියට ප්‍රසිද්ධව කුලභේදය නොපැවැත්වුවද, අභ්‍යන්තරිකව නම් එහිද කුලභේදය නොඅඩුවම ක්‍රියා කරයි.

මෙහිදී මට විශේෂයෙන් වුවමනා කරන්නේ, උන්වහන්සේලාගේ අවසරය පිට, සියම් නිකායේ ශාසනික වාරිත්‍රයක් හැටියට පවත්වන කුලභේදය සම්බන්ධයෙන් කථාකිරීමයි. ගොයිගම කුලයට අයත් නොවූ, ඊට වඩා පහත්යයි අයුතු ලෙස සිතන කිසිම කුලයක අයට මහණ-උපසම්පදාව නොදීම සියම් නිකායේ පරම්පරාගත ශාසනික වාරිත්‍රයක් හැටියට පවත්වනු ලැබේ. කිසිකලක ලොකයේ කුලභේදය සහමුලින් නැති කළ හැකැයි මම නොසිතමි. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ වැනි ශ්‍රේෂ්ඨ ශාස්තෘවරයකුගේ ශාසනයෙහි වාරිත්‍රයක් හැටියට කුලභේදය පැවැත්වීම සැබැවින්ම ඉවසිය නොහෙන බරපතල පාපයකි.

මේ සිරිත බුද්ධශාසනයට කරන බලවත් අපහසයකි, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයට පයින් ගැසීමකි. සියම් නිකායේ මහ තෙරුන් වහන්සේලා ශාසන ශ්‍රී භාරධාරීන් හැටියට අභංකාරව කථා කරති. නමුත් ඇත්තවශයෙන් උන්වහන්සේලා මේ අශාසනික, අවාසනාවන්ත වාරිත්‍රය පැවැත්වීම නිසා බුද්ධ ශාසනය නමැති ගොඩනැගිල්ලේ විශාල කොටසක් සහමුලින් බිඳහෙළන බැව් මම යටහත්ව, අවංකව කියමි. උන්වහන්සේලා බුද්ධ ශාසනය නැති කරමින් එය

රකින්නන් හැටියට පෙනීසිටින බැව් ප්‍රසිද්ධියේ කියන්නටවීම මගේ සිතට ලොකු වේදනාවකි. මට කථාවක් සිහි වෙයි: එක්තරා කථිකයෙක් විනය පිළිබඳ විස්තරයක් කරමින්, වින රටේ මිනිසුන් ඉතා දුකසේ ජීවත්වන බවත්, සමහර විට ඇතැම් දුප්පත් මිනිසුන් ජීවත්වීම පිණිස පොහොසතුන්ගේ වුවමනාවලට මැරෙන බවත් කියේය. ජීවත්වීම පිණිස මැරෙනවාය කීම හොඳ හිතාවකි. එසේම සියම් නිකායේ හික්ෂුන්වහන්සේලාද ශාසනයට අතිශයින් විරුද්ධවූ කුලහේදයක් ඉදිරිපත් කොට ක්‍රියා කරමින්, එයින්ම ශාසනයේ බලවත් පදනමක් බිඳ හෙළා දමා, "අපි ශාසනය රකිමුය"යි නුවණැතියන් සිනස්සමින් ප්‍රකාශ කරති. උන්වහන්සේලා ශාසනය නොව ගොයිගම කුලය රකින බවත්, ගොයිගම කුලයෙන් පිට අයට මහණ-උපසම්පදාව නොදීමේ ක්‍රියාවෙන්ම උන්වහන්සේලා ශාසනය කඩකරන බවත්, ශාසනය නැති කරන බවත් මම උන්වහන්සේලාට ඉතා යටහත්ව දැනුම් දෙමි.

මෙය සිංහල රජකු විසින් නියම කරන ලද්දක් බවත්, පරම්පරාගතව පැවත ගෙන එන සිරිතක් බවත් උන්වහන්සේලා කියති. නමුත් අප ගරු කරන්නේ රාජාඥාවටද? බුද්ධාඥාවටද? බුද්ධධර්මය පාගා දමා, මානමදයෙන් මත්ව මුළාවූ පෘථග්ජන රජකුගේ වචනයක් ගරුකිරීම, ඇදහීම උන්වහන්සේලාට මොන තරම් නින්දාවක්ද? පෙර සිට පැවත එන බැව් කියා යම්කිසි වැරදි සිරිතක් නොකඩවා පැවැත්වීම තීර්ථක ධර්මයකි. කාලාශෝක රජු දවස තීර්ථකයන් විසින් බුද්ධශාසනයට එක් කරන ලද දූ වස්තූන්ගෙන් එකක් නම් "කප්පති ආචිණ්ණ කප්පෝ" යන්නයි. එනම් "පරම්පරාවේ පැවතඑන කොයි සිරිතක් නමුත් කැපය" යනුයි. මේ කුලහේදය පැවැත්වීමේ සිරිත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයට, විනයට හැම අතින්ම විරුද්ධ බැව් සියම් නිකායික උගත් හික්ෂුන්වහන්සේලා හොඳින්ම දනිති. එසේ දැන දැනත් පරම්පරාවේ පැවත ආ බැවින් එය කඩ කිරීමට භය වෙතොත්, එහිදී උන්වහන්සේලා තීර්ථක ධර්මයක් පිළිපදින බැව් කියන්නට වීම ගැන මම උන්වහන්සේලාගෙන් සමාව අයදිමි.

කුලපුත්‍රයා මහණ කළ යුතු බැව් උන්වහන්සේලා කියති. ජාති කුලපුත්‍රය, ආචාර කුලපුත්‍රයයි කුලපුත්‍රයා දෙවැදෑරුම් වෙයි. ලෝකයෙහි උසස්යයි සම්මත කුලයක උපන් තැනැත්තේ ජාති කුලපුත්‍රයි. උපන් කුලය කුමක් වුවත් යහපත් හැදීමෙන් හා හැසිරීමෙන් යුත් තැනැත්තේ ආචාර කුලපුත්‍රයි. උත්තපත්තියෙන් උසස් කුලයක වුවද, හැදීමෙන් පහත් නම්, හෙතෙමේ මහණ කමට සුදුසු නොවෙයි. උත්තපත්තියෙන් පහත් කුලයක වුවද හැදීමෙන් උසස් නම්, හෙතෙමේ සුදුසු වෙයි. මෙසේ බලනවිට ශාසනික පැවිද්ද සම්බන්ධයෙන් වර්තය මිස, කිසියෙක් උපන් කුලය ගැන කතාවක් ඉදිරිපත් නොවෙයි.

සාමාන්‍යකායික හික්ෂුන් වහන්සේලා මේ කුලභේදය පවත්වන අන්දම සිතාට කරුණකි. උන්වහන්සේලා ගොයිගම නොවුවත් පැවිදි උපසපන් නොකරති. නමුත් පහත්යයි සිතන ඒ මිනිසුන්ගෙන් කෑමි, බීමි, ඉළුමි, හිටුමි ආදී සංග්‍රහ ලබන්නටත්, ඔවුන් විසින් ගොඩනගන ලද පන්සල්වල සැපයේ ජීවත් වන්නටත්, ඔවුන්ගේ රථවාහනවල ගමන් කරන්නටත්, ඔවුන්ගෙන් තවත් නොඑක් දේ ලබන්නටත් කිසිත් ලජ්ජාවක් නැතිව සතුටු වෙති. පහත්යයි සම්මත උසස් ගෙදරක වැඩකාරකමට සිටින ගොයිගම ළමයා උන්වහන්සේලා පැවිදිකර ගනිති: නමුත් ඒ ගෙදරම ස්වාමියාගේ ළමයා පැවිදි කිරීම නොනිසි වැඩක් හැටියට පැහැර හරිති.

කුලභේදය සිංහලයන්ගේ දියුණුවට බලවත් බාධාවක්වී තිබේ. සිංහලයන් අතර කුලභේදය තහවුරු කරන්නන් හික්ෂුන් වහන්සේලා බැව් හොඳින් සිතා බලන්නකුට නම් රහසක් නොවේ. අනෙක් කුලවල අය සියම් නිකායේ මහණ නොකිරීම නිසා ලක්දිව කුලභේදය දරුණු වෙයි. ලක්දිව කුලභේදය තුනී කොට මහජනයා අතර සමගිය හා සමාදානය පිහිටුවීමේ ශ්‍රේෂ්ඨභාරය සම්පූර්ණයෙන් ම වාගේ සියම් නිකායේ මහ තෙරුන්වහන්සේලා පිට රඳා පවත්නා බැව් සලකන්නවා!

ලෝකයේ උගත්, ශිලාවාර, උසස්, මිනිස්සු සියම් නිකායේ කුලභේදය ගැන අසා අප සිටින පහත් තත්ත්වය ගැන අනුකම්පා කරති. සියම් නිකායේ මේ සිරිත ශිලාවාර මිනිසුන් අතරට පිළිකුලකි, නින්දාවකි. මේ ප්‍රශ්නය ගැන තවදුරටත් සිතා බලන විට, සියම් නිකාය මේ කාරණය සම්බන්ධයෙන් බෞද්ධ නාමයෙන් බොහෝ ඇත්ව සිටින බැව් කියන්නටවීම සැබැවින්ම කතාගාටුවකි. සියම් නිකායේ කුලභේදය නැති හික්ෂුන් වහන්සේලා බොහෝ සිටින බැව් මෙහිදී අමතක කළයුතු නොවේ. උන්වහන්සේලාට අපගේ නමස්කාරය හිමිය.

සියම් නිකායේ මේ අවාසනාවන්ත සිරිත මේ තාක් පවත්වා ගෙන ආ නමුත්, අනාගතයේදී එය කඩ කරන්නට සිදුවන බැව් තරයේම විශ්වාස කරමි.

සියම් නිකායේ මේ කුලභේදය පවත්නා තුරු අනෙක් කුලයන්හි මිනිසුන්ට හිතවත්ව ඒ නිකාය ආශ්‍රය කළ නොහැක. මේ පාපයෙන් තුරන් වන තුරු සිංහලයන් අතර අවංක, ස්ථිර සමගියක් බලාපොරොත්තුවීම උගහටයි. අනාර්යවු, අශාසනිකවු මේ භයානක පාපය මුලිනුපුටා දමන්නට ශාසනාභිවෘද්ධිකාමී, ශ්‍රද්ධාවන්, සත්පුරුෂ ගිහි පැවිදි උතුමන් වහ වහා ඉදිරිපත්වී ක්‍රියා කළ යුතුයි.

පින්කම් හා ප්‍රාර්ථනා

කියවන්නා: තමාට පින් බලාපොරොත්තුවෙන් යමක් කිරීම සම්පූර්ණ පිරිසුදු අදහසක් නොවන බවත්, ප්‍රාර්ථනා කිරීම, අන්තිම වශයෙන් නිවන් ප්‍රාර්ථනා කිරීම පවා බෞද්ධ අදහසක් නොවන බවත් ඔබ කියන්නෙහිය. මෙය මට තේරුම් ගත නොහැක. කරුණාකර ඔබගේ අදහස පහදා දෙන්නෙහිද?

කර්තෘ: ඔව්: මම එය තෝරා දෙන්නට වැයම් කරමි. නමුත් එය වචනයකින් දෙකකින් කළ හැක්කක් නොවේ. සත්‍යය සෙවීමේ අභිලාෂයෙන්, කිසිත් බැඳීමක් නැතිව, නිදහස්ව සාකච්ඡා කිරීමෙන් පසු තුළුණින් සිතා බැලූ විට එය වැටහෙනවා ඇත. පොතපතින් හෝ ගුරුමුඛයෙන් උගත් දේ පමණක් සත්‍යයයි සිතා ගෙන කලින්ම සත්‍යයට සීමාවක් තබා ගත් පුද්ගලයකුට කවදාවත් සත්‍යය අවබෝධ කළ නො හැක. එනිසා කිසිවකටත් වාල් නොවී නිදහස්ව සිතන්නට පුරුදු විය යුතුයි.

තමාට පින් බලාපොරොත්තුවෙන් යමක් කිරීම සම්පූර්ණ පිරිසුදු අදහසක් නොවන බවත්, ප්‍රාර්ථනා කිරීම, අන්තිම වශයෙන් නිවන් ප්‍රාර්ථනා කිරීම පවා බෞද්ධ අදහසක් නොවන බවත් මම තෝරා දෙන්නමි. ඒ ගැන අපි මුල පටන්ම කතා කරමු.

මිනිස්සු නොඑක් අන්දමේ වෙළෙඳාම් කරති: භාල් සිල්ලර, ඇඳුම් පැළඳුම් ආහාර පාන වර්ග සහ මහජනයාට වුවමනා වෙනත් නොඑක් දේ ජාති හේද කුලහේදාදී කිසිත් නොසලකා හැම දෙනාටම විකුණති. මේ ක්‍රියාවට "පින්කමය" නො කියන්නේ ඇයි?

කියවන්නා: එය තමන්ට ලාභයක්, ප්‍රයෝජනයක් බලාපොරොත්තුවෙන් කරන වැඩක් නිසයි.

කර්තෘ: හරි: ඒ අදහස කවුරුත් කිසි විරුද්ධයක් නැතිව පිළිගනිති. එසේම යමෙක්, වෙළෙඳාමෙන් වාගේ මුදලින්ම නුවුවත්, අන් අයුරකින් මෙලොවදී ලාභයක්, කීර්තියක්, ප්‍රශංසාවක් බලාපොරොත්තුවෙන් අසරණයකුට උදව්වක් කරන්නේයයි සිතමු. එය පිරිසිදු අදහසක්යයි ඔබ පිළිගන්නෙහිද?

කියවන්නා: සැබවින්ම නැත. එය පිරිසිදු අදහසක් නොවේ. එය තමන්ට මෙලොවදී යමක් බලාපොරොත්තුවෙන් කරන වැඩකි. එයත් වෙළෙඳාමක් සමානයයි.

කර්තෘ: හොඳයි: යමෙක් පරලොව සැප බලාපොරොත්තුවෙන් අසරණයකුට උදව්වක් කරන්නේයයි සිතමු. ඒ ගැන ඔබගේ අදහස කුමක්ද?

කියවන්නා : එහි වරදක් මට නම් නොතෙරේ. කවුරුත් වුවත් පින්දහම් කරන්නේ පරලොව පිණිස නොවෙයිද?

කර්තෘ: නමුත් එයද පිරිසුදු අදහසක් නොවේ. මෙලොව වුවත් පරලොව වුවත් ඒ බලාපොරොත්තුව ආත්මාශාවයි. මෙලොවදී බලාපොරොත්තුවීමට වඩා පරලොවදී බලාපොරොත්තුවීමේ ඇති වෙනස නම් ස්වල්පයක් කල්දැමීම පමණකි. ධනවත්තු බැංකුවේ මුදල් තැන්පත් කොට, වර්ෂයක් දෙකක් පසුවී පොලී සමග විශාල මුදලක් ගන්නට බලාපොරොත්තුව වෙති. එසේ කරන්නේ බැංකුවට නොව තමාට ආදරය නිසයි. යම්කිසි වැඩක් කොට පරලොවදී තමන්ට සැප බලාපොරොත්තුවීමක් මීට දෙවෙනි නොවේ. "අප මේ වැඩ කරන්නේ මෙලොව යමක් බලාපොරොත්තුවෙන් නොව පරලොව සැප තකාගෙනය" යි පිරිසුදු අදහසක් හැටියට බොහෝ දෙන නොඑක් තැන්වලදී

කියනවා අසන්නට ලැබේ. නමුත් "පරලොව සැප බලාපොරොත්තුවීම" යන්නෙහි තේරුම නම්, ලබන ජීවිතයේදී හොඳින් කැමි බිම්, ඉඩම් කඩම්, රථ වාහන, ගෙවල් දොරවල්, ඇඳුම් පැළඳුම් යනාදිය ලබන්නට බලාපොරොත්තු වීමයි. මේවා මෙහිදී ලබන්නට බලාපොරොත්තු වුවත් එහිදී ලබන්නට බලාපොරොත්තු වුවත් ඒ දෙකේ සැලකිය යුතු වෙනසක් නැත.

කියවන්නා: එතකොට කරමළු ඇදහීමක් නැද්ද?

කර්තෘ: කරමළු ඇදහීම නම් සෑම ක්‍රියාවකම ඊට සුදුසු ඵලයක් ඇති බැව් තේරුම් ගැනීමයි. මෙය මෙතරම් උත්තමය, මෙතරම් හිතය: මෙය මෙතරම් අවශ්‍යය, මෙතරම් අනවශ්‍යය: යනාදීන් යම්කිසි ක්‍රියාවක ඇති තතු වටහා ගැනීම කරමළු ඇදහීමයි. එය ප්‍රඥාවයි. එය මෙලොව වශයෙන් වුවත් පරලොව වශයෙන් වුවත් කම් නැත. කරමළු ඇදහීමය කියන්නේ යම්කිසි ක්‍රියාවක ඵලයට ලොල්වීම නොවේ. ඵලයට ලොල්වීම තෘෂ්ණාවයි. ප්‍රඥාවෙන් තෘෂ්ණාවෙන් විශාල වෙනසක් තිබේ. ඵලයට ලොල්වී කරන වැඩය වෙළෙඳාමකි. අසරණයකුට උදව් කිරීම යහපත් වැඩක් වුවත් එයින් තමාට වාසියක් බලාපොරොත්තුවීම පිරිසුදු අදහසක් නොවේ.

හිඟන්තොකුට සත පහක් දෙන්නේ තමාට පරලොව සැප බලාපොරොත්තුවෙන් නම් ඒ අදහසේ වටිනා කමක් නැත. සත පහ තමා ළඟ තිබුණට වඩා මේ දීමෙන් තමාටම වාසි බැවින් එසේ කළා මිස, එය හිඟන්තා කෙරෙහි නියම කරුණාවෙන් කළ වැඩක් නොවේ. තමාගේ දේවලොව ගමනට හිඟන්තා උපායක් කොට මහ එළිකර ගත්තා මිස, හිඟන්තා කෙරෙහි නියම අනුකම්පාවක් එහි නැත. නමුත් ඒ අසරණයාට දීම තමාගේ විපතකට හේතු වුවත්, ඊට නොබා, නොපැකිළ, තමාට ලැබෙන විපාකය ගැන කිසිත් නොසලකා, ඒ අසරණයා කෙරෙහි හුදු අනුකම්පාවෙන්, කරුණාවෙන් එය කිරීම හැබෑ උත්තම අදහසයි. එයම ශ්‍රේෂ්ඨයි.

ශික්ෂාපද රැකීම පිළිබඳවද මෙසේමයි. යමෙක් සතුන් නොමරන්නේ සතුන් කෙරෙහි ඇති කරුණාව නිසා නොව තමාට සිදුවන පවට හයින් නම්, එහි උතුම් අදහසක් නැත. දිනක් මිත්‍රයකු සමඟ මා කථාකරමින් සිටියදී එතැනට කුෂ්ටරෝගයෙන් පෙළෙන බල්ලෙක් පැමිණියේය. මාගේ මිත්‍රයා මහත් පිළිකුලකින් හා නොමනාපයකින් බල්ලා දෙස රවා බලා, "මට පවු සිදු නොවෙතොත් මම මු මරන්නෙමු"යි කීය. සැබැවින්ම ඔහු සිතින් ප්‍රාණඝාතය කෙළේය. ඔහු ශික්ෂා පදයේ අකුරු මිස සාරය නම් නොරකීයි. සතුන් මැරීම තමාට පවු සිදු නොවන ක්‍රියාවක් නම් ඔහු කිසිත් පැකිළීමක් නැතිව සතුන් මරන්නේය. නමුත් සත්පුරුෂයෙක් නම්, සතුන් මැරීමෙන් තමාට පින් සිදු වෙතැයි කීවද, හුදු කරුණාව නිසා සතුන් නොමරන්නේය. මෙහි කරන්නේ තමාට පින් ගැනීමට නොව අනුන්ට යහපත පිණිසයි. හැම ගුණධර්මයක් සම්බන්ධයෙන්ම මෙය මෙසේ බැව් එක වරටම නොවැටහුණත් ගැඹුරු ලෙස කල්පනා කිරීමේදී පැහැදිලි වෙනවා ඇත.

කියවන්නා: එකකොට පවට හය නිසා පවින් වැළකීම වැරදිද?

කර්තෘ: නැත: නැත: මේ කරුණු ඉතා කල්පනාවෙන් තේරුම් ගත යුතුයි. බොහෝ දෙන මගේ අදහස් වරදවා තේරුම් ගැනීම ගැන මම කනගාටු වෙමි. තමාට සිදුවන පවට හයින්වත් වැරදිවලින් වැළකීම ඒවා කිරීමට වඩා හැම අතින්ම අගනේය. මා කියන්නේ එහි පවිත්‍ර උසස් තත්වය ගැනයි. අසරණයකුට උදව් නොකර සිටීමට වඩා මෙලොව ලාභ කීර්ති ප්‍රශංසා බලාපොරොත්තුවෙන් වුවත් උදවු කිරීම වටනේය. නමුත් මා කියන්නේ ඒ අදහස සම්පූර්ණයෙන් පවිත්‍ර නැති බවයි. ඒ මිස එය නොකළ යුතු බව නොවේ. මේවා පිළිබඳ පවිත්‍රත්වය අවබෝධ කර ගන්නා තුරු කොතරම් දේ කළත්, ඔහුට සත්‍යය දැක්ක නොහැක.

කියවන්නා: නමුත් සාමාන්‍ය කෙනෙකුට මේවා තේරුම් ගෙන කටයුතු කිරීම ඉතාම අපහසු නොවේද?

කර්තෘ: සැබැවින්ම එය එසේය. මේ අදහස් සාමාන්‍ය අයට නොව විශේෂ අයටයි. "පඤ්ඤාවන්තස්සායං ධම්මො, නායං ධම්මො දුප්පඤ්ඤස්ස" "මේ ධර්මය නුවණැතියන්ට මිස නුවණ නැතියන්ට නොවේය" යි බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළසේක. සාමාන්‍ය අයට තේරුම් ගැනීමට පහසුවන පරිදි සත්‍යය වෙනස් කළ නොහැක. සාමාන්‍ය මිනිසා විශේෂ තත්ත්වයකට පැමිණීමට සත්‍යය වැටහෙනවා ඇත. කාටත් වැටහෙන පරිදි සත්‍යය කියන්නට යෑමෙන් බෝහෝ අය අසත්‍යයක් ප්‍රකාශ කරති. සත්‍යය පවත්නා උසස් තත්ත්වයට මිනිසා නැග එය දකිනු මිස, මිනිසා සිටින පහත් තත්ත්වයට සත්‍යය හෙළනු නොයෙදෙයි. එසේ කරන්නට යෑමෙන් ධර්මය නොව අධර්මයක් ඉදිරිපත් වෙයි.

කියවන්නා: එතකොට පින් බලාපොරොත්තුවෙන් යමක් කිරීම පිරිසුදු අදහසක් නො වෙයිද?

කර්තෘ: පින් ලබන අදහසින් වැඩ කරන්නාගේ සිත කිලුටු වෙයි. පින් කොතරම් උසස් පිරිසුදු දෙයක් වුවත් එය තමාට ලබාගන්නට ඕනෑකම ආත්මාශාවයි. තමා කරන ක්‍රියාවෙන් තමාට ලැබෙන විපාකය නොව, ඒ ක්‍රියාවේ ඇති වටිනාකම සැලකීම ශ්‍රේෂ්ඨ අදහසයි. තමා කරන වැඩය අනුන්ට යහපතක් නම්, යුතුකමක් නම්, විපාකයෙන් තමාට ලැබෙන්නේ අපායද, ස්වර්ගයද, නිවනදැයි එලය ගැන කිසිත් නො සලකා එය කිරීම උත්තම ගතියයි. පරලොවදී ලක්ෂ ගණන් ලබන්නට බලාපොරොත්තුවෙන් මෙහිදී රුපියලක් වියදම් කිරීම මොන උතුම් අදහසක්ද? ස්වර්ගය හෝ නිර්වාණය ලබන බලාපොරොත්තුවෙන් අසරණයකුට සැලකීම තමාගේ වාසියට වැඩ කිරීමක් මිස උතුම් අදහසක් නොවේ. කවුරු වුවත් තමන්ගේ වාසියට වැඩ කරති.

තමාට කිසිත් පිනක් බලාපොරොත්තු නැතිව, අන්‍යයා කෙරෙහි කරුණාවෙන්, පිරිසුදු අදහසින් කරන ක්‍රියාවම ශ්‍රේෂ්ඨ පින්කමයි. මට එක්තරා ප්‍රවෘත්තියක් සිහි වෙයි: පල්ලෙපත්තුවේ ගම්කාරය සභාවේ ආරාධනය පරිදි මම ඒ පළාතේ ධර්මදේශනා පංතියක් සඳහා සතියක් පමණ ඇහැලියගොඩ නතරව සිටියෙමි. ඒ පළාතේ අසරණයන්ට විපතකදී පිහිටවීම සඳහා අරමුදලක් ඇති කිරීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් ඒ දවස්වල අසරණ සරණ උපවාසයක් පටන් ගන්නාලදී. මේ උපවාසයට සම්බන්ධවූ අය වේලක් නිරාහාරව සිට ඒ වේලේ කෑම වියදම අරමුදලට පරිත්‍යාග කළහ. මේ උපවාසයට මමත් සහභාගී වීමි. ඒ දවස්වල සභාවේ අය දින නියමකරගෙන මගේ දානය පිළියෙල කළහ. උපවාස දිනයෙහි දන්දීමට භාරගෙන සිටි දායකයා කැඳවා, මා එදින දන් නොපිළිගන්නා බවත්, දානයේ වියදම අරමුදලට පරිත්‍යාග කළ යුතු බවත් කරුණාවෙන් කීමි. නමුත් දායකයා ඉතා කනගාටුවට පැමිණ නොඑක් ඇවිටිලි බස් කියා, මට ඒ දානය දීමෙන් තමාට විශාල පිනක් කර ගන්නට ලැබෙන බැව් කීය. "ඔව්: එය ඇත්තයි. නමුත් ඔබට ලැබෙන ඒ ලාභය, පින, මේ අසරණයන් වෙනුවෙන් අත්හරින්නට බැරි දැ?" යි මම ආදරයෙන් ඇසීමි. "එසේ නම්, ස්වාමීනි, ඒ මාගේ පින අත්හැර දමා, දානයේ වියදම අසරණයන් වෙනුවෙන් අරමුදලට පරිත්‍යාග කරන්නෙමි" යි මේ උත්තම සත්පුරුෂයා කීය. සැබැවින්ම මෙය නම් ශ්‍රේෂ්ඨ පින්කමකි. අර දානය දීමට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ පින්කමකි. ධන ධාන්‍යයන්ට වඩා තමා උතුම්කොට සලකන පින අසරණයන් වෙනුවෙන් හැර දැමීමෙන් ඔහුගේ සිත්හි කොතරම් ශක්තියක්, පවිත්‍රකමක්, නිර්ලෝභිකමක් ඇතිවීදැයි සිතා බලනු මැනවි. නමුත් ඔහු ඒ පින අත් හැරීමට විශාල පිනක් බැව් මම දායකයාට නො කීමි. මක්නිසාද? එය පෙන්වා දුනහොත් නැවත වරක් ඊට ආශා කිරීමෙන් ඔහු සිත කිලුටු කර ගන්නා හෙයිනි.

මට නම් මේ සිද්ධිය විශාල ඉගෙනීමකි. පොත් සියයක් හැදෑරීමෙන්වත් මෙතරම් අගනා පාඩමක් ඉගෙන ගන්නට ලැබෙනවා ඇතැයි සිතීම දුෂ්කරය. තමාගේ පින ගැන

නොසලකා අසරණයන් කෙරෙහි කරුණාවෙන් මේ යුතුකම ඉටු කිරීම නිසා ඒ යහපත් මනුෂ්‍යයා නිවනට, සත්‍යයට ළංවිය. නමුත් මෙය තේරුම් ගැනීම එතරම් පහසු නොවේ.

තේරුණු කීරයෙහි ප්‍රධන් වියහී වඩමින් සිටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා දිනක් මාරයා අවුත් ඒ වියහීය හැරදමා ගොස් පින් කරන්නට කියා උන්වහන්සේට අවවාද කෙළේය. උන්වහන්සේ මාරයාට පිළිතුරු දෙමින් "අනුමත්තේනපි පුඤ්ඤන, අතෙථා මය්හං න විජජති" යි තමන් වහන්සේට කියිත්. පිනකින් අරථයක් නැතැයි වදාළයේක. ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂයාට වුවමනා කරන්නේ පින නොව ක්‍රියාවයි. තමාගේ පිනට ගිජුවීම හීන අදහසකි.

කියවන්නා: ඒ කොයිහැටි වෙතත්, නිවන් පැකීම ගැන ඔබගේ අදහස පිළිගන්නට අමාරු බැව් පෙනේ.

කර්තෘ: ඔව්: එය තේරුම් ගැනීම පහසු නොවේ. මෙලොව වශයෙන් ලාභ, ප්‍රයෝජන තකා වැඩකිරීම උතුම් අදහසක් නොවන බැව් එතරම් දියුණු නොවුවකුටත් වැටහෙයි. තව ටිකක් ඥානය දියුණු වූ විට පරලොව වශයෙන් බලාපොරොත්තු වීමත් එබඳුම අදහසක් බැව් වැටහෙයි. ඒත් නිවන් පැකීම ආත්මාශාවක් බැව් නොවැටහෙයි. තවදුරටත් නුවණින් සිතා බලන විට, නිවන පැකීම පවා එක්තරා බලාපොරොත්තුවක් බවත්, එක්තරා ප්‍රමාණයක ආත්මාශාවක් බවත්, වැටහෙනවා ඇත.

කියවන්නා: නිර්වාණය නම් කුමක්ද?

කර්තෘ: එය නම් ලෝකෝත්තර නිදහසයි. නමුත් ඒ ගැන මම දැන් කියිත් නොකියමි. මෙහිදී මට වුවමනා කරන්නේ නිවන කොතරම් උතුම් ධර්මයක් වුවත්, යමකුට දානයක් දී,

නැතහොත් එබඳු යහපත් වැඩක් කොට, එයින් තමාට නිවන් බලාපොරොත්තුවීම සම්පූර්ණයෙන් පිරිසිදු අදහසක් නොවන බව පහදා දීමයි.

කියවන්නා: නිවන බෞද්ධයාගේ කෙළවරයි. ඒ ගැන බලාපොරොත්තුවීම පිරිසිදු අදහසක් නොවන බැව් මට නම් නොකේරේ.

කර්තෘ: නිවන බෞද්ධයාගේ පමණක් නොව කාගේක් කෙළවරයි. එය ලැබීමට නොව, ලෝකයට යහපතක් බැවින් ධර්මයේ ගමන් කරන්නාට ඒ ගමන සම්පූර්ණවූ විට නිවන දකිනට ලැබෙනවා ඇත.

කියවන්නා: බලාපොරොත්තුවක් නැතිව මේ ලෝකයේ කිසිවක් සඵල කර ගත නොහැක. "අසවල් තැනට යමි" යි සිතා නොගෙන ගෙයින් පිටවූ පුද්ගලයා කොතනින් ගොස් කොතනක නවකීදැයි ඔහුම නොදනියි. එමෙන්ම, අනෙක් පුරුප්තාවන් කොයි හැටි වෙතත්, නිර්වාණය නොපතන්නා ගැන බලාපොරොත්තුවක් නැත.

කර්තෘ: සත්‍යය තේරුම් ගැනීමට උපමාවලින් වැඩි පිහිටක් බලාපොරොත්තු නොවිය යුතුයි. උපමාවලින් ප්‍රයෝජන නැතැයි මම නොකියමි. නමුත් ඒ හැමතැනදීම නොවේ. ඔබ දැක්වූ උපමාවෙන් නිවන් පැතිය යුතුයයි යමෙකුට සිතෙනවා ඇත. ලෝකයේ යම්කිසි තැනකට යෑමට මාර්ගයෝ බොහෝය. එසේම නොඑක් අතට යන මාර්ගයෝත් ඇත. නමුත් නිවනට මාර්ග දෙකක් නැත. ඇත්තේ ඒකායන මාර්ගයයි. ඒ මගින් යැවෙන්නේ නිවනටමය. වෙන තැනකට යානොහැක. එනිසා මෙබඳු උපමාවක් මෙතරම් සියුම් ධර්මයක් හා සසඳන්නට යෑම සතුටුදායක නොවේ. නමුත් වුවමනා නම් අනෙක් පක්ෂයටද උපමා දැක්විය හැක. කුසගින්නෙන් පෙළෙන

මිනිසෙක් කුසගිනි නිවීමට සෑහෙන ආහාරයක් ලැබ වළඳයි. ඉතින් ඔහු 'මගේ කුසගිනි නිවේවා!' කියා ප්‍රාර්ථනා කරන්නටත් ඕනෑද? නැත. ගොවියෙක් නිසි පරිදි කුඹුරක් පිළියෙළ කොට වී වපුරයි. ඔහු වැඩකළ අන්දමට අස්වැන්න ලැබෙනවා ඇත. "අස්වැන්න ලැබේවා!" කියා ඔහු ප්‍රාර්ථනා කරතොත් එය කොතරම් නුචුමනා වැඩක්ද? එමෙන්ම නිවන් දැකීමට තරම් සිත දියුණුවීම, ඒ සිතට නොවැරදීම නිවන් අවබෝධ වෙනවා ඇත. එය වැළැක්විය නොහැක. ඒ ගැන ප්‍රාර්ථනාවක් කොහෙත්ම වුවමනා නොවෙයි.

මෙහිදී මීට වඩා සැලකිය යුතු සාරවත් කරුණක් තිබේ. ලොකික ධර්මයන්ගේත් ලෝකෝත්තර ධර්මයන්ගේත් එකිනෙකට විභාල වෙනසක් පවත්නා බැව් කවුරුත් පිළිගනිති. ඒ ධර්මයන්ගේ වෙනසක් පවත්නාක් මෙන්ම ඒ ධර්මයන් ලබන මාර්ගයන්ගේද එකිනෙකට විභාල වෙනසක් පවත්නා බැව් පිළිගත යුතුයි. ලොකික ධර්මය සම්පූර්ණයෙන්ම ලෝකෝත්තර ධර්මයට ප්‍රතිවිරුද්ධය. එමෙන්ම ලොකික ධර්මය ලබන මාර්ගයද ලෝකෝත්තර ධර්මය ලබන මාර්ගයට ඉඳුරාම ප්‍රතිවිරුද්ධය. අක්ක හි ලාභපනියා, අක්ක නිබ්බානගාමිනී, නිවන් ලබන මාගීය, ලාභ ප්‍රයෝජන ලබන මාර්ගයට වඩා ඒකාන්තයෙන්ම වෙනස්යයි තථාගතයන් වහන්සේ වදළ බව සැලකිය යුතුයි. ලොකික අදහසක් ඉටුකර ගැනීම පිණිස නම් ඒ ගැන ප්‍රාර්ථනාවක් බලාපොරොත්තුවක් තිබිය යුතු බැව් මම එකහෙළා පිළිගනිමි. නමුත් ලෝකෝත්තර ධර්මයන් ලැබීමට ඒ පිළිබඳව ඇති ප්‍රාර්ථනාව, බලාපොරොත්තුව සම්පූර්ණයෙන්ම නැති විය යුතුයි. නිර්වාණය සියුම් ධර්මයක් මෙන්ම ඒ ගැන මනුෂ්‍යයා තුළ ඇති ආශාවද සියුම්ය. එය ක්ලේශයක් බැව් තේරුම් ගැනීම දුෂ්කරව පවත්නේ එහෙයිනි. "නිවන් දකින්නට ඕනෑ ය" යන අදහසින් යමකු කොතරම් වෑයම් කළත්, ඔහුට එය ලැබිය නොහැක. "මට නිවන් ඕනෑ" යන අදහස ඉතා සියුම් ආත්මාශාවකි. ඒ ආත්මාශාව නැති කරන තුරු නිවන් අවබෝධ නොවේ.

කියවන්නා: එතකොට ශ්‍රාවක වර්තවල දක්නට ලැබෙන පරිදි, අසවල් රහතන් වහන්සේ අසවල් බුදුන්ගේ කාලයේදී කළ ප්‍රාර්ථනාවක් මේ කාලයේ මෙසේ සඵල විය යනාදී වශයෙන් තිබෙන කතා වස්තූන් සම්බන්ධයෙන් ඔබ කුමක් සිතන්නෙහිද?

කර්තෘ: කථා වස්තුවකින් සත්‍යය මැනිය නොහැක. සත්‍යයෙන් කථා වස්තුව මැනිය යුතුයි. සත්‍යය ප්‍රධානයි. කථාව අප්‍රධානයි. කථාව ධර්මය නොවේ. එය ප්‍රවෘත්තියකි. ඒ ලියවී තිබෙන ප්‍රවෘත්තිවල යම්කිසි සත්‍යයක් ඇත්දැයි ධර්මයෙන් විසඳනු මිස, ප්‍රවෘත්තිවලින් ධර්මය විසඳන්නට යෑම අත්කරායදායක වැඩකි.

කියවන්නා: ප්‍රාර්ථනා කිරීම බුද්ධාගමේ ඉතා බලවත් ධර්මයක් බවත්, ප්‍රාර්ථනා නොකරන්නාට නිවන් ලැබිය නොහැකි බවත් සමහරු ලියති, කියති. මේ ගැන ඔබගේ අදහස කුමක් ද?

කර්තෘ: එසේ කියන්නන් ධර්මය කෙබඳු දෙයක් දැයි නොදන්නා බැව් මම යටහත්ව කියමි. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය බුද්ධාගමේ නිවන් මගයි. එය සම්පූර්ණ මාර්ගයයි. එහි කිසිත් අඩුවක් නැත. ප්‍රාර්ථනා නොකරන්නාට නිවන් ලැබිය නොහැකි නම්, ප්‍රාර්ථනාව නිවන් මගෙහි ඉතාම අවශ්‍ය ප්‍රමුඛ අංගයක් විය යුතුයි. එසේ නම් එය සමාක් ප්‍රාර්ථනා හෝ වෙන නමකින් ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයෙහිදී බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් එක් අංගයක් හැටියට දේශනා කළ යුතුයි. නමුත් ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයෙහි ප්‍රාර්ථනාව ගැන කිසිත් සඳහන්වී නැත. ප්‍රාර්ථනා නොකරන්නාට නිවන් ලැබිය නොහැකැයි උගන්වන්නෝ අබෞද්ධ මතයක් උගන්වති.

කියවන්නා: ප්‍රාර්ථනා නො කරන්නාගේ කුසල කර්මයන්හි නියම විපාකය නොලැබේයයි සමහරු කියති.

කර්තෘ: එසේ නම් කුසල් පිළිබඳව පමණක් ඇයි? අකුසල් පිළිබඳවද එසේම කියයුතුයි. නමුත් එසේ කියන්නෝ කර්ම ඵල නොඅදහන්නෝය. කර්මයේ ඵලය ලැබීමට ප්‍රාර්ථනාවක් කුමටද? කර්මයට නියම ඵලය හටගැනීම කර්මඵලයන් පිළිබඳ ධර්මයයි. කුසල් අකුසල් දෙපක්ෂයම පිළිබඳව එය එසේමය. යම්කිසි සිතක් නිවන් දැකීමට තරම් දියුණුවී නම්, ඒ සිතට නිවන් පෙනීම ඒකාන්තයි.

යමෙක් නිවන් මගෙහි, ආර්යඅෂ්ටාංගික මාර්ගයෙහි ගමන් කරයි නම්, යමකුගේ සිත එපමණට දියුණුවී ඇත්නම්, ඔහු නිවනට නොපැමිණ නොනවතියි. ඒ ගැන අමුතු ප්‍රාර්ථනාවක් නුච්චමනාය. සංසාරයේ හැසිරෙන අපි නොයෙක් ආත්මවලදී නිවන් ප්‍රාර්ථනා කෙළෙමු. නමුත් අපට එයින් නිවන් ලැබිය හැකිවිද? චූළමනා කරන්නේ ප්‍රාර්ථනාව නොව ධර්මමාර්ගයෙහි ගමන් කිරීමයි. ප්‍රාර්ථනාව නම් යාඥාවේම විකෘතියකි.

සිතා බැලීමට මම ඔබට උපමා කථාවක් කියමි. ඔබත් මමත් අතිශයින්ම හිතවත් මිත්‍රයෝ වෙමු. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඉදිරියේදී ඔබට නිවන් ලැබෙන්නටයයි. එවිට ඔබ මෙසේ කියන්නෙහිය: "මගේ මිත්‍රයාට නිවන් නොලැබෙතොත් මට පමණක් නිවනින් කම් නැත." ඉක්බිති බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙසේ වදාරණ සේක. "ඔව්: ඔබ කැමැති නම් ඔබට ලැබෙන නිවන ඔබගේ මිත්‍රයාට පැවැරිය හැක. (මෙය කවදාවත් සිදුවිය හැක්කක් නොවේ.) නමුත් අද ඔබට ලැබෙන මේ නිවන මිත්‍රයාට දුනහොත්, මින් පසු කිසි කලක ඔබට නිවන් දැක්ක නොහැක." මෙහිදී ඔබ මෙසේ සිතන්නෙහිය: "අද මට ලැබෙන මේ නිවන මගේ මිත්‍රයාට දුනහොත් මින් පසු කිසි කලක මට නිවන් නොලැබෙයි. පසුව නිවන් ලබන්නට ඔහුට ඉඩදී, මම දැන් නිවන් ලබමි". මේ සිතිවිල්ල සමගම ඔබ නිර්වාණයෙන් යොදුන් දහස් ගණනක් ඇත් වන්නෙහිය. නමුත්, "මට කවදාවත් නිවන් ලැබිය නො හැකි වුවත්, මින් පසු සදාකල්හිම අපායේ දුක් විඳින්නට සිදු වුවත්,

මට ලැබෙන මේ නිවන මගේ මිත්‍රයාට දෙමි"යි ඔබ සිතුවහොත් ඔබට සාමාන්‍යයෙන් නිවන පමණක් නොව, ලොවුතුරා බුද්ධ රාජ්‍යයද ලැබෙන්නේය. මේ කථාව ගැන විකක් දුරට සිතා බලන විට ඉතා සියුම් ධර්මයක් පැහැදිලි වෙයි. "නිවන මට මිත්‍රය"යි සිතන්නාට එය නොලැබෙයි. අනුන් වෙනුවෙන් එය හැර දමන්නාට ලැබෙයි. නිවන් දැකීම පිළිබඳ රහසද මෙයම වේ.

කියවන්නා: නමුත් බලාපොරොත්තුවක් නැත් නම් අප කරන දේවල කේරුම් මොකද?

කර්තෘ: තෘෂ්ණාව, පාපය, කිලුට පවත්නේ එතනයි. "බලා පොරොත්තුවක්" ගැන සිතෙන්නේ ආශාව නිසයි. අපට වාසියක් නැතොත් වැඩක් කිරීමට තරම් අපේ සිත දියුණු නැති බැව් එයින් හෙළිවෙයි. මෙය නම් ඉතාම බලවත්වූ, නමුත් කේරුම් ගත නොහැකි තරම් සියුම්වූ ආත්මාශාවයි.

කියවන්නා: බුදු-පසේබුදු-රහත් යන තුන්තරා බෝධියෙන් එක්තරා බෝධියක් ප්‍රාර්ථනා කළ යුතු බැව් සමහරු කියති. තවත් සමහරෙක්, ලොවුතුරා බුද්ධත්වයම ප්‍රාර්ථනා කළ යුතු බවත්, එසේ කළවිට එය නොලැබුණොත් පසේබුදුබව හෝ, එයත් වැරදුණොත් රහත් බව හෝ ලැබෙන බවත් කියති. මේ ගැන ඔබගේ අදහස කුමක්ද?

කර්තෘ: මෙය අමුතුවෙන් කථා කළ යුත්තක් නො වේ. නමුත් එය නම් ඉතාම හිත අදහසක් බැව් කිය යුතුයි. මෙය තමා විසින් තමාම රැවැටීමකි. මේ අදහසේ කිසිත් වීර්යයක්, අධිෂ්ඨානයක් නැත. අධිෂ්ඨානය, වීර්යය පිළිබඳවූ දෙයකදී "වැරදුණොත්" යන අදහසක් කවදවත් ඇති නොවේ. වීර්යය, අධිෂ්ඨානය ආදී ධර්මයන් ඇතියකුට කිසිකලක නොවරදී: "වැරදුණොත්" යන සිතිවිල්ල සමගම ඒ ගුණධර්මයෝ අතුරුදහන් වෙති. මේ

ප්‍රාරථනාව අනෙක් ප්‍රාරථනාවන්ටත් වඩා නිවට එකකි. මෙ බඳු ප්‍රාරථනාවක් කරන්නා වපලයෙකි. ඔහුගේ ස්ථිර අදහසක් නැත. එබඳු මනුෂ්‍යයකුට නිර්වාණය තබා නැවැත මනුෂ්‍යාත්මයක් ලබන්නට වත් පුළුවන්වේදැයි සිතීම උගහටයි. නිර්වාණය මෙබඳු නිවට, නියාලු, දුබල සිතකට අවබෝධ වන දෙයක් නොවේ. එය චීරයය, අධිෂ්ඨානය, ප්‍රඥාව ආදී පාරමී ධර්මයන්ගෙන් ප්‍රාණවත්වූ දීප්තිමත් සිතටම අවබෝධ වන්නකි. එසේ නැතිව, මෙය වැරදුණොත් එය වත් ලැබෙනවා ඇතැයි කිසිත් ආත්මශක්තියක්, ආත්මවිශ්වාසයක් නැතිව දුර්වලව සිතන වපලයාට නිර්වාණය තබා එදිනෙදා කරන දෙයකින්වත් ජයක් ලැබිය නොහැක. මෙබඳු අදහස් වලින් මනුෂ්‍යයා දීන බවට පැමිණෙයි.

කියවන්නා: ඔබ මෙසේ කථා කිරීම ගැන මම කනගාටුවෙමි. මේ සම්බන්ධයෙන් අපි උදාහරණයක් ගනිමු. අතු තුනක් පෙළට තිබෙන ගසක ඉහළම අත්ත ඇල්වීමට අදහස් කරගෙන මිනිසෙක් උඩ පනියි. ඔහුට ඉහළම අත්ත අල්වා ගත නොහැකිවී නම්, ඊළඟ අත්ත හෝ, එයත් අල්වා ගත නොහැකිවී නම්, තුන්වන අත්ත හෝ අල්වා ගන්නට පුළුවන් වෙනවා ඇත. ඉහළම තොටුපලින් එගොඩ වන්නට සිතා පිනන පුද්ගලයාට එය වැරදුණොත් දෙවෙනි තොටුපලින් හෝ එයත් බැරි වූණොත් තුන්වන තොටුපලින්වත් එගොඩ වන්නට පුළුවන් වෙනවා ඇත. මෙසේම ලොවුතුරා බුද්ධත්වය පත්තනකුට එය වැරදුණොත් පසේබුදු බව හෝ, එයත් වැරදුණොත් රහත් බව හෝ ලැබෙනවා ඇත. මීට ඔබ කුමක් කියන්නෙහිද?

කර්තෘ: උසස් ධර්මයන් සම්බන්ධයෙන් කථා කරන විට උපමා උදාහරණ දැක්වීමට මම නිතරම මැළිවෙමි. නමුත් යටකී ප්‍රාරථනාවෙන් කිසිත් වැඩක් නොවන බැව් දැක්වීමට මමත් උපමාවක් ඉදිරිපත් කරමි: එක්තරා ශිෂ්‍යයෙක් අධිනීතිඥ විභාගයට පෙනී සිටියේය. ඔහු එයින් අසමරථ විය. එනිසා

ඔහුට නීතිඥකම හෝ නොතාරිස්කම ලැබේද? සැබැවින්ම නැත. එසේම ලොවුතුරා බුද්ධත්වය පතා එය නොලැබුණොත් ඒ හේතුවෙන් පසේබුදු බව හෝ රහත් බව ලබන්නට පුළුවන් කමක් නැත. උපමා දැක්වීම අපහසු වැඩක් නොවේ. නමුත් සත්‍යාවබෝධයට එයින් ඇති එලය කිම? යම් කිසිවක සත්‍යාසත්‍යය, එහි ඇති ස්වභාවය තේරුම් ගැනීමෙන්ම, එය දැකීමෙන්ම, එහි සිත වැඩීමෙන්ම මිස බාහිර උපමා උදාහරණවලින් තේරුම් ගැනීම සැකසහිතයි.

ලොවුතුරා බුද්ධත්වයම පැතිය යුතු බවත්, එය නොලැබුණොත් පසේබුදුබව හෝ රහත්බව ලැබෙන බවත් බොහෝදෙන ලියති, කියති. එය වපලකමින්, වංචාවෙන්, දුර්වලකමින්, මුළාවෙන් ගැවසීගත් භීත අදහසක් බැව් මට නම් එක වරටම පෙනේ. මේ අදහස් පුරුදු වීමෙන් මනුෂ්‍යයා පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවටම පිරිහෙයි.

කියවන්නා: හොඳයි, එතකොට මේ ප්‍රාර්ථනා කිරීමේ සිරිත ඇති වූයේ කෙසේද?

කර්තෘ: එය එතරම් රහසක් නොවේ. ආශාව නිසා සත්වයාගේ සිත්හි ප්‍රාර්ථනා කිරීමේ අදහස ඉබේම පහළවීම ස්වාභාවික සිද්ධියකි. එය අමුතුවෙන් පුරුදු කළ යුත්තක් නොවේ. "මා කළ මේ ක්‍රියාවේ විපාකය නොලැබී ගියොත් අලාභයකැ"යි මුළාවූ මනුෂ්‍යයා තුළ භය භටගනී, මේ මුළාවත්, භයත්, ආශාවත් නිසා "මේ දේ ලැබේවා!"යි හෙතෙමේ ප්‍රාර්ථනා කරයි.

ප්‍රාර්ථනාවට මිනිසුන් පෙළඹවීම ඉතාම පහසු වැඩකි. මෙය පසු කලක හික්ෂුන් විසින් දියුණු කරන ලද බැව් පොත් පත් කියවීමේදී පෙනේ. පොත්පත් ලියූ සමහර කර්තෘවරුද, ඇතැම් දේශකයෝද මුල දී පස්කම් සැපයට දොස් නගා, අවසානයේ දී (නුවණැතියන් සිතස්සමින්) එය ම ප්‍රාර්ථනා

කරති. මෙහි ඇති නොගැළපීම සිතා බලන්න. යම් කිසිවකු දානයක් දුන් විට හෝ වෙන වැඩක් කළ විට, ඔහු ලවා "මේ පිහිත් මට දෙව් මිනිස් සැප හා කෙළවර නිවන් සැපත් ලැබේවා" යි හික්ෂුහු ප්‍රාර්ථනා කරවති. හෙතෙමේ එයින් ප්‍රීතියට පැමිණෙයි. එසේම "පින්" කිරීම ලොකු වාසියක් බැව් සිතා යළි යළිත් එබඳු දේ කරන්නට පෙළඹයි. එසේ ප්‍රාර්ථනාවක් නොකළ හොත් ඔහුගේ සිත ඊට ඇදෙන්නට උපායක් නැත.

නමුත් මේ ප්‍රාර්ථනාව නිසා මනුෂ්‍යයාගේ විශාල පිරිහීමක් ඇතිවී තිබේ. මෙයින් වෛතසික ශක්තිය, ආත්ම බලය ඉතාම කනගාටුදායක ලෙස හීනවෙයි. මේ ජීවිතයේදී ධර්මය පුරුදු කිරීමේ අදහස හැරදමා මෙමත්‍රය බුදුන් ලොව පහළවන තුරු එය කල්දමන්නට පුරුදු වෙයි.

කියවන්නා: හොඳයි, මොන අන්දමකින්වත් කළ යුතු ප්‍රාර්ථනාවක් නැද්ද?

කරතෘ: කොහොම නමුත් ප්‍රාර්ථනාවක් නැතිවම බැරි බැව් පෙනේ. ආත්මාශාවට සම්බන්ධවන මොනම ප්‍රාර්ථනාවක්වත් යහපත්යයි මම නොසිතමි. නමුත් "උපනුපත් ජාතියෙහි අසරණයන්ට පිහිටවන්නට මට ශක්තිය ලැබේවා! කිසිවකුටත් මගෙන් හොඳක් මිස නොහොඳක් නොවේවා!" යනාදීන් ලොවට වැඩ පිණිස ලෝකයා දුකින් මිදවීම පිණිස කරන යම් ප්‍රාර්ථනාවක් වෙයි නම් එය උතුම් එකකි. එහි ආත්මාශාවක් ඇති බැව් නොපෙනේ.

කියවන්නා: ඔබගේ මේ අදහස් මේ තාක් අපට පුරුදු අදහස්වලට වඩා ඉතාම වෙනස්ය. එසේම පොත් පත්වල ලියැවී තිබෙන අදහස් හා නොගැළපෙන බැව්ද පෙනේ. එහෙයින් මේවා තේරුම් ගැනීම ටිකක් අපහසුයයි මම සිතමි.

කර්තෘ: ඔව්: එය ඇත්තයි. මේවා තේරුම් ගැනීම ටිකක් අපහසුයි. ඊට අනුව ක්‍රියා කිරීම බොහෝම අපහසුයි. පොත් පත්වල ලියවී තිබෙන දේ බොහෝ අය වරදවා තේරුම් ගනිති. භාෂාවක වචන වැටහුණු පමණින්, ඒ වචනවලින් කියවෙන ධර්මය අවබෝධ කරගත නොහැක. ප්‍රාර්ථනාව සම්බන්ධයෙන් පොත්වල ලියවී තිබෙන දේ හරියට තේරුම් ගන්නට වැයම් කළ යුතුයි. බෝධිසත්වයන් වැනි උත්තමයකුගේ සිත්හි පහළ වූ ශ්‍රේෂ්ඨ අදහසක් වචනයෙන් පෙන්විය නොහැකි බැවින්, ඒ ගැන "ප්‍රාර්ථනා" යන වචනය සාමාන්‍යයෙන් යොදන ලදී. නමුත් ඒ අදහස "මට මෙය මෙසේ ලැබේවා!" යනාදීන් අද බොහෝ දෙන ආත්මාශාවෙන් කරන ප්‍රාර්ථනාව හා ගළපන්නට යෑම මූලාවකි. බෝධිසත්වයන්ගේ "ප්‍රාර්ථනාවෙහි" කිසිත් ආත්මාශාවක් නැත. උත්වහන්සේට නිවන් වුවමනා නොවීය. උත්වහන්සේ නිවන කිසිත් ගණනකට නොගෙන හැරදැමූ කෙනෙකි. උත්වහන්සේට වුවමනා කෙළේ ලොවට පිහිටවීමයි. උත්වහන්සේ ඊට සුදුසුකම් ඇතිකර ගත්සේක. ඒ සුදුසුකම් ඇතිකර ගත්තේ තමාගේ සැපය පිණිස නොව අනුන්ගේ සැපය පිණිසයි. අනුන්ගේ සැපය පිණිස උත්වහන්සේ සදාකල්හිම අපායේ දුක් විඳින්නට වුවත් කැමැති වන සේක. උත්වහන්සේට පිනිත්වත් නිවනිත්වත් කම් නැත. අනුන්ට පිහිට වන්නට වැයම් කිරීමම තම පිහිට බැව් අමුතුවෙන් කිවමනා නොවේ.

නිර්වාණය අභිනන්දනය කිරීම, ඒ ගැන ඇල්ම සාමාන්‍ය පෘථග්ජනයාගේ ගතිය බවත් බුද්ධාදී උත්තමයන් එසේ නො කරන බවත් සබ්බධම්ම මූලපරියාය සූත්‍රයේදී ප්‍රකාශවෙයි. නමුත් මේ ධර්මයන් හරිහැටි තේරුම් ගත් අය ඉතා විරලය. ධර්මයේ සාරය තේරුම් නොගෙන, නිකම් කථා වස්තූන් ධර්මය හැටියට සලකන්නට යෑමෙන් බොහෝ දෙන අඳුරේ වැටී සිටිති. මේ ධර්මයන් පිරිසිදු ලෙස අවබෝධ කර ගන්නට නම් නිදහස්ව සිතිය යුතුයි. වෙහෙර විහාර ලක්ෂයක් ගොඩ

නැගීමට වඩා, බුදුන් ඇතුළු ලක්ෂයක් මහරහතන්ට මහදන්
 දීමට වඩා මෙබඳු ධර්මයක් තේරුම් ගැනීම ශ්‍රේෂ්ඨයි. පොත
 පතේ කියන දෙයට සාධුකාර දෙන්නන් මිස, නිදහස්ව ධර්මය
 සොයන්නන්, විවේචනය කරන්නන් අප අතර දුරලභවීම
 කනගාටුවට කරුණකි.

6

මනභේදය

බෞද්ධයා තරම් නිදහස් මතධාරියෙක් ලෝකයේ නැත. නිදහස්ව කල්පනා කිරීමේ අඟය පළමුවෙන්ම ලෝකයට ඉගැන්වූ ශාස්තෘවරයා බුදුරජාණන් වහන්සේය. මේ නිර්භීත ක්‍රියාවට ඉදිරිපත්වීමට තරම් ආත්මශක්තියක් හා සත්‍යාවබෝධයක් වෙත කිසිදු ශාස්තෘවරයකු තුළ නොවීය. අංගුත්තර නිකායේ තිකතිපාතයේ කාලාම සුත්‍රය මුළු ලෝකයට කල්පනා කිරීමේ නිදහස ලබා දෙයි:

“එළු තුම්භෙ කාලාමා, මා අනුස්සවෙන: මා පරම්පරාය: මා ඉතිකිරාය: මා පිටකසම්පදානෙන්ත: මා තක්කභේතු: මා නයභේතු: මා ආකාරපරිචිතක්කේත: මා දිට්ඨිනිඝ්ඤානක්ඛන්තියා: මා භබ්බරුපතාය: මා සමඤ්ඤා නො ගරුකි. යදා තුම්භෙ කාලාමා, අත්තනාව ජානෙය්‍යාඵ ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.... අළු තුම්භෙ පජ්ඣෙය්‍යාඵ:ඉමෙ ධම්මා කුසලා... අළු තුම්භෙ උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාඵ.”

“කාලාමයෙනි, යමක් ඇසූ පමණින් භාර නොගනිවි: පරම්පරාවේ පැවැත එන නිසාවත්: එය එසේය යන ආරංචියෙන්වත්: ආගමික පොත්පත්වල තිබුණු පමණින්වත්: තර්කය නිසා හෝ න්‍යායය නිසාවත්: මේ කාරණය කියා තිබෙන හැටි මැනැවැයි සිතාවත්: තමන් කලින් සිතූ අදහසට ගැළපුණු පමණින්වත්: මේ පුද්ගලයා සෑහෙන කෙනෙකැ, ඔහු කියන දෙය පිළිගත යුතුය සිතාවත්: මේ තැනැත්තා මාගේ ආචාරයයන් වහන්සේය කියාවත් යමක් භාර නොගනිවි. නමුත් කාලාමයෙනි, මේ අයහපතැයි යම්දිනක තොපටම වැටහුණොත්, එදින එය හැර දමවි: එසේම මේ යහපතැයි තොපටම වැටහුණොත් එය පිළිපදිවි.”

මේ ඉගැන්වීමෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ මනුෂ්‍යයන් තුළ කොතරම් විප්ලවයක් ඇතිකළ සේක්දැයි ආගම් පිළිබඳ ඉතිහාසය ශාක්ෂි දරයි. ලෝකයා දිවි දෙවෙනි කොට ගරු කරන පරම්පරාව, ආගමික පොත්පත්, ආචාර්ය මතය ආදී දේවල් උන්වහන්සේ කිසිත් ගණනකට නොගත්සේක. දඹදිව නොව අනෙක් රටක මනුෂ්‍යයෙක් මේ ප්‍රකාශය කෙළේනම්, ඒ රටේ නීතියෙන් ඔහු මරණීය දඬුවමට පත්කරනු නොඅනුමානයයි. වෙන රටවල පහළවූ ශාස්තෘවරයන්ටත් පණ්ඩිතයන්ටත් ඒ විපත සිදුවිය. මේ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේත් විනාශ කර දැමීමට උන්වහන්සේගේ සතුරන් නොඑක් උපක්‍රම යෙදූ නමුත්, ඒ එකක් වත් සාර්ථක නොවීම ලෝකයේ භාග්‍යයකි.

ඇසියයේ සත්ත ප්‍රත්සිස් තුමා උත්තම තාපසයෙකි. එතුමා දෙවෙනි ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ හැටියට ප්‍රසිද්ධය. එතුමාගේ මෙහිස කොතරම්ද යත්, රුක් මතුයෙහි උන් වන පක්ෂීන්ට “කුඩා සහෝදරයෙනි, බීමට බැසපල්ලාය”යි කීවිට, ඒ පක්ෂීහු ගසින් බැස එතුමාගේ හිසෙහිත් දෙලරෙහිත් වසති. වනයෙහි මාගයන්ට කථා කළවිට, ඔවුහු කොහෙත්ම වකිත නොව, එතුමා පාමුලට එති. මේ ශ්‍රේෂ්ඨ මනුෂ්‍යයා දිළිඳුකම වැළඳගෙන මුළු ජීවිතය මනුෂ්‍ය වර්ගයාගේ යහපත පිණිස මෙහෙ කිරීමෙහි යෙදුණේය. දිනක් මේ උත්තම තාපසයා තම ශිෂ්‍යයන් දෙදෙනෙකුන් ළඟට කැඳවා, ඔවුන්ට ගෝවා පැලයක් දී, එහි කරවිය යටට සිටින්නටත්, මුල උඩට සිටින්නටත් පැලකරන ලෙස නියම කෙළේය. එක ගෝලයෙක් කිසිත් කථාවක් නැතිව නියමය පිළිගත්තේය. නමුත් අනෙක් ගෝලයා කථා කරමින් කරවිය යටටත්, මුල උඩටත් සිටින්නට පැල කළ නොහැකි බවත්, මුල යටටත්, කරවිය උඩටත් සිටින්නට පැල කළයුතු බවත් කීය. “ඔබ ගුරුවරයාට වඩා උගතෙකුවන්නට සිතන්නෙහිය” යි සත්ත ප්‍රත්සිස් තුමා ඊට උදහස් විය. අනෙක් අතින් කොතරම් ශ්‍රේෂ්ඨ වුවත්, මෙතුමා නිදහස අතින් අපට එකඟවිය නොහැකි තත්ත්වයක සිටිය බැව් පෙනේ.

නමුත් බොහෝ දුරට අද බෞද්ධ ඉගැන්වීමත් මේ තත්ත්වයේ පවත්නා බැව් පිළිගතයුතුව තිබේ. ගුරුවරයාගේ අදහසට හෝ

පොතේ අදහසට නැතහොත් පරම්පරාවට විරුද්ධ මතයක් ශිෂ්‍යයා පළ කළහොත් ගුරුවරයා තදින් කිපී ඔහුට නොඑක් අන්දමින් තරවටු කරයි. ගෝලයාගේ පරීක්ෂා බුද්ධිය, විවේචන බුද්ධිය පාඨා දමන්නට ගුරුවරයා නිතරම සුදානම් වෙයි. ගුරුවරයාට වඩා ගෝලයා නුවණැතියෙක් වන්නේ කෙසේදැයි ප්‍රශ්න කරයි. ගෝලයා ජීවිතාන්තය දක්වා තමාගේ වහලා කරගන්නට ගුරුවරයා නිතරම වැයම් කරයි. මේ ඉගැන්වීම් ක්‍රමය නිසා ඇතිවූ වහල්ලු අප අතර බොහෝය. නිදහස් මතයක් ඔවුන්තර ප්‍රකාශ කිරීම බිරි ඇතුන්ට කරන චිතා ගායනාවකි.

හැම කරුණක් පිළිබඳවම මතභේදයක් හටගැනීම ලෝක ස්වභාවයකි. එකම දෙයක් පිළිබඳව කිහිප දෙනෙකුත් අතර අදහස් කිහිපයක් ඇතිවීම නිසා යමෙක් පුදුමයට හෝ කලබලයට පැමිණෙයි නම්, එය ඔහුගේ දුර්වලකමේ ලකුණකි. අනෙක් හැම දෙයක් ගැන මෙන්ම ආගම ධර්මය ගැනද මතභේදයක් පහළ වීම ස්වභාවයකි. පෝජ්‍යමාට මෙන්ම සාමාන්‍ය ක්‍රිස්තු භක්තිකයෙකුටත් ක්‍රිස්තු ධර්මය ගැන මතයක් පහළ කිරීමට අවකාශ තිබිය යුතුයි. කුමක් හෙයින්ද? අර සාමාන්‍ය ක්‍රිස්තු භක්තිකයාට මෙන්ම පෝජ්‍යමාටත් ක්‍රිස්තුවහන්සේ හමුවී නැත. දෙදෙනාම බෛබලය කියවා තේරුම් ගනිති. එහෙයින් බුද්ධ ධර්මය උගත් සාමාන්‍ය බෞද්ධයකුගේ ඒ පිළිබඳ මතයක් මහා නායක මාහිමියන් වහන්සේගේ මතයට යටත් කරන්නට කිසිත් යුතුකමක් නැත. දෙදෙනාම ක්‍රිපිටකය කියවා තේරුම් ගනිති. දෙදෙනාගෙන් කිසිවකුටත් බුදුරජාණන් වහන්සේ හමුවී සාකච්ඡා කරන්නට අවස්ථාවක් නොලැබුණේය. බුද්ධ ධර්මයේ ගුරුවරයාගෙන්ම අසා දැනගතයුතු "ආචරිය මුට්ඨි"යක්, රහසක් නැති බැව් තථාගතයන් වහන්සේ පිරිනිවන්පාන්නට ස්වල්ප වේලාවකට කලින් දේශනා කළසේක. ධර්මය අභ්‍යන්තර දියුණුවේ හැටියට වැටහෙන දෙයක් මිස, භාෂාවක වචන දැනගත් පමණින් වැටහෙන දෙයක් නොවේ.

ආගමික පොත්පත්වල ලියවී තිබෙන බැවින්ම යමක් පිළිගත යුතුයයි සිතීම බලවත් මිථ්‍යා අදහසකි. "මා පිටකසම්පදාතේන"

"පිටකයේ එන බැවින් පිළිනොගනිව් ය"යි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළසේක. "පිටක" යනු ආගමික පොත්වලට ව්‍යවහාර කරනු ලබන වචනයකි. බෛබලය ක්‍රිස්තියානියේ පිටකයයි; ක්වොරාන් පොත මහමදාගමේ පිටකයයි; ත්‍රිපිටකය බුද්ධාගමේ පිටකයයි. පිටකයේ ලියවී තිබෙන බැවින් යමක් පිළිගැනීමට කිසිවකුටත් යුතුකමක් නොමැතියි. බුද්ධපරිනිර්වාණයෙන් බොහෝ කලකට පසු ලියැවුණු බෞද්ධ පොත්පත්වල අබෞද්ධ මතයන් අඩංගුවී ඇති බවට කිසිත් සැකයක් නැත. අධර්මය නිතරම ධර්මයේ මුහුණුවරින් ඉදිරිපත්වෙයි. මේවා ගැන මතභේදයක් හටගැනීම සත්‍යය සෙවීමට හේතු වෙනවා ඇත. අද ලක්දිව බෞද්ධ ප්‍රතිපත්තිය නමින් සීලබ්බතපරාමාසය පැතිරී යෑමට හේතුව මේ අබෞද්ධ මතයන් මනුෂ්‍යයන්ගේ සිත්වල පරම්පරා ගණනක පටන් කාටුදී තිබීමයි. අටුවාවල පවා මතභේදයන් ගැන සඳහන්වී තිබේ. ඒ කාලයේ පටන් ධර්මය පිළිබඳව සැක සහිත නොඑක් අදහස් පැවැති බැව් එයින් පැහැදිලි වෙයි.

පෙර සිට පරම්පරාගතව එන කොයි දෙයටත් අත්ධව ගරු කිරීම දියුණු නොවූ සිතක පවත්නා මූලික දුර්වල කමකි. මේ වහල් බැම්මෙන් නිදහස්වන්නට මනුෂ්‍යයකුට අභ්‍යන්තර දියුණුවක් වුවමනා කෙරේ. පරම්පරාගතව එන පිළිගත යුතුදේ ඇතත්, හැම සිරිතක්ම, හැම මතයක්ම පිළිගත යුතුයයි සිතීම බලවත් මූලාවකි. සත්‍යය පරම්පරාගතව එන දෙයක් නොවේ. අවබෝධය පරම්පරාගතව එන දෙයක් නොවේ. පුරාතන දෙයට ගරුකළ යුතුයයි බොහෝ දෙන කියති. පුරාතනවූ නිසාම යමකට ගරුකළ යුතු බවක් අපට නම් නො වැටහෙයි. "පුරාතන" යන්නෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ කල්ගතවූ, පරණවූ බවයි. අද ජීවත්වන අය කරන දේත් තව අවුරුදු සියයකින් පමණ පරම්පරාගත වෙනවා ඇත: නමුත් මතු කාලයේ ඇතිවන මිනිසුන් විසින් ඒවාත් පිළිගත යුතුද?

පිණ්ඩපාතයේ වඩින්නට සුදානම්ව පාත්‍රය ඉර අවිටට අල්ලා බැලීම පෙර එක්තරා මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ නමකගේ

සිරිතක්ව පැවැත්තේය. උන්වහන්සේගේ ගෝලයෝද මේ සිරිත අනුගමනය කරන්නට පටන්ගත්හ. සත් පරම්පරාවක් යනතුරු මේ සිරිත නොකඩව පැවැත්තේය. මහා ස්ඵටිරයන් වහන්සේ පාත්‍රය අවුට්ට අල්ලා බැලූයේ, පාත්‍රයේ සිදුරක් තිබුණු බැවින්, එය බලා එකැනට ඇඟිල්ල තබා ගැනීමටය. නමුත් ගෝලයෝ ඒ කිසිත් නොදැන, ගුරුවරයා කළ දෙය අනුගමනය කරන්නට පටන් ගත්හ. මෙබඳු හෝ මීට ස්වල්පයක් වෙනස් දේ අප අතර බොහෝය. රජ කාලයේ පටන් පැවැත එන දෙයට බොහෝ අය ගරු කරති. නමුත් ධර්මය අතින් රජුන්ගෙන් ආදර්ශ ගැනීම ප්‍රවේසම් සහිත නොවේ.

මහජනමතය ගැන සැලකිය යුතු අවස්ථාවෝද වෙත්. දේශපාලනය, නීතිසම්පාදනය, රැකියා, අයබදු ආදී සාමාන්‍ය කටයුතු සම්බන්ධයෙන් නම් මහජනමතය ගරු කළයුතුම වෙයි. නමුත් ආගමික සත්‍යයක් ප්‍රකාශ කිරීමේදී මහජනමතය සලකන්නට අවකාශයක් නො ලැබේ. මහජනමතය නම් ලෝකයේ වැඩිදෙනාගේ අදහසයි. ලෝකයේ වැඩි පක්ෂය ගුණයෙන්, ඥානයෙන් හීනය: ආශාව, ක්‍රෝධය, ඊර්ෂ්‍යාව, මානය, අභංකාරය, මූලාව ආදී පාපයන්ගෙන් දැඩිලෙස කීඵටුය. ආගමික උතුම් සත්‍යයක් ප්‍රකාශ කිරීමේදී එබඳු මහජනමතයක් ගැන සිතන්නට යෑම වටිනා මෙහෙයකට බාධාවකි. ලෝකයේ වැඩිදෙනා ආලයෙන්, අත්මාශාවෙන් වෙලී, පැටලී සිටින බවත්, එනිසා ඔවුන්ට පවිත්‍ර ධර්මයක් තේරුම්ගත නොහැකි බවත් බුදුරාජණන් වහන්සේට මුලදීම පෙනුණේය. යම්කිසි යහපත් ක්‍රියාවක් කොට, එයින් තමාට නිවනවත් බලාපොරොත්තුවීම ආත්මාශාවයයි කීවිට සාමාන්‍ය මහජනයා කලබල වෙයි. නමුත් පිරිසුදු අදහස් ඇති නුවණැතියන්ට මේ අදහස වටිනා නිධානයකි. වැඩිදෙනාට නොවැටහෙන බැවින්, වැඩිදෙනා එකඟ නොවන බැවින්, නැතහොත් වැඩිදෙනා විරුද්ධ වන බැවින් එබඳු සත්‍යයක් ප්‍රකාශ කළ යුතු නොවේයයි යමකු කියතොත්, ඔහු සත්‍යය කෙරෙහි කිසිත් විශ්වාසයක් නැති සුළු දෙයින් බියවන දුර්වලයෙකුයි අපි යටහත්ව කියමු.

මහජන විරෝධය සහ කැළඹීම ගැන බොහෝ දෙන බියවෙති. මහජන මතයට බියවීමේත් පුද්ගලයකුට බියවීමේත් වැඩි වෙනසක් නැත. මහජන මතයට බියෙන් තමාගේ අවංක අවබෝධයක් එළි කරන්නට මැළිවීම බරපතල දුර්වලකමකි. ලාභ, ප්‍රයෝජන, කීර්ති, ප්‍රශංසා, බලය සහ අයිතිය මහාජයාගෙන් ලබන්නට බලාපොරොත්තු වන්නා මහාජනයාගේ මතයට වෙනස්ව සිය අවංක අදහස පළ කරන්නට බියවෙයි. නමුත් එසේ බලාපොරොත්තු නොවන්නකුට එයින් කම් කීම?

වැඩිදෙනා පිළිනොගත්, නුපුරුදු අදහසක් ප්‍රකාශ කළ විට, මහාජනයා අතර කැළඹීමක් හටගැනීම නොවැළැක්විය හැකි සිද්ධියකි. එනිසා ඇතැම් විට භයානක, අන්තරායදායක දේ පවා සිදුවන බවට ඉතිහාසය සාක්ෂි දෙයි. හැම ක්‍රියාවකටම අනුව එක්තරා කැළඹීමක්ද හටගනී. ක්‍රියා වේගයේ පමණට කැළඹීම පැතිරෙයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අදහස්වලට එදා සිටි නොඑක් දෙනා විරුද්ධ වූහ. ඔවුහු උන්වහන්සේ මැරීමට නොඑක් කුට උපක්‍රම යෙදූහ: වරක් උන්වහන්සේ විනාශ කරන්නට ගලක් පෙරළූහ: තවත් වරෙක උන්වහන්සේ විද මරන්නට දුනුවායන් යැවූහ: අනෙක් වරෙක රාබී උමකුටු ඇතකු ලවා පාගවා මරන්නට වෑයම් කළහ. මේ සියල්ලටම වඩා නින්දිත ලෙස ඔවුහු උන්වහන්සේගේ පවිත්‍ර වර්තය කිලුටු කරන්නට තැත් කළහ: උන්වහන්සේට දාව විංචාවගේ කුසෙහි දරුවකු පිළිසිද කිබෙන බැව් කියා ලොව මුළු කරවන්නට, ඇය ලවාම ඒ ප්‍රවෘත්තිය ප්‍රසිද්ධියේ, මහාජනයා මධ්‍යයේ, උන්වහන්සේ ඉදිරියේ කියවූහ. නැවත වරෙක සුන්දරිකාව මරා, විහාරය අසල සහවා, "ශ්‍රමණ හවත් ගොතමයන් විසින් සුන්දරිකාව මරා සහවන ලද"යි රජුට පැමිණිලි කළහ. චෝදනාව අමුලික බොරුවක් බැව් ආණ්ඩුව තේරුම් ගත් නමුත්, එයින් මහාජනයා අතර හටගත් කැළඹීම නිසා සතියක් පමණ ගතවනතුරු තථාගතයන් වහන්සේටවත් හික්ෂුන් වහන්සේලාට

වත් විහාරයෙන් පිටතට පැමිණීම සතුටුදායක නොවන බැව් පෙනුණේය. බුදුරජාණන් වහන්සේ හැමදෙනම පිළිගත් සාමාන්‍ය වැඩ පිළිවෙළක යෙදුණුසේක් නම්, රටේ මෙබඳු භයානක කැළඹීමක් ඇති වන්නට කිසිත් යුතුකමක් නැත.

ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ අදහස් නිසා කැළඹුණු එදා වුසු යුදෙව් නායක පුජකයෝ උන්වහන්සේ අල්වා කුරුසියේ ඇනගසා මැර වුහ. මහම්මත් කුමාගේ අදහස් ගැන එකුමාගේම සුළුපියා කිපී පිහියකුත් රැගෙන එකුමා මරන්නට පැමිණි නමුත් එය සඵල නොවීය. ශ්‍රීසියේ මහාජනයා අතර පැවැති දේවවිශ්වාසයන්ට විරුද්ධව දේශනා කළ ශ්‍රේෂ්ඨ සෝක්‍රටීස් ආණ්ඩුව මගින් අල්වා සිරකොට වස පොවා මරන ලදී. අතිදීර්ඝ කාලයක පටන් ඉන්දියාවේ පිරිහීමට හේතුව පවත්නා පංචම හේදය නැති කරන්නට විරිය කරන මහාත්මා ගාන්ධිගේ ජීවිතය විනාශ කරන්නට පවා විරුද්ධකාරයෝ පෙළඹී සිටිත්. මේ නොබෝදා එකුමා මරන්නට වෙඩි බෝම්බයක් හෙළන ලද නමුත්, සාහසිකයන්ගේ අදහස සඵල නොවීම ලෝකයේ භාග්‍යයයි. මෙයින් වර්ෂ ගණනකට පෙරද එකුමා ඉන්දියාවේ සතුරෙකැයි වරදවා තේරුම්ගත් මනුෂ්‍යයෙක් එකුමාට පිහියෙන් ඇන මරන්නට සුදානම්ව සිටියේය. (මේ ලිපිය පළකොට අවුරුදු 13 කට පසු සාහසිකයෙකු විසින් එකුමා ඝාතනය කරන ලදී.) ඉතිහාසයේ මුල පටන් අග දක්වා මෙබඳු බොහෝ සිද්ධිහු දක්නා ලැබෙත්.

ගලක ශාන්තගතියක් දක්නා ලැබේ. මළ මිනියක තැන්පත් කමක් දක්නා ලැබේ. නමුත් ඒ ශාන්තගතියවත් තැන්පත්කමවත් කුමටද? නිදනවිට කලබලයක් නැත. පුද්ගලයකු මෙන්ම නගරයක්, රටක් නිදනවිටද, ඒ නගරයේම, රටේම කිසි කලබලයක් නැත. ගෙවල් බිඳින්නෝ ඔවුන් එසේ නිදනවාට කැමැති වෙත්. පිබිදුණු විට කැළඹීමක් ඇති වෙයි. ඒ කැළඹීම කටයුතුවල යෙදීමෙන් හටගන්නා කැළඹීමකි. ඒ කැළඹීමට යමෙක් බිය වෙයිනම්, ඔහු මැරෙන තුරු, කටයුතු නොකොට, නොනැගිට නිදිය යුතුයි.

නින්දෙන් පුබුදු කරනුවට අලසයා නො කැමතිය: පුබුදු කරන්නා සමග හෙතෙමේ කීපෙයි. ශරීරයේ නින්දට වඩා සිතේ නින්ද බලවත්ය. එසේම ශරීරයේ නින්දෙන් නැගුටුවනුවට වඩා සිතේ නින්දෙන් නැගිටවීම දුෂ්කරය. සිතීමට අකමැති, සිතින් නිදන අලසයා එම නින්දෙන් ඔහු පුබුදුවන්නට වැයම් කරන්නා සමග කීපෙයි. නමුත් ඔහුගේ කීපීම ගණන් නොගෙන ඒ නින්දෙන් ඔහු නැගිටවීම ඔහුට කරන විශාල යහපතකි. නොඑක් මත ඇසීමෙන් මහජනයා කලබලවී මුළාවේ වැටෙතැයි සමහරුන් බියවන්නේ මේ පිබිදීමටය. අඳුරේ සිටින්නාට ආලෝකය ලැබුණු විට නැගී සිට ක්‍රියා කරයි.

ධර්මය සෙවීම අතින්, විවේචනය අතින් ලක්දිව ඉතාම කනගාටුදායක තත්ත්වයක පවතී. ඉතාම උසස් පණ්ඩිතයාගේ පටන් සාමාන්‍ය ක්‍රමයක් රටවැසියා දක්වා කවුරුත් පාහේ පරම්පරා ගතව පුරුදුව එන දෙයටත්, පොත්පත්වල කියවන්නට ලැබෙන දෙයටත් සාධුකාර දෙමින්, සත්‍යය කුමක් වුවත් තමාට පාඩු නොවන්නට වැඩ යොදාගෙන නිදීමක් කල්ගත කරති. පරම්පරාවේ එන කොයි සිරිතක්, කටයුත්තක් මේ පින්වතුන්ට උතුම්ය: පාලි පොත්වල තිබෙන මොන අදහසක් මේ හවතුන්ට බුදුබණය. අපේ සිරිත් විරිතුත් වැඩපිළිවෙලත්, අදහසුත් උතුම් නම්, පවිත්‍ර නම්, ධර්මානුකූල නම්, අපේ දියුණුව මෙතරම් පහත් තත්ත්වයක පවත්නේ මන්දැයි ඒ හවත්තු සිතන්නට නොවෙහෙසති. පරණ පටන් පුරුදුව එන කිසිත් සිරිතක් හෝ අදහසක් වෙනස් කොට, එය ඊට වඩා හොඳ එකකට මාරු කරන්නට තරම් ශක්තියක් ඔවුන්ට නැත. දියුණුව හෝ පිරිහීම එක අතියක සිටීම නොව පරිවර්තනයවීමයි: හොඳ අතට පරිවර්තනය දියුණුවයි, නරක අතට පරිවර්තනය පිරිහීමයි. අවුරුදු සිය ගණනකට පෙර සෑදූ කරත්තයට වඩා අද සෑදූ කරත්තයේ ලී කැබලිලකින් වත් වෙනසක් දක්නා නොලැබේ. ගුරුවරයා සිතු ක්‍රමයට වෙනස්ව සිතන්නට ගෝලයා බිය වෙයි.

නොඑක් පළාත්වල අප විසින් පවත්වන ලද දේශනාවන්ද, පළකරන ලද ලියමන්ද බෞද්ධයන් අතර ප්‍රබෝධයක්, ඇතැමුන්

කියන පරිදි "කැලඹීමක්" හටගැනීමට හේතුවී තිබෙන බැව් පෙනේ. මෙය නම් සැබැවින්ම සතුටුදායක ආරංචියකි. කැලඹීමකින්, විජලවයකින් තොරව කිසිත් යහපතක් සිදුවී නැත. එය අනිවාර්ය දෙයකි.

අපේ අදහස් අපෙන්ම නො අසා, අප ආශ්‍රය නො කොට, වැරදි ආරංචිලින් නොමග ගොස්, කරුණු වරදවා කේරුම්ගත් ඇතැම් අය නො නිසි ලෙස කථා කිරීම කනගාටු දායකයි. අපි කවුරුත් ධර්මය පිහිටුවන්නට අවංක හිතින් වෑයම් කරන්නෙමු. අපේ යම්කිසි අදහසක් වැරදි බැව් අපට වැටහෙනපරිදි ශිෂ්ට අන්දමින්, කරුණු සහිතව යමකු පහදා දුනහොත්, එය නමස්කාර පෙරදැරිව පිළිගන්නට ඉතා යටහත්ව අපි නිතර සැදීපැදී සිටීමු. "අසවල් පොතේ මෙසේ කියා තිබෙන්නේ ඇයි? අසවල් උත්තමයන් මෙය පුරුදු කරගෙන ආවේ ඇයි?" කියා ඇසීම ඉතාම දුර්වල, ප්‍රඥාගෝචර නොවූ ප්‍රශ්නයකි. අන්‍යයාගේ මතය තමාගේ මතයට වෙනස්වූ බැවින්, යමෙක් සිතේ නො මනාපයක් ඇති කර ගනියි නම්, එය ධර්මයෙන් පිළියම් කටයුතු බලවත්, චිත්ත රෝගයකි.

අපේ හැම අදහසක්ම පිළිගත යුතුය කියාචත්, ඒවායේ යම් යම් අඩුපාඩුකම් නැත කියාචත් අපි කිසි විටෙකත් නොකියමු. දැනටනම් මේ අදහස් සත්‍ය බැව් අපට පෙනේ. නමුත් කල්යාණමේදී අවබෝධය වෙනස් වන්නට බැරි කමක් නැත. කලකට පෙර අප ඉතා හරි හැටියට සැලකූ ඇතැම් අදහස් අද එතරම් හරි නැති බැව් අපට පෙනේ. තවත් කල්ගතවන විට, දැන් පවත්නා අදහස්වලට වඩා උතුම් අදහස් වැටහීමෙන් මේ අදහස් වෙනස් වන්නටද බැරි කමක් නැත. තමාගේ අදහසම හරි බවත්, අන්‍යයාගේ අදහස වැරදි බවත් ඔප්පු කරන්නට තැත්කිරීම සත්‍යය ගරු කරන්නන්ගේ සිරිත නොවේ. සත්‍යය කිසිවකුගේ පුද්ගලික අයිතියක් නොව හැමටම සාධාරණ වූවකි. අප ඉගෙන ගත්, පිළිගත් දෙයට හාත්පසින්ම විරුද්ධවූවක් සත්‍ය වීමටද බැරිකමක් නැත. අපට වුවමනා කරන්නේ දැනට හැම එකටම 'එහෙයි' කියන්නවුන් සත්‍යය සෙවීමට, විවේචනයට, සිතිවිල්ලට යොමු කිරීමයි.

ප්‍රශ්න සහ උත්තර

(පිළිතුරු බලාපොරොත්තුවෙන් නොඑක් දෙනා විසින් අප වෙත එවන ලද ප්‍රශ්න බොහෝය. ඉන් සමහරක් මෙබඳු ප්‍රසිද්ධ පිළිතුරක් ලැබීමට තරම් යෝග්‍ය නොවන බැව් කනගාටුවෙන් සඳහන් කරන්නට සිදුවී තිබේ. එනිසා අසන ලද හැම ප්‍රශ්නයකටම පිළිතුරු දීම අපට අනභිමතය. මෙහි දැක්වෙන ප්‍රශ්නයන් අතුරෙන් සමහරක් තැපැල් මගින්ද, සමහරක් ධර්මදේශනාවලදීද, තවත් සමහරක් පුද්ගලිකවද අසන ලද ඒවා වෙති. ව්‍යාකූලවූ භාෂාවෙන් දීර්ඝ ලෙස අසනලද ඇතැම් ප්‍රශ්නයන්, ඒවායේ අදහසට භානියක් නොවන පරදි, නිරවුල් භාෂාවට පෙරළා, කෙටියෙන් යොදන ලද බැව් සැලකිය යුතුයි. ප්‍රශ්න කරුවන්ගේ නම් ප්‍රසිද්ධ කිරීම අවශ්‍යයයි නොසිතේ.)

ප්‍ර: සන්තෝෂය පත්‍රිකා අංක 4 තුන්වෙනි පිටේ, "ලෝකයෙහි උසස් යයි සම්මත කුලයක උපන් තැනැත්තේ ජාති කුලපුත්‍රයි" යනු සඳහන් වෙයි. මේ කීමෙන් හැඟෙන්නේ ලෝකයෙහි උසස්යයි සම්මත කුල ඇති බවයි. එසේ නම් එම සම්මතය ඔබ වහන්සේ භාර ගන්නේ ද? උසස්යයි සම්මත කුලයක නමක් කියන්නට පුළුවන් ද?

උ: ඇතැම් කුල උසස්ය යන සම්මතයක් ලෝකයා අතර පවත්නා බැව් රහසක් නොවේ. එබඳු සම්මතයක් නැතැයි කිසිවකුටත් කිය නොහැක. නමුත් ඒ සම්මතය යුක්ති සහගතයයි අපි භාර නොගනිමු. බ්‍රාහ්මණ වංශය උසස් කුලයක් හැටියට සම්මතය. නමුත් ඒ සම්මතය ධර්මානුකූලයයි අපි පිළිනොගනිමු. බ්‍රාහ්මණයා හෝ වණ්ඩාලයා වන්නේ ක්‍රියාවෙන් මිස උත්පත්තියෙන් නොවේ. ලෝකයාගේ සම්මතය එකකි. අපේ පිළිගැනීම අනෙකකි. එය නො වරදවා, නිරවුල්ව තේරුම් ගත යුතුයි.

*

*

*

ප්‍ර: සමහර පළාත්වල බෞද්ධයෝ බුද්ධ ප්‍රතිමා වහන්සේලා වස්වසවා ගෙන උපස්ථාන කරති. මේ ගැන ඔබ වහන්සේගේ අදහස කුමක්ද?

උ: මෙය අමුතුවෙන් ඇසිය යුතු කරුණක් ප්‍රශ්නයක්ද නොවේ. වස් වැසීමේ අදහස තේරුම් ගත් විට, පහසුවෙන් මේ ප්‍රශ්නය තමන්ටම විසඳාගත හැක..

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ භික්ෂූන් වහන්සේලා, අද වාගේ, එක තැනක පදිංචිව නොසිටියාහ. අවුරුද්දෙන් අට මාසයක්ම උන්වහන්සේලා ලෝකයාට වැඩ පිණිස ගමන් ගමට වාරිකාවේ හැසුරුණහ. ඉන්දියාවේ සෘතුහේදය ලංකාවේ මෙන් නොවේ. එහි වැසි භාරමස තුළ තදින්ම වර්ෂාව පවතී. මේ භාරමස තුළ වාරිකාවේ හැසිරීම භික්ෂූන් වහන්සේලාට අතිශයින් දුෂ්කර වැඩකි. අට මාසයක් තැනින් තැන හැසිරෙමින් මහන්සියෙන් කටයුතුවල යෙදුණු භික්ෂූන්ගේ විවේකයත් සනීපයත් සඳහා මේ භාර මාසය මුළු අවුරුද්දෙන්ම යෝග්‍ය කාලය බැව් බුදුරජාණන් වහන්සේ තේරුම් ගත්සේක. වර්ෂා කාලයේ රටේ ඇවිදීම, විශේෂයෙන්ම පැවිද්දන්ට, අමනෝඥ ක්‍රියාවක් හැටියට ඉන්දියාවේ මහාජනයා අතර පිළිගැනීමක්ද තිබුණේය. අලුත් වැස්සෙන් පණ ලැබ වැඩිගෙන එන තෘණ සහ ධාන්‍ය පැල, සිය ගණන් භික්ෂු සමූහයා ගමන් කරනවිට පයට පෑහී විනාශවන බැවින් රටවැසියෝද ඊට තදින්ම දොස්නැගූහ. යන්ත්‍ර සූත්‍රවලින් රෙදි වියන අද මෙන් නොව, අතින් නූල් කැට අතින්ම රෙදිවියු එදා වස්ත්‍රය ඉතා අගනා වස්තුවකි. එනිසාම භික්ෂූන්ටද සිවුරු සුලභ නොවීය. ඇතැම් භික්ෂූහු තද වැස්සෙන් තෙමී, දිය පෙරෙන සිවුරු ඇතිව විහාරයට අවුත්, මාරු කරන්නට වෙන සිවුරක් නැති බැවින්, ඒ තෙත සිවුරු පිටින්ම දවස ගත කරති. එය ශරීර සනීපයට බාධකය. මේ ආදී කරුණු මහත් රාශියක් නිසා වස්සාන කාලය තුළ එක තැනක නතරව සිටින්නට භික්ෂූන්ට නියම කළසේක. බුදුරජාණන් වහන්සේද වස්සාන කාලයේ වාරිකාවේ

හැසිරීම නතරකොට එක තැනක වැඩවිසීම සිරිතක් විය. ආරණ්‍යයන්හි වසන හික්ෂුහුද මේකාලයේ වනයෙහි දවස් යැවීම අපහසු බැවින් ගම්වලට වසිති. වස් වැසීමේ අදහස කුමක්දැයි දැන් වැටහෙනවා ඇත. ඉතින් බුද්ධ ප්‍රතිමා වහන්සේ තමක් වස්වසවාගෙන උපස්ථාන කිරීම නුවණැතියන් හිතස්සන ක්‍රියාවක් බැව් කාට වුවත් තේරුම් ගැනීම අපහසු නොවේ.

බුද්ධ ප්‍රතිමාවක් වස්වැසවීම තබා, අද ලක්දිව පවත්නා තත්ත්වයේ හැටියට, හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ වස් වැසීමවත් අවශ්‍ය නුවණට හුරු වැඩකැයි මටනම් නොවැටහේ: පන්සලේ ඔප්පුව හික්ෂුන් වහන්සේ නමටය: නැතහොත් පන්සල ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවෙන් ඒ හික්ෂුවට අයත් වුවකි: එය ගොඩනගන ලද්දේ හික්ෂුවගේ බලවත් මහන්සියෙනි: මුළු අවුරුද්දම ඒ හික්ෂුවගේ පදිංචිය මේ පන්සලේය: පිටතකට ගොස් සතියක් ගත කළොත් ඒ ඉතාම අමාරුවෙනි: ස්ථානයට අයත් සියල්ලම ඒ හික්ෂුවගේ බුද්දලය වෙයි: නඩුවක් කියාවත් ඒ හික්ෂුව එතනින් ඉවත් කරන්නට පුළුවන් කමක් නැත: මරණින් පසුව හෝ ඒ හික්ෂුව පන්සල හැර යනවා ඇතැයි සිතීම උගහටය. නමුත් වර්ෂයකට වරක් දායකයෝ පන්සලට අවුත් දැහැත් අතක් පිළිගන්වා, 'ස්වාමීනි, මේ භාරමාසය මෙහි වස්වසනු මැනැවැ'යි ඒ හික්ෂුන් වහන්සේට ආරාධනා කරති. මීට වඩා ලොකු වෙනත් කවට කමක් කළ හැකි ද? ලක්දිව සෘතු හේදයක් නැතැයි කිව යුතුය. මේ රටේ වස්සාන කාලයෙහි අනෙක් මාසවලට වඩා වර්ෂාව අධික බවක් නොපෙනේ. ඇත්ත වශයෙන් එය මේ රටේ ශ්‍රීෂ්ම කාලයයි. අතරින් පතර වර්ෂාව පවත්නා බවද ඇත්තකි. මෙසේ දේශගුණය අතින් බලන විට ද ලක්දිව වස්විසීම අවශ්‍ය වැඩක් හැටියට නොපෙනේ. දැනට එය තේරුම් නො ගෙන පුරුද්දට කරන චාරිත්‍රයක් මිස, සැලකිය යුතු කිසිත් අදහසක් නැත. නුවණින් තොරවූ චාරිත්‍රය කුමක් වුවත් හිස් දෙයකි.

* * *

ප්‍ර: බොහෝ බෞද්ධ ශාඛයන්හිත් ආපනශාලාවලත් සිවලී මහ රහතන් වහන්සේගේ රූපය තබාගෙන, ඒ ළඟ පහනක් දල්වති. එහි අදහස කුමක්ද?

උ: ලාභ ප්‍රයෝජන ලැබීමේ අදහසයි. සිවලී මහරහතන් වහන්සේ ප්‍රත්‍යය ලාභීන්ගෙන් අග්‍රය. උන්වහන්සේගේ රූපය ගෙදර හෝ වෙළෙඳ ශාලාවේ තබාගත හොත් තමන්ටත් ලාභ වැඩිවෙනවා ඇතැයි බොහෝ දෙන ආශාවෙන් මුළාවෙති. එහි උත්තමයකුට ගරු කිරීමේ අදහසක් නැත. සිවලී මහරහතන් වහන්සේට වඩා සැලකිය යුතු අග්‍රශ්‍රාවක සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේගේ රූපය කවුරුවත් තබා නොගනිති. උන්වහන්සේගෙන් වෙළෙඳාමට උදව්වක් ලැබියයි නොසිතන හෙයිනි.

* * *

ප්‍ර: මහණකිරීම් ආදී ශාසනික වැඩවලදී නැකැත් බැලීම යෝග්‍යද?

උ: සැබැවින්ම නැත. නැකැත් බැලීම අශාසනික කිරිමකින විද්‍යාවකි. එය බුද්ධ වචනයට කරන නින්දාවකි.

"නක්ඛත්තං පතිමානෙන්තං, අත්ථො බාලං උපච්චගා: අත්ථො අත්ථස්ස නක්ඛත්තං, කිං කරිස්සන්ති තාරකා?"

"නැකැත් ගරු කරන මෝඩයාගේ වැඩ අතපසු වී යයි. වැඩයට නැකත නම් වැඩ කිරීමයි. තාරකාවෝ කුමක් කෙරෙද්ද?"

බුද්ධ ශාසනයේ අදහස හරිහැටි තේරුම් නො ගත්, ආත්මශක්තියක්, ආත්මවිශ්වාසයක් නැති, අභ්‍යන්තර දියුණුවෙන් අඩු හික්ෂුහු මහණ උපසපත් කිරීම්, ප්‍රතිමා, විහාර, දාගැබ් තැනීම් ආදියේදී නැකැත් බලන්නට පටන්ගත්හ. "උග්ගණ්භාථ හික්ඛවෙ නක්ඛත්තං" යි විනයෙහි නැකැත් ඉගෙනීමට නියමයක්ද තිබේ. ඒ පොහෝ පවුරුණු සම්බන්ධ දිනයන් දැන ගැනීම පිණිස මිස අනෙක් වැඩට නැකැත් බලන්නට නොවේ.

* * *

ප්‍ර: පෝය දිනයන්හි කරන පිනක හෝ පවක වෙන දිනයන්හිට වඩා විපාක වැඩිවේද?

උ: නැත: පෝය නම් වන්ද්‍රයාගේ වෙනස්වීමේ හැටියට ඒ ඒ දිනයන්ට සාදාගත් නමකි. සිත හා එහි කිසිත් සම්බන්ධයක් නැත. පෝය දිනය බෞද්ධයාට විශේෂ වුවක් නොවේ. එය පුරාණ කාලයේ පටන් හින්දුන්ගේ උතුම් දිනයකි. "සිත හොඳ මිනිසාට හැමදාම පොහොය වේ." සුද්ධස්සුපොසථො සදා.

ප්‍ර: -සංඝයා වහන්සේලා දස නමකගෙන් එකම ධර්මය දස විදියකින් ඇසීම්. මෙසේ එකම ධර්මය දසවිදිකින් කීවිට මෝඩ ජනයා කෙසේ වටහා ගනිත්ද?

උ: ඒ සංඝයා වහන්සේලා දසනම තබා තවත් දසනමක් ඒ ධර්මය එක විධියටම කීවද, මෝඩ ජනයාට එය නොවැටහේ. වැඩි දෙනෙකුත් එක විදියටම එකක් කීවිට, ඒ කීම නිසා, 'එය එසේ වෙන්ට ඇතැ'යි මෝඩ ජනයාගේ රැවටීමක් ඇතිවේ. නමුත් එය අවබෝධයක් නොවේ. අන්‍යයන් කුමක් කීවත් එයින් කම් කීම? තමාගේ නුවණින් තේරුම් ගත යුතුයි. තේරුම් ගැනීමට තරම් නුවණ නොමැතිනම්, ඒ ගැන අනුකම්පා කරනු මිස කුමක් කළහැකි ද? ධර්මය නුවණැතියන්ට මිස නුවණ නැතියන්ට නොවේ.

ප්‍ර: කඨිනං ච, පරිකබ්බාරං, වාසදානං ච උත්තමං,
බ්‍රුද්ධපපමුඛසංඝස්ස දානං, ධම්මස්ස ලෙඛනං,
ඛෙත්තදානං ච, බ්‍රුද්ධස්ස පටිමාකරණංමපිච,
කරණං චචචකුටියා, අට්ඨපුඤ්ඤානි වුවචරෙ.
මේවා අටමහ කුසල් හැටියට ප්‍රසිද්ධය. මේගැන ඔබවහන්සේගේ අදහස කුමක්ද?

උ: මා සිතන හැටියට මෙයද ලාභ ප්‍රයෝජන ලැබීමට යොදන ලද ප්‍රයෝගයකි. 1. කඨිනදීම, 2. (අට) පිරිකර දීම, 3.

ආවාස දානය, 4. බුදුන් ප්‍රධාන සංඝයාට දන්දීම, 5. බණ පොත් ලියවීම, 6. කුඹුරුදීම, 7. බුද්ධ ප්‍රතිමා සෑදීම, 8. වැසිකිළි සෑදීම යන මේවා අටමහකුසල් බැව් මේ ගාථාවලින් ප්‍රකාශ වෙයි. නමුත් මේ එකක්වත් එතරම් සැලකිය යුතු නොවේ. මේවා පින්සිදුවන ක්‍රියා හැටියට පිළිගතහැකි වුවත් මහකුසල්යයි කීමට යුතු කමක් නැත. මේ සියල්ලමත් එක සිල්පදයක් රැකීම තරම් නොවේ. මේ ගාථාවේ හැම පදයකින්ම වාගේ හික්ෂුන්ට ලාභයක් සැලසෙන්නට වැඩ පිළියෙල කරනු ලැබේ. මේවායේ ආනිසංසද මුවනොසෑහෙන පරිදි හික්ෂුහු වර්ණනා කරති. මේ වැඩ පිළිවෙල නිසා මනුෂ්‍යයෝ අභ්‍යන්තර ධර්මයන්ගෙන් බොහෝ ඇත්වී සිටිති. චීරයය, අධිෂ්ඨානය, සත්‍යය, ක්ෂාන්තිය, මෙත්‍රිය, ප්‍රඥාව ආදී ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණයන් ගැන කිසිත් නො සලකා, බාහිර දේම බුද්ධාගම කොට සලකන්නට බොහෝ අයට පුරුදුවී තිබෙන්නේ මෙබඳු ඉගැන්වීම් නිසාය.

ප්‍ර: නිවන් ලැබීමට බුද්ධාගමිකාර නමින් පෙනී සිටින්නට වුවමනාද? තිරසරණ සමාදන්වන කවුරුත් බෞද්ධයෝද?

උ: නැත. නිවනට හේතුවන්නේ බුද්ධාගමිකාර නම නොව බුද්ධාගමිකාර කමයි. හිතීන් නොව, වචනයෙන් තිරසරණ සමාදන්වූ පමණින් තබා, සිවුරු පෙරවා ගත් පමණින්වත් බෞද්ධයෙක් නොවේ. බුද්ධාගමිකාර ලේඛලය ගසාගත් මිථ්‍යාදෘෂ්ටිහු බොහෝ වෙති. කුරුසිය එල්වා ගත් අය අතරද, වෙනත් නොඑක් නමින් පෙනී සිටින්නන් අතරද හැබෑ බෞද්ධයන් ඇතිවීමට කිසිත් බාධාවක් නැත. සෑහෙන පමණට හිතේ, ප්‍රඥාවේ පවිත්‍රතාව ඇතිවීම, නිවන් දැකීමට කිසිම ආගමක නමක් කොහෙත්ම වුවමනා නැත.

මිත්‍රයෙක් මෙ බඳු යෝජනාවක් කරයි :-

“ආහාරය වුවමනා කරන, එයින් ප්‍රයෝජනය ගත හැකි, ජීවත්ව සිටින අයට ආහාර දීමට වඩා, ආහාරයකින්

කිසිත් ප්‍රයෝජනයක් නැති බුද්ධප්‍රතිමාවකට ආහාර පිදීම වටිනා ආනිසංසදායක වැඩකැපි සමහරු කියති. එසේ නම්, සම්පූර්ණ අභ්‍යන්තර පාරිශුද්ධිකයක් නැති, පිරිසුදු ලෙස සිල් නොරකින, හික්ෂුන්ට දන්දීමට වඩා, සැරියුත් මුගලන් ආදී මහරහතන් වහන්සේලාගේ ප්‍රතිමා සාදවා ඒවාට සාංඝික වශයෙන් දන්දීම වටිනා ආනිසංස දායක ක්‍රියාවක් නොවන්නේද?”

(මේ යෝජනාවට හික්ෂුන්වහන්සේලා විරුද්ධ වනු නොඅනුමානයි! සබරගමු පළාතේ එක්තරා ගමක මෙබඳු දානයක් දුන් බැව් ආරංචියෙන් දනිමි. සැරියුත්, මුගලන් ආදී මහරහතන් වහන්සේලාගේ නම් ලියූ කඩදාසි කැබැලි ආසනවල තබා, ඒ මතුයෙහි අහර තබා, වාක්‍යය කියා, දන් පිළිගන්වන ලදී. නමුත් ඒ පළාතේ හික්ෂුහු මීට විරුද්ධව තදින්ම ක්‍රියා කළහ.)

අන්ටායභිපුද්ගල මහාසංඝරත්නයට ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයම අයත් බවත්, මේ රහස තේරුම් නොගැනීමෙන් ගිහියන් බුදුසසුන රැකීම හික්ෂුන්ට භාරදී, හික්ෂුන්ගේ වරදට බැන වදිමින්, තමන් ගුණ ධර්මයෙන් පිරිහී සිටින බවත්, නමුත් බුදු සසුන රැකීම හික්ෂුන්ට මෙන් ගිහියන්ටත් සම්පූර්ණයෙන්ම අයත් යුතුකමක් බවත් සංඝරත්නය හා සාංඝිකය නම් මිලහ පත්‍රිකාවේදී විස්තර කරනු ලැබේ.

සංසරත්තය හා සාංඝිකය

කියවන්නා : අශ්වාර්ය පුද්ගල මහාසංසරත්තයට ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයම අයත් බැව් ඔබ කියන්නෙහිය. මෙය අපට තේරුම් ගත නොහැකි කථාවකි. සංසරත්තය නම් හික්ෂුපක්ෂය බවත්, හික්ෂුන්ගෙන් තොරව බුද්ධශාසනයක් නො පවත්නා බවත්, චීවරය නැති දා බුද්ධශාසනය නැති බවත් සාමාන්‍යයෙන් ගිහි පැවිදි කාගේත් පිළිගැනීමයි. ඔබගේ අදහස මේ පිළිගැනීමට හාත්පසින්ම විරුද්ධය. මෙය විප්ලවයකි. කරුණාකර ඔබගේ අදහස අපිට පැහැදිලි කර දෙන්නෙහිද?

කර්තෘ : ඔව්, එය මම පැහැදිලි කර දෙන්නට වැයම් කරමි. 'සංඝ' යන වචනය කියවෙනුවත් සමගම 'හික්ෂුපක්ෂය' යි තේරුම් ගන්නට පුරුදුව සිටින බොහෝ දෙනාට මෙය අලුත්ම අදහසක් බැව් මම දනිමි. මේ ගැන දීර්ඝ සාකච්ඡාවක් කරන තුරු මගේ අදහස පැහැදිලි නොවෙයි. 'සංසරත්තය නම් හික්ෂුන් වහන්සේලාය, හික්ෂුන්ගෙන් තොරව බුද්ධශාසනය නො පවත්නේය, චීවරය නැති දා බුද්ධශාසනය කෙළවරය.' යනාදී වැරදි අදහස් රාශියක් නිසා මනුෂ්‍යයෝ ධර්මයෙන් ඇත්ව වෙසෙති. ගිහියෝ බුද්ධශාසනය රැකීම හික්ෂුන්ට භාරදී, හික්ෂුන්ගේ දොස් සොයමින් තමන්ගේ ගුණ දහම් ගැන කිසිත් නොසලකා සිටිති. හික්ෂුහුද අභ්‍යන්තර සාරයක් ඇතත් නැතත්, 'සංසරත්තය නම් අපිය, අපෙත් තොරව බුද්ධශාසනයක් පවත්නේ කොහිද?' යනාදීන් ගිහියන් බිය ගන්වාගෙන ජීවත් වෙති. මේ පිළිබඳ සත්‍යය මම ඔබට පහදා දෙන්නෙමි.

බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන ත්‍රිවිධ රත්නය අතුරින් මා කලා කරන්නට යන්නේ සංඝ රත්නය-ශ්‍රාවක සංඝරත්නය-අෂ්ටාර්ය පුද්ගල මහාසංඝරත්නය ගැනයි. සංඝරත්නය ගණිනු ලබන්නේ ගුණයෙන් මිස ඇඳුමින් නොවේ. ඇඳුම කුමක් වුවත් ගුණයෙන් යුත් පුද්ගලයා ශ්‍රාවක සංඝරත්නයෙහි අන්තර්ගත වෙයි. සෝවාන්මාර්ගය, සෝවාන්ඵලය, සකෘදාගාමිමාර්ගය, සකෘදාගාමිඵලය, අනාගාමිමාර්ගය, අනාගාමිඵලය, අරහත්මාගීය, අරහත්ඵලය යන මේ අට අවස්ථාවන්හි සිටි පුද්ගලයෝ අෂ්ට-ආර්ය-පුද්ගලයෝයි. මේ අට දෙන සංඝරත්නයයි. පුද්ගලයා ගිහි වුවත් පැවිදි වුවත් මෙහිදී එයින් කම් නැත. ගණිනු ලබන්නේ ගුණය පමණකි. "සංඝං සරණං ගච්ඡාමි" යි අප සරණ යන්නේ මේ ගුණයන්හි පිහිටි පුද්ගල සමූහයා මිස විශේෂ ඇඳුමකින් පෙනී සිටින පක්ෂයක් නොවේ. "සුපට්ඨන්තෝ භගවතෝ සාවකසංඝො" යනාදී පාඨයෙහි සංඝරත්නය ගැන ඉතාම පිරිසිදු විස්තරයක් සඳහන් වෙයි. එහි අදහස මෙසේ යි:

"භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා යහපත් මාර්ගයෙහි ගමන් කරන්නෝය, සෘජු මාර්ගයෙහි ගමන් කරන්නෝය, ආර්ය මාර්ගයෙහි ගමන් කරන්නෝය, සුදුසු මාර්ගයෙහි ගමන් කරන්නෝය. ඒ කවරහුද? යම් පුරුෂ යුග සතරෙක්, යම් ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂයෝ අට දෙනෙක් වෙත්ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝයා නම් ඔවුහුය. දුර බැහැරින්, තන් දෙසින් අවුත් කරන සත්කාර ලැබීමටත්, සියලු දෙනාගේ පුජාවන් සහ වන්දනාවන් ලැබීමටත්, ඔවුහු සුදුස්සෝය. ලෝකයට අසහාය පින්කෙත්ය."

මෙහිදී සංඝරත්නයේ ඇඳුම්, පැළඳුම් ගැන කිසිත් කලාවක් නැත. කියැවෙන්නේ අභ්‍යන්තර ගුණය පමණකි. සංඝරත්නය ගැන තවත් වටිනා විස්තරයක් රතන සූත්‍රයේදී ප්‍රකාශ වෙයි:

"සත්පුරුෂයන් විසින් පසස්තා ලද යම්කිසි පුද්ගලයෝ අට දෙනෙක්, යම්කිසි පුරුෂ යුග සතරෙක් වෙත්ද, සුගතයන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකවූ ඔවුහු පූජාවට සුදුස්සෝය: ඔවුන්ට දුන් දෙය මහත්ඵල වෙයි. මෙයද සංඝයාගේ ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණයෙකි."

"යම් කෙනෙක් යහපත් ජීවිතයෙන් යුක්තව, ස්ථිර සිකිත්, කාය ජීවිතයන්හි අනපේක්ෂකව, ගෞතම බුද්ධශාසනයෙහි යෙදෙත්ද, පැමිණිය යුතු අවස්ථාවට පත් ඔවුහු අමෘතය ලබා, කිසිත් වියදමක් නැතිව, නිවන් සුව විඳිමින් වෙසෙති. මෙයද සංඝයාගේ ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණයෙකි."

"පෘථිවියෙහි සිටුවන ලද ඉන්ද්‍රඛීලය සතර දිගින් හමන වාතයෙන් යම් සේ අකම්පිතව සිටීද, ආර්යසත්‍යයන් ක්‍රවණින් දුටු සත්පුරුෂයාද ඊට සමානයයි මම කියමි. මෙයද සංඝයාගේ ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණයෙකි."

"ගැඹුරු ක්‍රවණින් මොනවට දෙසෙන ලද ආර්යසත්‍යයන් යම් කෙනෙක් පැහැදිලිව දකිත්ද, ඔවුහු, කොතරම් පමා වුවද, අටවන භවයක් නම් නොගනිති. මෙයද සංඝයාගේ ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණයෙකි."

"සත්‍යාවබෝධයත් සමගම, සක්කායදිට්ඨි, විච්චිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාස යන මේ ධර්මයෝ තුන් දෙන ඔහු කෙරෙන් දුරුවෙත්. හෙතෙමේ සතර අපායෙන් මිදුණේ වෙයි, බරපතළ වැරදි සය කිරීමෙහි අපොහොසත් වෙයි. මෙයද සංඝයාගේ ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණයෙකි."

"ශරීරයෙන්, වචනයෙන් හෝ සිකිත් යම්කිසි පවක් කළද, හෙතෙමේ එය නොසඟවන්නේය. නිවන් අවබෝධ කළ පුද්ගලයකුට එසේ පාපය සැඟවිය නොහැකි බැවිනි. මෙයද සංඝයාගේ ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණයෙකි."

මේ කිසි තැනකදී සංසරත්නය ගුණයෙන් මිස ඇඳුමින් හඳුන්වනු නොලැබේ. මෙහි සිවුරු පෙරවීම හෝ හිස බෑම ගැන කිසිත් සඳහන්ව නැත. යම්කිසි ගිහියෙක් හෝ පැවිද්දෙක් ආර්යමාර්ගයෙහි ගමන් කෙරෙනම්, නිවන් දකිනම්, හෙතෙමේ අන්තර්ගත පුද්ගල මහාසංසරත්නයෙහි අන්තර්ගත වෙයි. එය අභ්‍යන්තර ගුණය පිළිබඳවුවක් මිස බාහිර ඇඳුම පිළිබඳවුවක් නොවේ. ඇඳුම කුමක්වුවත්, ගුණයෙන් සම්පූර්ණනම්, හෙතෙමේ සාමාන්‍යයෙන් සංසරත්නයෙහි පමණක් නොව, විශේෂයෙන් හික්ෂු පක්ෂයෙහිද අන්තර්ගත වෙයි:

පෙර දඹදිව බාහිය නම් එක්තරා මනුෂ්‍යයෙක් මුහුදු ගමනකදී නැව බිඳීමෙන් විපතට පත්ව, ඉන්දියාවේ බටහිර වෙරළෙහි සුප්පාරක නම් පටුනුගමට (බොම්බායට?) පාවී ආයේය. හෙතෙමේ එහි ගොඩ බැස, අදින්නට වස්ත්‍ර නො කිබුණු බැවින්, ගස්පොකු සහ ලීපතුරුටලින් පැලැල්ලක් වැනි ඇඳුමක් සාදා එයින් විලි වසාගෙන, පළාත්වැසි ශ්‍රද්ධාවතුන්ගෙන් ලත් අහරකින් යැපෙමින්, තවුසකු මෙන් දැහැමි ජීවිතයක් ගත කරන්නට පටන්ගත්තේය. ලීපතුරුවලින් කළ වැහැරි හැඳි නිසා ඔහුට පළාත් වැසියෝ 'දාරුවීරිය' යි නම් කළහ. ක්‍රමයෙන් හෙතෙමේ අභ්‍යන්තර ධර්මයන්ගෙන් වැඩෙන්නට විය. දිනක් බාහිය තෙමේ බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැන ආරංචියක් අසා සතුටුව, එයින් පිටත්ව, බටහිර වෙරළේ පටන් සැවැත් නුවර දක්වා වූ දීර්ඝ මාර්ගය ගෙවා, දුකසේ ගමන්කොට සැවැත් නුවරට ළඟාවිය. ඔහු විහාරයට පැමිණෙනවිට අවාසනාවකට මෙන්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි නොසිටියේක. උන්වහන්සේ පිටුසිඟා වැඩිය බැව් හික්ෂුහු ඔහුට දන්වූහ. හෙතෙමේ එහි පමා නොවී, ඒ මේ අත සොයමින් ගමන් කොට, එක්තරා වීථියකදී පිටු සිඟා වඩින බුදුරජාණන් වහන්සේ දුටුයේය. දාරුවීරිය තෙමේ මහත් භක්තියෙන් උන්වහන්සේ ඉදිරියට ගොස් නමස්කාර කොට තමාට ධර්මය පහදා දෙන ලෙස ඉල්ලීය. එය තමන් වහන්සේ

පිටුපිහා වඩන වේලාව බවත්, අහරකිය නිමවා දහම් දෙසිය හැකි බවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළසේක. "සසර හැමදාම අපි අහර සොයන්නෝ වෙමු. ඔබ වහන්සේගේ හෝ මාගේ මරණය කොයි මොහොතේදැයි නියම නැත. එනිසා මට නොපමාව දහම් දෙසුව මැනැවැ"යි දාරුචීරිය තෙමේ බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ඉල්ලීය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චීචියෙහි සිටගෙනම ඔහු සමග කථා කළසේක. බාහිය තෙමේ වහා සත්‍යය අවබෝධ කොට එහිදීම අහික් එලයට පැමිණියේය. ඉක්බිති තථාගතයන් වහන්සේ සම්පයෙහි මහණ වන්නට තමාගේ කැමැත්ත දැක්වීය. පා සිවුරු සපයා ගෙනෙන ලෙස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔහුට නියම කළසේක. හෙතෙමේ පා සිවුරු සොයන්නට පිටත් විය. අහෝ! ඔහුට වැඩිදුරක් යන්නට ඉඩ නො ලැබුණි. කුල්මත් වී දිවන ගවදෙනක විසින් මේ උත්තම මනුෂ්‍යයා ඇත මරන ලද්දේය. මේ ශෝකජනක ආරංචිය ඇසූ බුදුරජාණන් වහන්සේ හික්ෂුන් විසින් පිරිවරන ලදුව එතැනට වැඩ හික්ෂුන්ට කතා කොට මිනිය ගෙන ගොස් ආදාහනය කරවා ඒ ධාතු නිධන් කොට වෛතයයක් තනවන්නට නියම කළසේක. හික්ෂුහුද එය එසේම කළෝය. පසුව මේ සම්බන්ධයෙන් හටගත් කථාවකදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දාරුචීරිය මහරහතන් වහන්සේ ගැන හික්ෂුන්ට දේශනා කරමින්, "එතදග්ගං හික්ඛවෙ මම සාවකානං හික්ඛුනං ඛිප්පාහික්ඛානං යදිදං බාහියො දාරුචීරියො." යනුවෙන් "මහණෙනි, වහා සත්‍යාවබෝධය ලැබූ මාගේ ශ්‍රාවක හික්ෂුන් අතුරෙහි බාහිය දාරුචීරිය තෙමේ අග්‍රය"යි වදාළ සේක.

දාරුචීරිය මහරහතන් වහන්සේ සිවුරු පෙරවූ කෙනෙක් නොවූහ. සිවුරක් තබා උන්වහන්සේට කපුනුලින් වියන ලද සාමාන්‍ය වස්ත්‍රයක්වත් නොතිබුණේය. උන්වහන්සේගේ ඇඳුම ලී පතුරු පැලැල්ලක් වුවත්, ඉතා අසරණ පුද්ගලයකු වුවත්, එළදෙනක විසින් මගදී ඇත මරනු ලැබුවත්, භාග්‍යවතුන්

වහන්සේ මේ පුරුෂපුද්ගලයා තමන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක භික්ෂු සංඛ්‍යාවෙහි ඇතුළත් කොට වදාළ සේක. එපමණෙක්ද? වහා සත්‍යාවබෝධය කළ භික්ෂුන් අතුරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨයා බැවිද වදාළ සේක. බෞද්ධ සාහිත්‍යයෙහි උන්වහන්සේගේ නාමය 'දාරුචීරියත්ථෙර'යි සඳහන් වේ.

තව ද, සත්තති මහාමාත්‍ය තෙමේ සර්වාභරණයෙන් සැදී අලංකාර අමාත්‍ය ඇඳුමින් සැරසී සිටියදීම රහත් ඵලයට පැමිණ, ඒ ඇඳුමින්ම පිරිනිව් උත්තමයෙකි. එතුමා පැවිදි නොවීය. මේ පිළිබඳව හටගත් කථාවකදී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එතුමා ගැන සඳහන් කරමින් "සො බ්‍රහ්මණො, සො සමණෝ, සභික්ඛු" "හෙනෙමේ බ්‍රාහ්මණයෙකි, හෙනෙමේ ශ්‍රමණෙකි, හෙනෙමේ භික්ෂුවකු"යි වදාළසේක.

අෂ්ටාර්ය පුද්ගල සංඝරත්නය හා ඇඳුම අතර කිසිත් සම්බන්ධයක් නැති බවත්, යට කියන ලද අභ්‍යන්තර ධර්මයන්ගෙන් තොර නම් සිවුරු පෙරවූ පමණින් යමකු සංඝරත්නයට ඇතුළත් නොවන බවත්, ගිහි ඇඳුමින් සිටියද, ඒ ධර්මයන්ගෙන් යුත් පුද්ගලයා සංඝරත්නයට ඇතුළත්වන බවත් තේරුම් ගතයුතුයි.

කියවන්නා : එතකොට ගිහි පැවිදි හේදයක් නැද් ද?

කර්තෘ : ඇයි නැත්තේ? ගිහි පැවිදි හේදයක් තිබේ. මෙය නිරවුල්ව තේරුම් ගත යුතුයි. භික්ෂු, භික්ෂුණී, උපාසක, උපාසිකා යන සිවුවනක් පිරිසෙහි යටකී ගුණයන්ගෙන් යුත් සියල්ලෝම, ගිහි පැවිදි හේදයක් නොසලකා, ආර්ය සංඝරත්නයෙහිලා ගණිනු ලැබෙත්. මා කථා කරන්නේ භික්ෂු සංඝයා ගැන පමණක් නොව ශ්‍රාවක සංඝයා ගැනයි. 'ශ්‍රාවක' යනු 'ශිෂ්‍ය', 'ගෝල' යන තේරුමයි. 'සංඝ' යනු 'සමූහ', 'පිරිස' යන තේරුමයි. ශ්‍රාවක සංඝයා නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය සමූහයායි,

ගෝල පිරිසයි. ඒ ගෝල පිරිස ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයෙන්ම යුක්ත වෙයි. පරිවේණාවායවිරයකුගේ ගෝල පිරිස ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයෙන්ම යුක්ත වන්නාක් මෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝයාද ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයෙන්ම යුක්ත වෙයි. හික්ෂු සංඝයා ඒ මහා ශ්‍රාවක සංඝරත්නයෙහි අන්තර්ගත වෙයි. පැවිදි වුවද ඒ ගුණයන්ගෙන් යුක්ත නොවේ නම්, සංඝරත්නයෙහි අන්තර්ගත නොවෙයි. 'සංඝ' යන වචනය 'හික්ෂු' යන වචනයට වඩා විශාල අර්ථයක් ඇති එකකි.

කියවන්නා : එසේ නම් හැම හික්ෂුවම සංඝරත්නයට ඇතුළත් කැද්ද?

කර්තෘ : ගම්බද නුගත් මිනිස්සු කලියම් අදින කවරෙකුට වුවත් 'මහත්මයා' යි කියති. කලියම් අදිනවුන් අතර මහත්වරු සිටිති. එහෙත් ඔවුනතර ඒ නමට නුසුදුස්සෝ ඊටත් වඩා සිටිති. සිවුරු පෙරවූ සියල්ලන්ම සංඝරත්නයෙහි ලා ගණින නුගත්තුද සිටිති. සිවුරු පෙරවුවන් අතර සංඝරත්නයට අයිති නොවන පහත්, අනාර්ය අදහස් සහ පැවතුම් ඇතියෝත් වෙසෙති. සංඝරත්නය ශ්‍රේෂ්ඨ එකකි. ඇළුමක් මාරු කළ පමණින් යමෙක් එයට ඇතුළත් වෙයි නම් එය ඉතාම නොවටනා, සුළු එකක් විය යුතුයි.

කියවන්නා: ශාසනය පවත්නේ චීවරය පවත්නා තුරු පමණක් බවත්, චීවරය නැතිදා ශාසනයක් නැති බවත් අද ඉතාම උගත් ශ්‍රේෂ්ඨ පඩිවරුන් පවා පිළිගත් මතයකි. ඔබගේ අදහස ඊට වෙනස් බැව් පෙනේ.

කර්තෘ : මෙය හැම බෞද්ධ වේදිකාවකම පාහේ හඬනගන මතයක් බැව් මම දනිමි. එහෙත් එය මුළාවක් බැව් මගේ වැටහීමයි. චීවරය නම් සුදුරෙද්දක් කැබලිවලට කපා, මුට්ටු කොට මසා, පඬු පෙවා ගත් වස්ත්‍රයකි. මෙබඳු වස්ත්‍රයක් නැති වීමෙන් බුද්ධ

ශාසනය විනාශ වෙයි නම්, එය රුපියල් කීපයකට වඩා නො වටිනා දෙයක් විය යුතුයි. බුද්ධශාසනය නම් සත්‍යයයි. යම් කිසි ඇදුම් විශේෂයක් නැතිවීමෙන් සත්‍යය අතුරුදහන් වෙයි කීම කොතරම් අසාධාරණ කථාවක්ද? බුද්ධශාසනය කියන්නේ කහපාටටද? බුද්ධශාසනය කියන්නේ කහපාට වස්ත්‍රවලින් සැරසුණු පුද්ගලයන් ගමන් කරනවා දකින්නට ලැබීමටද? යම්කිසි අදහසක් ගත්විට එය විසඳා පිරිසිදු බැලිය යුතුයි.

මේ සම්බන්ධයෙන් කීමට කරුණු රාශියක් තිබේ. පසු කලක හික්ෂුහු මිනිසුන් රවටා බලය ලබන්නට, ගරු සත්කාර ලබන්නට සිතූහ. එනිසා ඔවුහු මෙබඳු නොඑක් මත පතුරුවන්නට පටන් ගත්හ. "බුද්ධශාසනය රකින්නෝ අපි වෙමු. අපෙන් තොරව, චීවරයෙන් තොරව බුදුසසුන් පවතී දැ?" යි ඔවුහු මිනිසුන් බිය ගන්වන්නට පටන් ගත්හ. වයස් ගතවූ පමණට, හිස නිකට පැසුණු පමණට, ඇඟ රැලි වැටුණු පමණට, ඇස කණ දුබල වූ පමණට, අත පය අවලංගු වූ පමණට මහලු තෙරුන් වහන්සේලා බුද්ධශාසනයට අයිති වාසිකම් කියන්නට පටන් ගත්හ. මේ ප්‍රයෝගයන් නිසා ලෝකයේ වැඩි දෙන මුළා වූහ. ගිහියන්ට බුද්ධශාසනය රැකිය නොහැකි බවත්, ඒ කවුරුනුත් වෙනුවෙන් හික්ෂුන් බුද්ධශාසනය රැක ගන්නා බවත් සිතන්නට ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයටම පුරුදු විය. නමුත් මේ රැක බලා ගෙන සිටින, මුර කරගෙන සිටින ශාසනය කුමක් දැයි සිතන්නට කවුරු වත් නතර නොවෙති.

ලෝකයෙහි සියල්ලන්ම බෞද්ධ හික්ෂුන් හැටියට පැවිදි වුවත් ඔවුනතතර සත්‍යාවබෝධය ලැබූ එක පුද්ගලයකුත් නැත්නම්, සියල්ලෝම පාපෙයෙහි, අධර්මයෙහි ගැලී වෙසෙත් නම් ඔවුන් තුළ බුද්ධ ශාසනයක් පවතියයි ඔබ සිතන්නෙහිද?

කියවන්නා : සැබැවින්ම නැත; ඔවුහු බුද්ධ ශාසනය නො රකිති.

කර්තෘ : එසේම, මේ ලෝකයෙහි එකම චීවරයක් නැතත්, කහපාට පවා අන්තර්ධානවුවත්, මනුෂ්‍යයෝ ධර්මයෙන් යුක්තනම්, ශීල, සමාධි, ප්‍රඥාවන් වඩන්නම්, සත්‍යාවබෝධය ලබන්නම්, ඔවුහු බුද්ධශාසනය නොරකින්නද?

කියවන්නා : ඇත්තෙන්ම බුද්ධශාසනය රකින්නෝ ඔවුහුමය.

කර්තෘ : එසේනම් චීවරය නැතිදා බුද්ධශාසනය නැතැයි සිතීම කොතරම් මූලාවක්ද? චීවරය නැතිදා බුද්ධශාසනය නොව හික්ෂුවේශය නැතිවේ. හික්ෂුවේශය නැතිවූ පමණින්, එනම්, ඇඳුමක් නැතිවූ පමණින් සත්‍යය ලොවින් තුරන්වේයයි සිතීම ඉතාම ලොකු මූලාවක්. හික්ෂුවේශය නැතිවූ පමණින් සංසරත්නය නැති නොවන බැවිද තේරුම් ගතයුතුයි.

කියවන්නා : එතකොට, හික්ෂුන් නැතිව, ගිහියන්ට බුද්ධශාසනය රැකිය හැකිද?

කර්තෘ : බුද්ධශාසනය රැකීම නම් කුමක්ද? පාපයන්ගෙන් මිදීම, ධර්ම මාර්ගයෙහි ගමන් කිරීම, සිත පිරිසිදු කිරීම, බුද්ධශාසනය රැකීමයි. යම් කිසිවෙක් එසේ කරයි නම් හෙතෙමේ බුද්ධශාසනය රකියි. බුද්ධශාසනය පිටත රකින්නට තිබෙන යමක් නොව තමා තුළම රැකිය යුතු ධර්මයකි. ඉතින් හික්ෂුන් ගෙන් තොරව යමකුට බුද්ධශාසනය රැකිය නොහැකැයි කීමේ අදහස කුමක්ද? බුද්ධශාසනය රැකීමය කියන්නේ පන්සල් රැකීමටද? සාංඝික යන ව්‍යාජ නාමයකින් ලියා පදිංචිකරන ලද බුදුලයක් රැක බලා ගැනීමටද? අද නම් බුද්ධශාසනයේ දියුණුවියයි කියනු ලබන්නේ ගමක් පාසා පන්සල් වැඩිවීමයි. වැඩි පිරිසක් නැතිව රැකිය නොහැකි දෙයක් ගැන බියවන්නාක් මෙන් මේ ගැනත් වැඩි පිරිසක් වුවමනායයි භය නොවිය යුතුයි. එක පුද්ගලයකුට, ඔබට, බුද්ධශාසනය තනිවම රැකිය හැක. එය ඔබගේ යුතුකමයි. "බුද්ධශාසනය රැකීම" යන වචනය තරම්

බෞද්ධයන් වරදවා තේරුම් ගත් වෙන වචනයක් භාෂාවේ ඇද්දයි මම සැක කරමි. මේ රහස තේරුම් නොගැනීම නිසා අද ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයම ඉතා කනගාටුදායක තත්ත්වයක පිවත් වෙති.

“අපි ගිහියෝ වෙමු. අපට ගුණදම් රකින්නට නුපුළුවන. බුදු සසුන රකින්නට නුපුළුවන. එය හික්ෂුන්ට භාරය” යි සිතා, ගිහි මිනිස්සු බුද්ධශාසනය රැකීමේ “කොන්ත්‍රාත්” වැඩිය හික්ෂුන්ට භාරදී සිටිති. ඒ ගැන ඔවුහු හික්ෂුන්ට කෑම, පිම්, ඇඳුම්, පැළඳුම්, ඉඳුම්, හිටුම්, සහ අනෙක් වුවමනා සියල්ලත් සපයති. එහෙයින් මේ “කොන්ත්‍රාත්” වැඩිය හරියට නො කරන කල ඔවුහු හික්ෂුන්ට බැන වදිති. නොඑක් කපට, කෙරාටික කම්වලින් ධන සපයමින්, දුශ්චරිත කරමින් සිට, තමාට ඉඩ ඇති වේලාවක පත්සලට ගොස් පින් ගෙනෙන්නට හික්ෂුවලහ පින් එකතුකරගෙන තිබිය යුතුයයි ගිහියා සිතයි. හික්ෂුව දුස්සීල නම් ඔහුගේ ගබඩාවේ පින් නැත. එහි පින් නැතිවූ කල තමා පින් ගන්නේ කොතැනින් දැයි ගිහියා භයවී හික්ෂුවට බැන වදියි. හින්දු භක්තිකයෝ බමුණන්ට සංග්‍රහකොට ඔවුන්ගෙන් පින් ගන්නට සිතති. බමුණකු වරදක් කළ විට හින්දුවරු කෝපව ඔහුට බැන වදිති. බමුණා ලහ පින් නැතිවීමෙන් තමන්ටත් පින් නැතිවේයයි ඔවුහු බිය වෙති. අද සාමාන්‍ය බෞද්ධයාගේ තත්ත්වය මීට දෙවෙනි නොවේ.

යම්කිසි හික්ෂුවක් වරදක් කළවිට ඔහු බුද්ධශාසනය වනසතැයි ගිහියෝ කෑ ගසති. ගිහියා වරදක් කිරීමෙන් ඔහුත් බුද්ධශාසනය වනසන බැව් හෙතෙමේ නොසිතයි. ක්‍රිස්තියානි පූජකයෙකු වරදක් කළත්, මුස්ලිම්කාරයකු වරදක් කළත්, සැබැවින්ම එය බුද්ධශාසනය කඩ කිරීමකි. බුදුරජාණන් වහන්සේ ලොව පහළ වූයේ එක් පක්ෂයක පමණක් යහපත පිණිස නොවේ. උන්වහන්සේ සියල්ලන්ට සාධාරණය. එනිසා කවරකු වරදක් කළත් එය උන්වහන්සේගේ අවවාදය, ශාසනය නො රැකීමකි.

හික්ෂුවක් බරපතල වරදක් කළ බැව් දැනගත් විට 'බුද්ධාගම පිරිහෙතැයි ක්‍රිස්තුභක්තිකයෝ ප්‍රීතියට පත්ව එය ඔවුන්ගේ පත්‍රවල පළකරති. ක්‍රිස්තියානි පූජකයකු එබඳු වරදක් කළ විට, 'ක්‍රිස්තියානිය පිරිහෙතැයි බෞද්ධයෝ ප්‍රීතියට පත්ව එයද ඔවුන්ගේ පත්‍රවල පළකරති. ඒ වරද කළ අවාසනාවන්තයා සියල්ලන්ට සාධාරණ සත්‍යය, ධර්මය අනුගමනය නොකිරීමෙන් විපතට පත්වූ බැව් ඔවුහු නොසිතති. අහෝ! අද ආගම්වල තත්ත්වය! බෞද්ධයෝ ධර්මය නොව බුද්ධාගම දියුණු කරති; ක්‍රිස්තු භක්තිකයෝ ධර්මය නොව ක්‍රිස්තියානි ආගම දියුණු කරති. ඔවුහු ධර්මය නැති කොට ආගම් දියුණු කරති. ඔවුහු ඒ ඒ ලේබල් අලවා ගත් පිරිස කොපමණදැයි ගණන් කරති. නමුත් සර්ව සාධාරණ ධර්මය, සත්‍යය ගැන නොසලකති. අද බුදුරාජාණන්වහන්සේ ජීවමානව ඇත්නම්, යම් කිසි ක්‍රිස්තියානි පූජකයකු වරදක් කළ විට, උන්වහන්සේ ඒ ගැන සංවේගයට පත්ව, ඔහුට අනුකම්පා කොට, ඔහු ඒ වැරදි මගින් බේරා ගෙන, හරිමහෙහි ගමන් කරවන්නට වැයම් කරන බැව්, අබ මල් රේණුවක පමණුවත් සැකයක් නැතිව, අපි විශ්වාස කරමු. එසේ ම, ක්‍රිස්තුස් වහන්සේද ජීවමානව ඇත්නම්, අර වරද කළ හික්ෂුව ගැන කනගාටුවට පත්ව ඔහු එයින් මුදා, ඔහුට යහපතක් කරන්නට වැයම්කරනු නො අනුමානයි. එහෙත් අද ඒ ආගම් ප්‍රකාශ කරන්නවුන්ගේ අදහස් කොතරම් පවුදැයි පුද්ගලිකදැයි සිතා බැලිය යුතුයි.

හික්ෂුන් වැරදි කිරීමෙන් බුද්ධශාසනය විනාශවෙතැයි සිතීම බලවත් මුළාවකි. මේ ලෝකයෙහි සියලුම හික්ෂුන් පාරාජිකාපත්තියට පැමිණ දුශ්ශීලයන් වුවත්, සිවුරු හැරියත්, බුද්ධශාසනය, එනම් සත්‍යය විනාශ නොවේ. එකකු වරදක් කළ බැවින් තවෙකකුගේ සත්‍යාවබෝධයට, නිවනට එයින් බාධාවක් වෙතැයි සිතා කලබල වීම ලොකු මුළාවකි. හික්ෂුන් වරද කරන නිසා අන්‍යයන්ට බුද්ධශාසනයෙහි යෙදෙන්නට,

ගුණ දම් රකින්නට, නිවන් දකින්නට ඇති බාධාව කීම? ශීලය, ධර්මය, සත්‍යයෙහි යතුර හික්ෂුන් අතේද? ශීලය, ධර්මය, සත්‍යය ගබඩාවක දමා ඔවුහු එය වසා ගෙන සිටින්නද? හික්ෂුන් බුද්ධශාසනය නොරකිතැයි බැන වදිනවුන්ට මෙසේ කියන්නට කැමැත්තෙමි: "ඔබ ඒ දුර්වල හික්ෂුව ලවා බුද්ධශාසනය රක්කවන්නට සුදානම් වන්නේ ඇයි? බලලුන් ලවා කොස්ඇට බාවන්නට යන්නේ ඇයි? බුද්ධශාසනයට ඔබ එතරම් කැමැතිනම්, ඔබට එතරම් එය හොඳින් වැටහෙයිනම්, ඔබ එය නොරකින්නේ ඇයි? ගිහිගෙයි වෙසෙමින් බුදුසසුන් රැකිය නොහැකැයි ඔබ සිතන්නෙහි නම්, සියල්ල හැර දමා පැවිදිවී එය කරනු මැනවි."

කියවන්නා: මට තව කරුණක් දැනගන්නට තිබේ. සත්‍යය හා චීවරය අතර සම්බන්ධයක් නැති බැව් ඔබගේ කතාවෙන් පෙනේ. නමුත්, යම්කිසි ගිහියෙක් රහත්වීනම්, ඒ ගිහි වෙසින් ඔහුට සත් දිනකට වඩා ජීවත්විය නොහැකි බැව්ද, සත්දින ගතවන්නට පළමු පැවිදි නොවීනම් පිරිනිවන් පානා බවද තවත් පිළිගත් මතයකි. මේ ගැන ඔබ කුමක් සිතන්නෙහිද?

කර්තෘ : මෙය ද මට තේරුම් ගත නො හැකි මතයකි. රහත් ගුණය හා ඇඳුමක් අතර මෙබඳු සම්බන්ධයක් ඇතිවිය නො හැක. ඇඳුම උසස් දෙයක් හැටියට පෙනෙන්නේ අභ්‍යන්තරය පහත් පමණටය. ඥානයෙන්, ගුණයෙන් වැඩුණු පමණට බාහිර ඇඳුම් සුළු හැටියට පෙනෙයි. රහතන් වහන්සේ ඥානයෙන්, ගුණයෙන් අග තැන්පත් පුද්ගලයායි. උන්වහන්සේට ඇඳුම කුමක් වුවත් කම් නැත. සියලුම රහතන් වහන්සේලා අසවල් ඇඳුමින් පෙනීසිටිය යුතුයයි කීම ලොකු වරදකි. රහත් ගුණය විශේෂ ඇඳුමකට සීමාකිරීම ධර්මයක් නොවේ.

මෙය හික්ෂු පක්ෂයේ වාසියට ඇති කර ගත් මතයක් බැව් පෙනේ. මේ ලෝකයේ ගුණධර්මයෙන් අගතැන්පත් කිසිවකුටත් හික්ෂු පක්ෂයට නොබැඳී, හික්ෂු ඇඳුමින් නොසැරසී සත් දිනකට වඩා ජීවත්විය නොහැකි බවත්, සත්දින ගතවන්නට පළමු හික්ෂු ඇඳුම නොඇන්දොත් ඔහු මරුට වසභවිය යුතු බවත් මෙහි අදහසයි. මෙයත් ධර්මයක්ද? අනෙක් මිනිසුන් අතර සුළු ගුණවතුන් සිටියද, හරි ගුණවතෙක් වෙයි නම්, ඔහු ස්වකීය පක්ෂයෙහිම වියයුතුයයි හැම ආගම් කාරයෝම සිතති.

මා සිතන හැටියට මේ අදහස බොහෝ දෙන වරදවා තේරුම් ගෙන තිබේ. රහත්වූ පුද්ගලයකු, වේශය කුමක් වුවත්, සත්දිනක් තබා එක මොහොතකුදු ගිහි ජීවිතයක් ගත නො කරන බැවින්ම ඇත්තකි. ගිහි ඇඳුමින් පෙනීසිටිය ද, පැවිදි ජීවිතය ගතකරන පින්වත්හුද අද පවා දක්නා ලැබෙති. සිවුරු පොරවාගෙන, හික්ෂු වේශයෙන් පෙනී සිටිනවුන් අතර ගිහි ජීවිතය ගතකරන්නෝත් දුර්ලභ නැත.

කියවන්නා : ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයම සංසරත්නයට අයත් වෙතොත් විනය පිටකය ඒ දෙපක්ෂයටමද?

කර්තෘ : නැත. විනය පිටකය හික්ෂු, හික්ෂුණි දෙපක්ෂයට යි. එය සාමාන්‍යයෙන් ශ්‍රාවක සංඝයාට නොව විශේෂයෙන් හික්ෂු හික්ෂුණි දෙපක්ෂයේ සංඝයාටයි.

කියවන්නා : එසේනම් සාංඝිකය ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයටම සාධාරණ ද?

කර්තෘ : එයද එසේ නොවේ. හික්ෂු සංඝයාට පමණක් පවරන ලද්දක් හික්ෂුණි සංඝයාට හෝ වෙන කාහටවත් අයත් නොවේ. හික්ෂුණි සංඝයාට පමණක් පවරන ලද්දක් හික්ෂු සංඝයාටවත් අන්‍යයන්ටවත් අයත් නැත. සාමාන්‍යයෙන් ගිහි

පැවිදි දෙපක්ෂයට සාධාරණව යමක් කැපකරන ලද නම්, එය ඒ දෙපක්ෂයටම සමානය. එක් පක්ෂයකට පමණක් පවරන ලද්දක් තවත් පක්ෂයකට හිමිවිය නොහැක. එය ධර්මයට හෝ නීතියට නොගැළපේ. මෙය බෙදා තේරුම් ගතයුතුයි.

කියවන්නා : අද සාංඝික වස්තු ගැන ඔබගේ අදහස කෙසේද?

කර්තෘ : අද සාංඝික නාමයෙන් හඳුන්වනු ලබන වස්තූන් අතර ඇත්තවශයෙන් සාංඝික දේ ඉතාම දුර්ලභ බවත්, එයින් සියයට අනුගණනක් බරපතල පුද්ගලික ඒවා බවත් මගේ අදහසයි. සතරදිගින් වටින හික්ෂු සංඝයාටය කියා පුජා කළ ස්ථානය ටික දිනකින් එක නිකායක, එක පාර්ශ්වයක, එයින් එක කුලයක, එක ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවක හික්ෂුන්ගේ පුද්ගලික බුද්දලයක් වෙයි. වෙන නිකායක හෝ, ඒ නිකායේම, එම පාර්ශ්වයේ වෙන ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවක හික්ෂුවක් එය පරිහෝග කරන්නට ආවොත්, කලකෝලාහලයෙන් හෝ නඩුමගට බැසීමෙන් ඔහු එතැනින් පන්නා දමනු ලැබේ. මෙය කවර නම් සාංඝිකයක්ද? දායකයෝද පන්සලක් සාදා 'අපි මෙය සාංඝික කරමුය' කියා එක නිකායක, එක පාර්ශ්වයක, එයින් සිය කුලයේ එකම ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවකට බුද්දලයක් කොට පවරා දෙති.

අද සාංඝික යන ව්‍යාජ නාමයකින් හඳුන්වනු ලබන විශාල ධනයක් එයින් ලැබිය යුතු නියම ප්‍රයෝජනය නොලබා නිකරුණේ අඤාන ලෙස ආත්මාර්ථකාමී පුද්ගලයන් විසින් අපතයෙහි හරිනු ලැබේ. මේ ධනය මීට වඩා සියක් ගුණයකින් අර්ථවත් ලෙස පාවිච්චි කළහැකිව තිබේ. අද යම්තම්වත් සාංඝිකයයි කියනුකිව තිබෙන්නේ හික්ෂුන්ගේ පාලනය යටතේ නොව, සභා පාලනය යටතේ පවත්නා තැන්වලටය. අද 'සාංඝික' යනු පැවිදිවූවන්ගේ පුද්ගලික බුද්දලයකට ව්‍යවහාර කරන විශේෂ වචනයකි.

යම්කිසි දානවේතනාවක වටිනාකම පවත්නේ ආගම්භේද, ජාතිභේද, කුලභේදාදියෙන් හා පුද්ගලික අදහස්වලින් සිත තුරන්වූ පමණටය. සිත සීමාසහිතවූ පමණට දානයද සීමා සහිත වෙයි, විපාකයද සීමාසහිත වෙයි. සාංඝිකය එතරම් උතුම් දානයක් හැටියට ගණිනු ලබන්නේ එහි සීමා කිරීමක් නැති බැවිනි.

එක නිකායක පමණක් හික්ෂුන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ආරෝග්‍යශාලාවක් ගොඩනගන ලද්දේයි සිතමු. කෙසේවතුදු එය එක පාර්ශවයක හික්ෂුන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ගොඩ නගන ලද්දකට වඩා අගනේ වෙයි. නමුත් ඒ ආරෝග්‍යශාලාව දෙනිකායක ප්‍රයෝජනය පිණිස ගොඩනගන ලද්දේ නම් වඩාත් අගනේ නොවේද?

කියවන්නා : ඔව්, එය වඩාත් අගනේ වෙයි.

කර්තෘ : ඒ ආරෝග්‍යශාලාව ලක්දිව තුන් නිකායටම සාධාරණව ගොඩනගන ලද නම්?

කියවන්නා : එය ඊටත් වඩා උතුම්.

කර්තෘ : නමුත් දැනට ඒ ආරෝග්‍යශාලාවේ ලක්දිව හික්ෂුන්ට මිස පිටරටින් පැමිණෙන සියම් බුරුමාදි හික්ෂුන්ට අවකාශයක් නැත. ඒ පිටරට සියලු හික්ෂුන්ටත් සමග ගොඩ නගන ලද නම් වඩාත් උතුම් නොවේද?

කියවන්නා : සත්තකින්ම එය එසේය.

කර්තෘ : දැනට මේ ආරෝග්‍යශාලාවට බෞද්ධ හික්ෂුන් හැර අන්‍ය ආගම්වල පූජකයෝ භාරගනු නොලැබෙත්. කිසිත් භේදයක් නැතිව අන්‍ය ආගම්වල පූජකයන්ගේ භාර ගෙන ආදරයෙන් කරුණාවෙන් සංග්‍රහ කරතොත් එය වඩාත් ශ්‍රේෂ්ඨ වැඩක් නොවෙයිද?

කියවන්නා : නමුත් ආගමානුකූලව එබඳු සාංඝිකයක් තිබේද?

කර්තෘ : මට වුවමනා කරන්නේ 'සාංඝික' යන ඒ ලේඛනයවත්, ඒ පිළිබඳව ස්ථිර කරගත් ව්‍යවස්ථාවක් නොවෙයි. මධ්‍යස්ථව, සාධාරණව, නිදහස්ව, නොඑක් අදහස්වලට වාල් නොවී, ආගමිහේදයක් නැතිව, ධර්මානුකූලව මෙෙත්‍රී කරුණා සහගතව සිතන විට, එය වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ ක්‍රියාවක් බැව් ඔබට නොවැටහෙන්නේ ද?

කියවන්නා : ඒ සාංඝිකවල වගක් නැතිව, ආගමිහේදයක් නැතිව, නිදහස්ව, මෙෙත්‍රී කරුණා සහගතව, සාධාරණ ලෙස සිතන විට නම්, සැබැවින්ම එය ශ්‍රේෂ්ඨ බැව් පෙනෙයි.

කර්තෘ : එසේ නම් එය ශ්‍රේෂ්ඨ බැව් නොවැටහෙන්නේ ආගමි හේදයෙන් යුක්තව, වහල්ව, මෙෙත්‍රී කරුණාවන් නැතිව, අසාධාරණ ලෙස සිතනවිට බැව් එහි අදහසයි. ඒ කොයි හැටි වෙතත් කිසිත් ආගමිහේදයක් නැතිව, සියලු පැවිද්දන්ට සංග්‍රහකරන ආරෝග්‍යශාලාව එක ආගමක පැවිද්දන්ට සංග්‍රහකරන ආරෝග්‍යශාලාවකට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ බැව් ඔබට පෙනෙයි.

ඒ ආරෝග්‍ය ශාලාවේ සියලුම රටවල, සියලුම ජාතිවල, සියලුම ආගම්වල ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයටම, එනම්, සාමාන්‍යයෙන් මනුෂ්‍ය වර්ගයාට කිසිත් හේදයක් නැතිව එකම මෙෙත්‍රීයෙන් කරුණාවෙන් සංග්‍රහ කරනොත් යටකී සියල්ලටම වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ නොවේද?

කියවන්නා : සැබැවින්ම එය ශ්‍රේෂ්ඨය.

කර්තෘ : හොඳයි, මනුෂ්‍යයාට පමණක් නොව කිරිසත් සතාට පවා ආදරයෙන් කරුණාවෙන් එහි සංග්‍රහ කරනොත් ඊටත් වඩා උතුම් නැද්ද?

කියවන්නා : ඒකාන්තයෙන්ම එය උතුමිය.

කර්තෘ : මෙසේ කිසිත් වෙනසක් නැතිව සියලු සත්වයන්ට උපස්ථාන කරන ආරෝග්‍යශාලාවකැයි කීමෙන් අදහස් කරන්නේ ඉඩමේ සහ ගොඩනැගිල්ලේ විශාලකම නොව අදහසේ සාධාරණකම සහ විශාලකමයි. ස්ථානය ඉතාම කුඩා එකක් විය හැක. ඒ ස්ථානයට දැරිය හැකි පමණින් කිසිත් හේදයක් නැතිව ක්‍රියා කරන බැව් එහි අදහසයි. දාන චේතනාවක වටිනාකම දියුණුවන හැටි ඔබට මෙයින් තේරුම් ගන්නට පුළුවන් වේයයි සිතමි.

කියවන්නා : අද සාංඝික වශයෙන් දස විසි නමකට, සියක් නමකට, දහස් නමකට දෙන දන් ගැන ඔබ කුමක් සිතන්නෙහිද?

කර්තෘ : අද සාංඝිකය කියා දන් දෙන ක්‍රමය ටිකක් දුර සිතා බලන්නකුට සිනහ උපදවයි. දායකයෙක් හික්ෂුන් දස නමකට දානයක් පිණිස ආරාධනා කරයි. ඒ දස නමට වේලකට යැපෙන්නට පමණ ආහාර පාන වර්ග සිය නිවසෙහි පිළියෙළ කරයි. එහෙත් ඒ දස නම ගෙදරට වැඩමවා ගෙනගිය පසු, සතර දිගින් වඩින මහා සංඝයාටය කියා ඒ දස නමට අර දානය පිළිගන්වයි. හික්ෂුහුද තමන් සැරියුත්-මුගලන් පරම්පරාවෙන් පැවැතෙන බැව් කියා ඒ උත්තමයන් සිහි කරගෙන දානය පිළිගන්වන්නට දායකයාට නියම කරති. තමන්ගේම ගුණයක් නැති බැවින්, ආත්ම ශුද්ධියක්, ආත්ම විශ්වාසයක් නැති බැවින්, සැරියුත්-මුගලන් ආදී උත්තමයන්ගේ නමට මුවහඬි හික්ෂුහුද එය වළඳති. මෙය කුමන සාංඝිකයක්ද?

වරක් එක්තරා දායකයෙක් තම හිත මිත්‍ර හික්ෂුන් දස නමකට පමණ දවස් ගණනක පටන් ඒ ඒ තැනට ගොස් ආරාධනා කොට, ගෙදරට වැඩමවා "සාංඝික" දානයක්

දුන්නේය. ඒ දානයේදී ප්‍රධානව ක්‍රියා කළ හික්ෂුන් වහන්සේ කිසිත් පැකිළීමක් නැතිව, ඒ දානය සංසරත්නයට සාංඝික වශයෙන් දෙන බැවිද එහි මහත්ඵල මහානිසංසයද ප්‍රකාශ කොට දායකයා ලවා සාංඝික වාක්‍යය කියවුණ. ඒ දෙපක්ෂයම ඔවුනොවුන්ට වංචාකාරයෝ වූහ.

සමහරවිට තුන් නමක් වස් එළඹ සිටිනා පත්සලට වස් දන් ගෙන ගිය පසු, හදිසියෙන් එහි තවත් දෙනමක් සිටියොත්, "අපට සාංඝික දානයක් දෙන්ට ලැබුණා"යි දායකයෝ සතුටුව වාක්‍යය කියා අර පස් නමට ඒ දානය පිළිගන්වති. වාක්‍යය කීවත් නොකීවත් ඒ දානය අර පස් නම වළඳනා බැව් ඔවුහු දනිති. වාක්‍යය කීවත් නොකීවත් තවත් නමක් වැඩිපුර පැමිණියොත්, ඒ නමටද එසින්ම සංග්‍රහ කරන බැවිද ඔවුහු දනිති. නමුත් සිත රවටා වැඩිපුර "පින්" ගන්නට වාක්‍යය කියා සාංඝික කරති.

එක්තරා පළාතක "උෞතපුරණ" සාංඝික දානයක් දුන් හැටි ඊට සම්බන්ධවුවෙක් මා සමග විස්තර කළේය. පාත්‍රයෙන් බත්පිඩක් අනා වැළඳු වහාම, ඒ ගත් බත් පිඩෙන්වූ අඩුව පිරෙන්නට එතනට බත් බෙදනු ලැබේ. මෙසේ වළඳා ඉවරවූ පසුත් පාත්‍රයෙන් කිසිත් අඩුවක් නොවූ බැව් දැක්ම ඔවුන්ගේ අදහසයි. ඒ පිනින්, මතු ජාතිවල කොපමණ වියදම් කළත්, අර පාත්‍රවල බත් අඩු නොවූවාක් මෙන් ධනයේ අඩුවක් නොවේවායි ඔවුහු ප්‍රර්ථනා කරති. මේ විහිළුවලට බුද්ධාගමේ නම එක් කිරීම කොතරම් කනගාටුදායක දෙයක්ද?

අද පවත්නා පරිදි, සියක් නමට, දහස් නමට දන් දෙන ක්‍රමය ඇත්තෙන්ම නුවණැතියන් සිතස්සන අඥාන වැඩ පිළිවෙළකි. පත්සිය නමකට "මහා සාංඝික දානයක්" දීමට පිළියෙළ කරනු ලැබේ. හැතැප්ම සිය ගණන් ඇතිත් හික්ෂුහු දුම්ඵලයෙන්ද, කාර්වලින්ද, බස්වලින්ද දහඩිය දමාගෙන, හති දමාගෙන අවුත්, කිසිත් ප්‍රීතියක් නැතිව එක වේලක් අහර

වළඳා ආපසු යති. ඒ දානය වෙනුවෙන් රුපියල් දහස් ගණනක් වියදම් වෙයි. නමුත් කිසිත් ප්‍රත්‍යක්ෂ අර්ථයක් නැත. ඒ හික්ෂුහු ධර්ම සාකච්ඡා සම්මේලනයකට වඩිත් නම්, සැබැවින්ම මෙය ඊටත් වඩා වියදම් කොට පැවත්විය යුතුයි. එහි ප්‍රත්‍යක්ෂ අදහසක් තිබේ. එහෙත් එක වේලක් කෑම පිණිසම මෙතරම් දුරකතර ගෙවාගෙන පැමිණීමේ අදහස කුමක්ද? මෙ බඳු ජාතියකත් යම්කිසි දියුණුවක් ඇතිවිය හැකිද? ඒ හික්ෂුන්ට තමතමන් වැඩ සිටින පළාත්වල ආහාරයෙන් අඩුවක් නැත. නමුත් ඒ දත් දෙන පළාතෙහි සාගින්න නිවා ගන්නට අහර නැති, විළි වසා ගන්නට රෙදි කැබලිලක් නැති අසරණයෝ බොහෝය. ඔවුන් ගැන කිසිත් නොසලකා මෙබඳු සිනහ උපදවන දේ කරන්නට අද බෞද්ධයෝ පුරුදුව සිටිති. සැබැවින්ම මේ අඥාන සිරිත් ජාතික පරිහානියේ හේතුවු වෙත්. රට හදන්නට යන ජාතිහිතෙකීන් මේවා ගැන සිතා බැලිය යුතුයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමානව සිටියදීද, සිය ගණන් හික්ෂුන්ට මහ දන් පැවැත්වූ බැව් සඳහන් වෙයි. එය අද මෙන් නොඑක් පළාත්වලින් හික්ෂුන් එකතු කොට කිසිත් අදහසක් නැතිව කරන දන්දීමක් නොවීය. වාරිකාවේ හැසිරෙන බුදුරජාණන් වහන්සේත් සමග සිය ගණන් හික්ෂුහු වඩිති. ඒ පිරිස යම් පළාතකට පැමිණි විට, ඒ පළාත් වැසියන් විසින් උන්වහන්සේලාට සත්කාර කළ යුතුයි. එසේ නැතහොත් උන්වහන්සේලාට ජීවිතය රැක ගන්නට කුමයක් නැත.

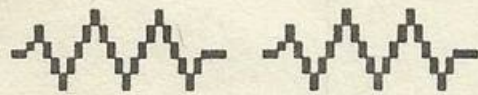
ඒ ඒ පළාත්වල වැඩ සිටින හික්ෂුන්ට පළාත් වැසියන් විසින් සංග්‍රහ කළ යුතුයි. උන්වහන්සේලාගේ සුවදුක් සොයා බැලිය යුතුයි. එය ඔවුන්ගේ යුතුකමයි. නමුත් ආහාර පානාදියෙන් කිසිත් අඩුපාඩුවක් නැති හික්ෂුන් හැතැප්ම සිය ගණන් ඇතින් වැඩමවා, ඒ හික්ෂුන්ට කරදර කොට දන්දීමේ අදහස කුමක්ද? මෙසේ පන්සියක් නමට, දහස් නමට ප්‍රසිද්ධ දන් දීමේදී මුහුණ පාන්නට සිදුවන තවත් අපරාධයක් නම්

සත්වසාතනයයි. මස් මාංශ වළඳන හික්කුන් සිය දහස් ගණනක් එක දිනක එක තැනකට දානයක් පිණිස රැස්වන බැව් දැනගත් විට මස්කඩකාරයෝ බලාපොරොත්තු සහිතව විශේෂයෙන් වැඩිපුර සතුන් මරති.

අවසන් කරන්නට පළමු, තව වචන ස්වල්පයක් කියන්නට මම කැමැත්තෙමි. මේ අදහස් වරදවා තේරුම් නො ගත යුතුයි. හික්කුන්ට දන්දීම නුච්චමනාය කියා වත්, නැවැත්විය යුතුය කියා වත්, සිහිනයකින් හෝ තේරුම් නොගත යුතුයි. පුසිල, දුස්සිල හේදය ගැන වාද නොකොට, චුචමනා අයට චුචමනා තැනදී දන්දීම බෝධිසත්ව ගුණයයි. දන් දෙන්නේ තමන්ට පින් ගැනීමට නොව ලබන්නාට සැප දීම පිණිසයි. අද බොහෝ දෙන පිනට කැදර වීමෙන් මුළාවී නොඑක් විහිළ දේ කරති. අනවශ්‍යවූ දෙයක්, නිෂ්ඵල දෙයක්, ප්‍රත්‍යක්ෂ තේරුමක් නැති දෙයක් ආගමේ නම කියා ගෙන අභ්‍යාත ලෙස කිරීම පින්කමක් වන්නේ කෙසේද? පින්කමක් නම් අවශ්‍යවූ, ප්‍රඥා සහගතවූ ක්‍රියාවක් විය යුතුයි. පිනේ නමින් අද කරන මෙබඳු වැඩවලින් රාශියක්ම රටේ ජාතියේ, මනුෂ්‍යයන්ගේ අභ්‍යන්තර බාහිර දෙකේම පිරිහීමට හේතුවී පවත්නා බැව් නුච්චණුකියන්ට පෙනේ.

සංඝරත්නයට ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයම අයත් බැව් කීමෙන් නුච්ච මද ගිහියකුට "අපිත් සංඝරත්නයට අයත් වෙමුය" යි අභංකාරව කතා කරන්නට ඉඩ ලබාගත හැක. නමුත්, ඒ අභංකාර සිතත් සමගම ඔහු සංඝරත්නයෙන් යොදුන් සිය දහස් ගණනක් ඇත් වන බැව් තේරුම් ගත යුතුයි. අමුතම ජීවිතයක් ගත කරන පැවිද්දෙකුටත් සංඝරත්නයට අයත්වීම පහසු නොවේ. ඉතින් සාමාන්‍ය ගිහියෙකුට එහි අන්තර්ගතවීම කොතරම් අපහසු ක්‍රියාවක්ද? ගිහිපැවිදි දෙපක්ෂයම සංඝරත්නයට අයත්ය කියා ගිහියන් විසින් පැවිද්දන්ට පැවැත්විය යුතු සමාජ වාරිත්‍රයන්, ආචාර සමාචාරයන් යමකු

සැහැසි ලෙස ඉක්මවතොත් සැබැවින්ම එය ඉතා කනගාටුදායක කරුණකි. පැවිද්දාට ගිහියා විසින් ගරු කිරීම ශිෂ්ට සමාජයේ හැම කල්හි ම පවත්නා යහපත් සිරිතකි. මේ කරුණු නිසි පරිදි බෙදා, විසඳා, නුවණින් තේරුම් ගත යුතුයි.



ಶಿವಕವಿರಸ : ಶುಭದಿರಿ ಜೊಲಗೇ

ISBN 955-20-823-9